การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานเป็นทีม เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

นางสาวกรรณิกา ฉวีอินทร์

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2569

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานเป็นทีม เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

นางสาวกรรณิกา ฉวีอินทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2569

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ผู้วิจัย : นางสาวกรรณิกา ฉวีอินทร์
ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ซุยกระเดื่อง
ปีที่สำเร็จการศึกษา : 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI 2) พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI กลุ่มที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค GI 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค GI 3) แบบสังเกตทักษะการทำงานเป็นทีม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของวงจรปฏิบัติการที่ 2 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มและอยู่ในระดับดีทุกคน และ 2) นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีทักษะการทำงานเป็นทีมสูงขึ้น โดยเมื่อมีการหมุนเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบภายในกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายมีการช่วยเหลือกันมากขึ้น ร่วมกันแสดงความคิดเห็นมากขึ้น และมีความเข้าใจต่อโจทย์ได้ดีขึ้น

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการทำงานเป็นทีม

_____อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Title : Improving Learning Achievement on Thai Culture and Culture of Countries in Southeast Asia Through Collaborative Learning Activities by GI technique for Matthayom Suksa 1 Students
Author : Miss Kannika Chaveeain
Degree : Master of Education (Social Studies)
Rajabhat Mahasarakham University
Advisor : Assistant Professor Acting Sub Lt. Dr.Arun Suikraduang
Year : 2026

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to develop the learning achievement of Grade 1 students who have been organized to learn GI techniques 2) to develop teamwork skills of Grade 1 students who have been organized to learn GI techniques. The sample consisted of 20 grade 1 students from Runarunvit School, in the second semester, 2022. The research insteruments were used 1) learning management plan on Thai culture and the culture of countries in Southeast Asia. of Grade 1 students using cooperative learning activities, GI techniques 2) a learning achievement test on Thai culture and the culture of countries in Southeast Asia. of grade 1 students using cooperative learning activities, GI techniques 3) team work skills observation form. The statistics were percentage, mean and standard deviation.

The result of research were 1) target group students received an average score from taking the Achievement Test on Thai Culture and Culture of Southeast Asian Countries of the 2nd Cycle of Practice passed the criterion of 80% of the full score and was at a good level. And 2) the target group of students had higher teamwork skills. When there is a rotation of responsibilities within the group The students in the target group helped each other more. share more opinions and have a better understanding of the problem.

Key Words: Cooperative Learning Activities with GI techniques, Achievement and teamwork skills.

_____ Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ซุยกระเดื่อง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและแนะนำอย่างใกล้ชิดเสมอมา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งใจอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อพันตรี พูลพุทธา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์และแนะนำแนวทางจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.เอมอร จันทนนตรี, ดร.กรนันท์ วรรณทวี, นางดวงใจ จำปาทอง, รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช และนางกาญจนา ไชยเพ็ชร ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย และแนะนำแนวทางในการดำเนินการวิจัยจนงานวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ ผู้บริหารและคณะคุณครูทุกท่านของโรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ ให้กำลังใจ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา รวมทั้งขอบใจนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยและครบถ้วนตามกระบวนการวิจัย

ขอขอบพระคุณสมาชิกครอบครัวฉวีอินทร์ และญาติมิตรทุกท่านที่ส่งเสริม สนับสนุน และให้กำลังใจในการทำวิจัยด้วยดีตลอดมา คุณความดีของงานวิจัยนี้ขอมอบแด่ บุพการี ครู อาจารย์ ผู้ประสาทวิชา และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดมาจนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาด้วยดี

นางสาวกรรณิกา ฉวีอินทร์

สารบัญ

หัวเรื่อง **หน้า**

บทคัดย่อ ..... ก
ABSTRACT ..... ข
กิตติกรรมประกาศ ..... ค
สารบัญ ..... ง
สารบัญตาราง ..... ฉ
บทที่ 1 บทนำ 1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย 3
1.3 ขอบเขตการวิจัย 3
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ 4
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย 5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม 6
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 6
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ 11
2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ 30
2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 35
2.5 ทักษะการทำงานเป็นทีม 37
2.6 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 43
2.7 บริบทของโรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ 47
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 50
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย 54
3.1 การดำเนินการวิจัย 54
3.2 กลุ่มเป้าหมาย 54
3.3 เครื่องมือวิจัย 55
3.4 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย 55
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล 64
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล 64
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย 65

หัวเรื่อง **หน้า**

บทที่ 4 ผลการวิจัย 67
4.1 ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 67
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 67
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 78
5.1 สรุป 78
5.2 อภิปรายผล 79
5.3 ข้อเสนอแนะ 80
บรรณานุกรม 82
ภาคผนวก 85
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 86
ภาคผนวก ข ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการจัดการเรียนรู้ 100
ประวัติผู้วิจัย 114

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

2.1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 9
2.2 โครงสร้างรายวิชาหน้าที่พลเมือง 1 รหัสวิชา ส 21021 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 11
2.3 การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ กลุ่ม 3 คน 14
2.4 ลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 43
3.1 วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค GI 56
3.2 วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบ 60
3.3 เกณฑ์การให้คะแนน 62
4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายวงจรปฏิบัติการที่ 1 70
4.2 คะแนนประเมินทักษะทำงานเป็นทีมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายวงจรปฏิบัติการที่ 1 71
4.3 ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในวงวงจรปฏิบัติการที่ 1 73
4.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายวงจรปฏิบัติการที่ 2 74
4.5 คะแนนประเมินทักษะทำงานเป็นทีมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายวงจรปฏิบัติการที่ 2 76

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดกรอบทิศทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้นั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 1 8) เป้าหมายการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้คนไทยคิดเป็นทำเป็น มีเหตุผล สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิด และมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 4 กำหนดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์นำความรู้มาใช้การเลือกคิดตัดสินใจที่เหมาะสม การประยุกต์ความรู้มาเพื่อใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถ โดยการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ด้วยการปฏิรูปปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการคิดและการตัดสินใจ เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนในสิ่งที่สอดคล้องกับความสนใจความถนัด สามารถแสวงหาความรู้ และฝึกการปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง รู้จักคิดเลือกตัดสินใจด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง วิเคราะห์ และแก้ปัญหาด้วยตนเองการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระที่มุ่งให้ผู้เรียนเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา การคิดตัดสินใจ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัดความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, น. 11) ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 5 สาระ คือ 1) สาระศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม 2) หน้าที่พลเมือง 3) เศรษฐศาสตร์ 4) ประวัติศาสตร์ 5) ภูมิศาสตร์ ซึ่งได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ เป็นสถานศึกษาเอกชนที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560 โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากกผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ปีการศึกษา 2562 พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละของโรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ดังนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.10 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.16 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 35.95 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 35.77 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 30.19 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.04 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60.99 และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 52.89 และพบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ 43.16 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละในภาพรวมต่ำกว่าร้อยละ 50 จากผลการประเมินสะท้อนให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์)

การเรียนการสอนในยุคปฏิรูปทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เป็นแนวคิดหนึ่งที่กำลังได้รับความสนใจกันอย่างกว้างขวางในหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทย เป็นทัศนะการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเรียนรู้ในลักษณะเป็นศูนย์กลางในบริบททางสังคม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไข ปี 2545 ที่มุ่งการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุด วิธีการสอนวิธีหนึ่งซึ่งสามารถสนองตอบแนวคิด Constructivism และสนองต่อความสามารถที่แตกต่างกันของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการช่วยเหลือกันในการเรียน อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้ดีก็ คือ วิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือนี้มีหลายเทคนิคด้วยกันการเรียนการสอนแบบนี้นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยคละความสามารถ และให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของกลุ่ม เนื่องจากรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือมีอยู่หลากหลาย มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน รูปแบบหนึ่งที่น่าจะนำมาทดลองใช้ให้เข้ากับสภาพจริงให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียนก็คือการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจีไอที่มีลักษณะพิเศษ คือ ในการเรียนการสอนนักเรียนแต่ละคนจะร่วมกันวางแผนตามที่กำหนดในเนื้อเรื่องที่มีความสนใจตรงกัน และทำตามแผนที่กำหนดไว้พร้อมทั้งเตรียมผลงานที่จะเสนอกลุ่มให้รับทราบ หลักการที่สำคัญก็คือ ต้องการปลูกฝังการร่วมมืออย่างมีประชาธิปไตย มีการกระจายภาระงาน และสิทธิในการแสดงความคิดเห็นที่เท่าเทียมกันของสมาชิกในกลุ่ม กระตุ้นบทบาทที่แตกต่างกันทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง (Slavin, 1995)

จากการศึกษางานวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้เทคนิค GI (Group Investigation) เป็นการจัดกลุ่มผู้เรียน เพื่อเตรียมการทำโครงงานกลุ่มหรือทำงานที่ครูมอบหมาย โดยอาศัยหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ

หรือการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning) ซึ่งมีลักษณะของการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม โดยมีความสามารถแตกต่างกันแต่มีเป้าหมายร่วมกัน และมีพฤติกรรมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเรียนจะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 2-6 คน โดยที่สมาชิกในกลุ่ม มีความแตกต่างกันด้านความสามารถการเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ การเรียนด้วยวิธีดังกล่าวจัดเป็นการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้ที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะตัวและศักยภาพในตนเอง ร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุสำเร็จได้ โดยที่สมาชิกในกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกในกลุ่มต้องรับผิดชอบร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะได้ความรู้จากเพื่อนและสิ่งที่เป็นผลพลอยได้จากการใช้วิธีการเรียนรู้ อีกประการหนึ่งคือผู้เรียนจะรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองเพิ่มขึ้น เพราะว่าผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มซึ่งแต่ละคนจะมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม และเมื่อประสบความสำเร็จในการทำงานจะภูมิใจ ช่วยให้มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและเพิ่มความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนั้นยังก่อให้เกิดบรรยากาศที่ผู้เรียนได้พูดคุยกัน ช่วยให้ผู้เรียนและเพื่อนเข้าใจปัญหาชัดเจนขึ้น แม้บางครั้งจะไม่สามารถหาคำตอบได้ แต่ระดับการติดตามปัญหาสูงกว่าการที่ครูเป็นผู้กำหนดให้ผู้เรียนทำคนเดียว และการที่ผู้เรียนสามารถอธิบายให้เพื่อนฟังได้ก็จะเป็นการยกระดับความเข้าใจให้สูงถึงระดับการถ่ายทอดความคิด การเรียบเรียงถ้อยคำอธิบายออกมาจะปรับความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ขวัญตา บุญวาส, 2546)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในบทบาทของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา มีความสนใจที่จะพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมกลุ่มความร่วมมือเทคนิคจีไอ โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI

1.2.2 เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 20 คน

1.3.2 ตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานเป็นทีม

1.3.3 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

1.3.4 ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือเทคนิค GI หมายถึง การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้วางแผนกิจกรรมตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือเทคนิค GI โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยแต่ละกลุ่ม มีนักเรียนที่มีความสามารถคละกันคือ เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน เป็นการจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำงานที่ครูมอบหมาย เพื่อทำการสืบค้นข้อมูลความรู้หรือแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบในประเด็นที่นักเรียนสนใจ ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหา โดยครูเป็นผู้เสนอปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้กำหนดปัญหาที่ต้องการสืบค้น
2. ขั้นศึกษาปัญหา คือ เมื่อผู้เรียนได้ปัญหาที่ครูเสนอให้ผู้เรียนต้องร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่มในการศึกษาปัญหาที่จะสืบค้น
3. ขั้นวางแผนการดำเนินกิจกรรม เมื่อผู้เรียนได้ปัญหา หรือหัวข้อที่ต้องการสืบค้นแล้ว ผู้เรียนเริ่มดำเนินการวางแผนการดำเนินกิจกรรมในกลุ่ม และแบ่งหัวข้อกันในการสืบค้นข้อมูล
4. ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมคือเมื่อแบ่งหัวข้อสมาชิกในกลุ่มแล้วสมาชิกทุกคนลงมือปฏิบัติงาน
5. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล เมื่อสมาชิกทุกคนได้ข้อมูลเป็นที่เรียบร้อย สมาชิกช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลและร่วมกันสรุปผล เพื่อรอนำเสนอต่อไป

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จากการตอบแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้กลุ่มร่วมมือเทคนิค GI ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบ

ทักษะการทำงานเป็นทีม หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เรียนที่มีผู้เรียนจำนวน 4 คน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทักษะประสบการณ์ โดยมีขั้นตอนการทำงานดังนี้

1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ สมาชิกในทีมต้องกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้นนั้นจะต้องมีความสอดคล้อง สัมพันธ์เกี่ยวกับเนื้อหาหรือภาระงานที่กำหนด และสมาชิกในทีมจะต้องมีความเข้าใจและเห็นด้วยในเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น
2. การเป็นผู้นำ การทำกิจกรรมกลุ่มนั้น บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญ โดยผู้นำกลุ่มจะช่วยให้กลุ่มเกิดกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ภายในกลุ่มจะต้องมีความเป็นผู้นำในการมีส่วนร่วมอย่างเต็มรูปแบบ

3. การดำเนินงาน มีการวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน มีวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้คำแนะนำ การทำงานเป็นทีมแก่สมาชิก ปฏิบัติตามแผนงาน และสนับสนุนเอื้ออำนวยให้การทำงานเป็นทีมบรรลุผลสำเร็จ

4. การแบ่งหน้าที่ทำงาน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของแต่ละคนให้ชัดเจน ตลอดจนขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละคน ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำงาน

5. การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารการทำงานจะทำให้สมาชิกของทีมได้รับรู้ปัญหาการทำงาน นโยบายการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานได้อย่างทั่วถึง ทำให้สมาชิกเกิดความรับรู้และสร้างความเข้าใจระหว่างกันได้มากขึ้น

6. การปรึกษาหารือ การประชุมปรึกษาหารือ ไม่ว่าเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะสร้างความเข้าใจร่วมกันในการทำงาน มีการประชุมวางแผนกำหนดนโยบายไปข้างหน้า

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.5.1 เป็นแนวทางสำหรับครูในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค GI ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และระดับชั้นอื่น ๆ

1.5.2 เป็นข้อสนเทศสำหรับโรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ที่จะนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI สาระหน้าที่พลเมือง เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

บทที่ 2
การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ
3. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. ทักษะการทำงานเป็นทีม
6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
7. บริบทของโรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น 6) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.1.1 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

2.1.1.1 เป็นหลักสูตรการศึกษา เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.1.1.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

2.1.1.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคลองกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.1.1.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสรางยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

2.1.1.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.1.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

2.1.2 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1.2.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.2.2 มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.1.2.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

2.1.2.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.1.2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

2.1.3.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชนต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2.1.3.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.1.3.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

2.1.3.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยกันในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

2.1.3.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

2.1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

2.1.4.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2.1.4.2 ซื่อสัตย์สุจริต
2.1.4.3 มีวินัย
2.1.4.4 ใฝ่เรียนรู้
2.1.4.5 อยู่อย่างพอเพียง
2.1.4.6 มุ่งมั่นในการทำงาน
2.1.4.7 รักความเป็นไทย
2.1.4.8 มีจิตสาธารณะ

2.1.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลการอยู่ร่วมกันในสังคมการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ดังนี้

2.1.5.1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

2.1.5.2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและ

ความสำคัญการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิหน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

2.1.5.3 เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่ายและการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.1.5.4 ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยแหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

2.1.5.5 ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากรและภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตารางที่ 2.1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข	1. ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล	1.1 กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล เช่น - กฎหมายคุ้มครองเด็ก - กฎหมายการศึกษา - กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค - กฎหมายลิขสิทธิ์ 1.2 ประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล
	2. ระบุความสามารถของตนเองในการทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ	2.1 บทบาทและหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ โดยเน้นจิตสาธารณะ เช่น เคารพกติกาสังคม ปฏิบัติตนตามกฎหมาย มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในกิจกรรมทางสังคม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รักษาสาธารณะประโยชน์

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	3. อภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน	3.1 ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 3.2 วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน
	4. แสดงออกถึงการเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	4.1 วิธีปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น 4.2 ผลที่ได้จากการเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น
มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	1. อธิบายหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันโดยสังเขป 2. วิเคราะห์บทบาทถ่วงดุลอำนาจอธิปไตยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน 3. ปฏิบัติตนตามบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับตนเอง	1.1หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน 2.1การแบ่งอำนาจและการถ่วงดุลอำนาจอธิปไตยทั้ง 3 ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ตามที่ระบุในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน 3.1การปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่

ตารางที่ 2.2 โครงสร้างรายวิชาหน้าที่พลเมือง 1 รหัสวิชา ส 21021 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)	น้ำหนัก (คะแนน)
1	รวมใจอนุรักษ์ความเป็นไทย	1. เป็นแบบอย่างของความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ 2. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ตามวิธีประชาธิปไตย	10	25
2	เทิดทูนชาติ ศาสน์ กษัตริย์	3. มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ตรวจสอบข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ	10	25
3	พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	4. ประยุกต์และเผยแพร่พระบรมราโชวาท หลักการทรงงานและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5. มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี	10	25
4	วัฒนธรรมไทย	6. ยอมรับความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรม ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน	10	25
		รวม	40	100

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

จันทรา ตันติพงศานุรักษ์ (2543, น. 37-55) ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้แตกต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ การเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า และจะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มทุกคน เพื่อความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544, น. 40) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) หมายถึง การร่วมมือกันทำงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายซึ่งทุกคนยอมรับจุดมุ่งหมายร่วมกัน และเมื่อพัฒนาสำเร็จแล้วส่งผลให้ผู้ร่วมงานเกิดความพอใจ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, น. 51) การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการแบ่งปันทรัพยากร

การเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่าสมาชิกในกลุ่ม ไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อน สมาชิกทุกคนในกลุ่มความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545, น. 134) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สนอง อินละคร (2544, น. 7) ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4-6 คน ที่มีความสามารถคละกัน คือ มีนักเรียนเก่ง จำนวน 1 คน นักเรียนปานกลาง จำนวน 2-4 คน และนักเรียนอ่อนจำนวน 1 คน นักเรียนทุกคนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน มีการปรึกษาหารือกันภายในกลุ่มผลสำเร็จของนักเรียนแต่ละคน คือผลสำเร็จของกลุ่ม

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียน ใช้ความสามารถเฉพาะตัวในการอ่านร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ นักเรียนรู้จักวิธีการทำงานกลุ่มการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยสมาชิกในแต่ละกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2.2.2 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

Slavin (1995, pp. 6-7) การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนที่นักเรียนเรียนรู้เป็นกลุ่ม ซึ่งได้รับการพัฒนา และวิจัยที่มหาวิทยาลัยจอห์น ฮอบกินส์ การเรียนด้วยวิธีนี้มิใช่เพื่อทำบางสิ่งบางอย่างเป็นกลุ่ม แต่เป็นการเรียนร่วมกันโดยนักเรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ได้เรียนรู้เท่า ๆ กับการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนแบบร่วมมือที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีลักษณะที่สำคัญเป็นองค์ประกอบหลักอยู่ 5 ประการ ดังนี้

1. การสร้างความรู้สึกพึ่งพากันและกันทางบวกให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้เรียน (Positive Interdependence) วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกพึ่งพากัน จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการพึ่งกันในด้านการได้รับผลประโยชน์จากการสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน เช่น รางวัล หรือคะแนน และพึ่งพากันในด้านกระบวนการทำงาน เพื่อให้งานกลุ่มสามารถบรรลุได้ตามเป้าหมาย โดยมีการกำหนดบทบาทของแต่ละคนในกลุ่มให้มีลักษณะที่ต่อเนื่องกัน ถ้าขาดของสมาชิกคนใดคนหนึ่งจะทำให้งานดำเนินต่อไปไม่ได้

2. มีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างผู้เรียน (Face-to-Face Promotive Interaction) คือ นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะมีการอภิปราย อธิบาย ซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้เหตุผลซึ่งกันและกันให้ได้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการทำงานของตน สมาชิกในกลุ่มมีการช่วยเหลือสนับสนุนกระตุ้นส่งเสริม และให้กำลังใจกันและกัน ในการทำงานและการเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายของกลุ่ม

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคลกับกลุ่ม (Individual Accountability) คือ ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน โดยต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ต้องรับผิดชอบในผลการเรียนของตนเองและของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มจะรู้ว่าใครต้องการความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนเรื่องใด มีการกระตุ้น เกิดการเรียนรู้เป็นรายบุคคลหรือไม่ โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นการประกันว่า สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบร่วมกันกับกลุ่ม

4. ฝึกฝนทักษะทางสังคมและทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม (Interpersonal and Small Group Skills) การทำงานกลุ่มย่อยจะต้องได้รับการฝึกฝน ทักษะทางสังคม และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ดังนั้นนักเรียนควรจะต้องทำความรู้จักกัน เรียนรู้ลักษณะนิสัยและสร้างความไว้วางใจต่อกันและกัน รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล รู้จักติดต่อ สื่อสาร และสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ดำเนินงานด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้ โดยสมาชิกกลุ่มต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานและดำเนินงานตามแผนร่วมกัน และที่สำคัญจะต้องมีการประเมินผลงานของกลุ่ม ประเมินกระบวนการทำงานในกลุ่ม ประเมินบทบาทของสมาชิกว่า สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มสามารถปรับปรุงการทำงานของตนให้ดีขึ้นอย่างไรสมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจว่า ควรมีการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงอะไรและอย่างไร ดังนั้น กระบวนการกลุ่มจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของกลุ่ม

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, น. 51-54) การเรียนแบบกลุ่มร่วมมือสามารถนำมาใช้กับการเรียนทุกวิชาและทุกระดับชั้น และมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านการแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมายในด้านการเรียนรู้ การคิดแบบหลากหลาย การปฏิบัติภารกิจที่ซับซ้อน การเน้นคุณธรรมจริยธรรม การเสริมสร้างประชาธิปไตยในชั้นเรียน ทักษะสังคมการสร้างนิสัยรับผิดชอบร่วมกัน และความร่วมมือภายในกลุ่ม บทบาทของครูมีดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่ม (โดยปกติประมาณ 2-6 คนต่อกลุ่ม) และลักษณะของกลุ่มควรเป็นกลุ่มที่คละความสามารถ (มีทั้งผู้เรียนที่เรียนเก่ง เรียนปานกลาง และเรียนอ่อน)

2. ดูแลการจัดลักษณะการนั่งของสมาชิกกลุ่มให้ทำงานร่วมกันได้สะดวก และง่ายต่อการสังเกตและติดตามความก้าวหน้าของกลุ่ม

3. ชี้แจงกรอบกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละคนเข้าใจวิธีการและกฎเกณฑ์การทำงาน

4. สร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มเป็นที่ปรึกษาของทุกกลุ่ม และคอยติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม

5. ยกย่องเมื่อนักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้รางวัล คำชมเชยในลักษณะกลุ่ม

6. กำหนดว่าผู้เรียนควรทำงานร่วมกันแบบกลุ่มนานเพียงใด

2.2.3 ขั้นตอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2.3.1 ขั้นเตรียม กิจกรรมในขั้นเตรียมประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกันและจัดเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 2-6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่มบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียน และการทำกิจกรรมร่วมกัน และการฝึกฝนทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำกิจกรรม

2.2.3.2 ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนแนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

2.2.3.3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นที่สมาชิกกลุ่มจะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ครูอาจกำหนดให้ใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น แบบ JIGSAW, TGT, STAD, TAI, GI, NHT, CO-OP CO-OP เป็นต้น ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งเทคนิคที่ใช้แต่ละครั้งจะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง ในการเรียนครั้งหนึ่ง ๆ อาจต้องใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือหลาย ๆ เทคนิคประกอบกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียน

2.2.3.4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

2.2.3.5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม และผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

2.2.4 หลักการจัดกลุ่มนักเรียน

ผู้สอนจะต้องศึกษาคะแนนสอบวิชาใดวิชาหนึ่งของนักเรียน แล้วเรียงอันดับที่จากคนที่มีคะแนนสูงสุดไปหาคนที่มีคะแนนต่ำสุด แล้วจัดให้แต่ละกลุ่มมีคนเก่ง คนปานกลาง และคนอ่อนคละกันทุกกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มควรจะมีทั้งเพศชายและเพศหญิงคละกันด้วย และกลุ่มที่มีขนาดพอเหมาะคือ กลุ่มที่มีขนาด จำนวน 4 คน ดังตัวอย่างในห้องเรียนที่มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 30 คน ให้เรียงอันดับคะแนนจากคนที่ได้คะแนนสูงสุดไปหาต่ำสุดตามลำดับแล้วจัดกลุ่มตามอันดับ ดังตาราง 2.3

ตารางที่ 2.3 การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ กลุ่ม 3 คน

ระดับความสามารถ	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5	กลุ่ม 6	กลุ่ม 7	กลุ่ม 8	กลุ่ม 9	กลุ่ม 10
เก่ง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ปานกลาง	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11
อ่อน	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

จากตารางที่ 2.3 การแบ่งกลุ่มแบบนี้จะเห็นได้ว่าทุกกลุ่มจะมีนักเรียนคละกัน เก่ง ปานกลาง อ่อน เหมือนกัน การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือนี้จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยนักเรียนทุกคนในกลุ่มจะมีความสบายใจในการพูดคุย ซักถามกัน การให้ความรู้แก่กัน คนเก่งจะเกิดความ

ภาคภูมิใจในการให้ความรู้แก่คนปานกลาง และอ่อน คนปานกลางจะเรียนรู้วิธีการเรียนจากคนเก่ง และทั้งคนเก่งและคนปานกลางจะช่วยคนอ่อน ซึ่งการเรียนรู้แบบนี้จะช่วยให้คนปานกลางและคนอ่อนคะแนนสูงขึ้น และมีความสุขในการเรียนรู้

2.2.5 ข้อเสนอแนะ

ในการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือสำหรับผู้สอน การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมมือเหมาะสำหรับใช้ฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนั้น ผู้สอนควรตั้งกติกาในการสอน เช่น ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยให้ทุกคนในกลุ่มเข้าใจเรื่องให้มากที่สุดเท่า ๆ กัน อาจให้สมาชิกในกลุ่มจับสลากออกมาเป็นตัวแทนนำเสนอผลงาน หรือเล่นเกม ถ้านำเสนอได้ดีก็อาจทำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้คะแนนดี แต่ถ้าคนอ่อนจับสลากได้แล้วนำเสนอได้ไม่ดี ก็อาจทำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเสียคะแนนได้ หรือผู้สอนอาจให้ทุกคนในกลุ่มทดสอบ แล้วนำคะแนนที่ได้มารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนสมาชิกในกลุ่ม ผลลัพธ์ คือ คะแนนของแต่ละคน ถ้าฝึกฝนคนอ่อนได้ดีก็จะทำให้ทุกคนได้คะแนนดีไปด้วย หรืออาจจับสลากให้ตัวแทนออกมาแข่งขันเกมก็ได้ ถ้าได้คนเก่งคนปานกลางไม่น่าจะมีปัญหา แต่ถ้าได้คนอ่อนก็อาจทำให้แพ้ได้ถ้าฝึกฝนกันมาไม่ดี เป็นต้น และในการเก็บคะแนนหรือทดสอบเพื่อเก็บคะแนนจริง ไม่ควรเก็บคะแนนจากกลุ่ม เพราะกระบวนการกลุ่มแบบนี้จัดไว้สำหรับฝึกฝนความรู้ เมื่อฝึกฝนจนมั่นใจว่าเด็กทุกคนมีความรู้ดีแล้วจึงทดสอบเป็นรายบุคคล เพื่อเก็บคะแนนเป็นรายบุคคลก็ได้

2.2.6 หลักการการเรียนรู้แบบร่วมมือ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, น. 71) เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นเทคนิคที่เน้นการทำงานร่วมกัน โดยสมาชิกของแต่ละกลุ่มที่มีความสามารถ และความถนัดต่างกันได้แสดงบทบาทหน้าที่ที่ตนถนัดเต็มที่ ผู้เรียนที่เก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อนเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการคิดระดับสูง ทั้งการวิเคราะห์และสังเคราะห์ และเป็นวิธีการที่สามารถนำไปใช้สอนในวิชาใดก็ได้ มีขั้นตอนกิจกรรม ดังนี้

1. กำหนดขอบข่ายประเด็น หรือเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษา
2. ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อกำหนดประเด็นหรือหัวข้อที่จะศึกษา
3. กำหนดกลุ่มย่อย โดยให้สมาชิกกลุ่มมีความสามารถคละกัน
4. แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่จะศึกษา
5. สมาชิกในแต่ละกลุ่มช่วยกันกำหนดหัวข้อย่อย แล้วแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ โดยให้สมาชิกแต่ละคนเลือกศึกษาหัวข้อย่อยคนละหนึ่งหัวข้อ
6. สมาชิกนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่ม อาจมีการทบทวนและปรับแต่งภาษาให้ผลงานกลุ่มที่ทำร่วมกันมีความสละสลวยต่อเนื่อง เตรียมผู้ที่จะนำเสนอผลงานกลุ่ม
7. นำผลงานกลุ่มเสนอต่อชั้นเรียน
8. ทุกกลุ่มช่วยกันประเมินผล โดยประเมินผลทั้งกระบวนการทำงานกลุ่ม และผลงานกลุ่ม

2.2.7 ความสำคัญของการจัดการเรียนแบบร่วมมือ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการพัฒนานักเรียนในด้านวิชาการ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนโดยให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มย่อยลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันจนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการเรียนร่วมกันทุกคน

บุญชม ศรีสะอาด (2541, น. 40) ได้ศึกษาถึงข้อดีของการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ไว้หลายประการ คือ ผู้เรียนได้ร่วมมือกันเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี การซักถามทำให้เกิดความกล้าและได้ทราบคำตอบในเรื่องที่ตนสนใจ หรือยังไม่กระจ่าง การอธิบายให้เพื่อนฟังจะทำให้ผู้อธิบาย มีความแม่นยำในเรื่องที่เรียนมากขึ้น เพื่อน ๆ ที่ฟังเกิดความเข้าใจอย่างชัดแจ้ง ผู้เรียนได้พัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คนอ่อนได้เรียนรู้จากคนที่เก่งกว่า ซึ่งมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อน ๆ เพื่อยกระดับผลงานของกลุ่มให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544, น. 40) ได้ศึกษาไว้ว่าการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มีความสำคัญต่อนักเรียน ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกทุกคน เพราะทุกคนร่วมมือกันในการทำงานกลุ่มและทุกคนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน
2. สมาชิกทุกคนมีโอกาส คิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น และลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน
3. เสริมให้การช่วยเหลือกัน เช่น นักเรียนที่เก่งช่วยเหลือนักเรียนไม่เก่ง ทำให้นักเรียนที่เก่งเกิดความภาคภูมิใจ รู้จักเสียสละเวลา ส่วนคนที่ไม่เก่งเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อน
4. ส่งเสริมให้รู้จักคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจเลือก เพราะมีการร่วมกันคิด และเกิดการระดมความคิด นำข้อมูลมาพิจารณาร่วมกัน
5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม เช่น การอยู่ร่วมกันด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน อีกทั้งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จะเห็นได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่มของนักเรียน มีความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าในตัวเองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อกัน

2.2.8 องค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนแบบร่วมมือ

กรมวิชาการ (2545, น. 5-8) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ จะมีประสิทธิภาพ ถ้าสมาชิกภายในกลุ่มมองเห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของนักเรียนในทางบวก (Positive Interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานรวมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่าง ๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวกได้หลายวิธี เช่น

1.1 การกำหนดเป้าหมายของกลุ่มแต่ละคนลงมือเรียน และต้องแน่ใจว่าสมาชิกคนอื่นเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน

1.2 การกำหนดรางวัลร่วมกัน ถ้าทุกคนทำได้ตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้แต่ละคนจะได้รับคะแนน Bonus เท่าเทียมกันทุกคน

1.3 การกำหนดให้ใช้วัสดุ อุปกรณ์ หรือสื่อการเรียนอื่น ๆ ร่วมกัน แต่ละคนจะได้วัสดุเพียง 1 ส่วนของทั้งหมดที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานกลุ่ม

1.4 การกำหนดบทบาทสมาชิกในกลุ่ม ให้แต่ละคนมีหน้าที่ในกลุ่ม เช่น ผู้อ่าน ผู้ตรวจสอบ ผู้บันทึก ผู้ให้กำลังใจ ผู้จัดหาวัสดุ

2. การปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในระหว่างการทำงานกลุ่ม (Face to Face Primitive Interaction) เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม ให้ประสบความสำเร็จ โดยทำกิจกรรมต่อไปนี้

2.1 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.2 อธิบายความรู้ให้เพื่อนในกลุ่มฟัง

กิจกรรมดังกล่าวจะทำให้นักเรียนได้ติดต่อกันโดยตรง เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด และการให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งจะทำให้เกิดลักษณะการทำงานกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

3. การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability) เป็นกิจกรรมที่เพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่า สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่ม ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น

3.1 ดูแลเพื่อน ๆ ให้ปฏิบัติตามหน้าที่

3.2 รักษาระเบียบในการทำงานและรักษาเวลา

3.3 ไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของผู้อื่น

3.4 กำหนดหน้าที่ของสมาชิกทุกคนในกลุ่มตามความเหมาะสม

3.5 การทดสอบรายบุคคล

3.6 สุ่มถามปากเปล่าสมาชิกในกลุ่ม หรือสุ่มตรวจงานของสมาชิกในกลุ่ม

3.7 สังเกตและบันทึกการทำงานของสมาชิก

3.8 กำหนดให้สมาชิก 1 คน ในกลุ่มเป็นผู้ตรวจสอบความเข้าใจของสมาชิกเกี่ยวกับงานกลุ่ม

4. ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence Small Group Skills) เป็นทักษะที่นักเรียนควรได้รับการฝึกก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานกลุ่มประสบความสำเร็จ เช่น

4.1 การทำความรู้จักและไว้วางใจผู้อื่น

4.2 การสื่อสารที่ถูกต้องและเที่ยงตรง

4.3 การใช้ภาษาสุภาพ เหมาะสมกับโอกาส

4.4 การให้กำลังใจในการทำงานร่วมกันด้วยคำพูด ด้วยความสนใจ

4.5 การยอมรับและช่วยเหลือกัน

4.6 การแก้ปัญหาขัดแย้ง

4.7 การวิจารณ์ความคิดเห็น โดยไม่วิจารณ์เจ้าของความคิด

4.8 การเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดีในการชี้แนะการทำงานกลุ่ม

4.9 การให้ความสำคัญ และการเอาใจใส่ต่อทุกคนเท่าเทียมกัน

4.10 การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

4.11 การแสดงความคิดเห็น และการรับฟังความคิดเห็น

4.12 ความสามารถในการหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้ง

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) ทุกคนที่เป็นสมาชิกจะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนของสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกทุกคนต้องมุ่งมั่นและกระตุ้นให้แต่ละคนทำชิ้นงานตามที่กำหนด ดังนั้นครูผู้สอนต้องคอยสังเกต วิเคราะห์การทำงานร่วมกัน และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้กลุ่มทำงานให้ดีขึ้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม เช่น

5.1 ให้อธิบายการกระทำของสมาชิกที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์

5.2 ให้ตัดสินว่าการกระทำใดของกลุ่มควรรักษาไว้ และการกระทำใดควรเลิกปฏิบัติ

5.3 ให้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ดีและพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เพื่อนำมาวิเคราะห์ภายหลัง

5.4 ให้เล่าถึงเหตุการณ์ในกลุ่ม ปัญหาของกลุ่ม หรือวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของกลุ่ม

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ สมาชิกแต่ละคนต่างมีความสัมพันธ์ และต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน ในการที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี และการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องพยายามจัดกิจกรรมให้ได้ครบทั้ง 5 องค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2.9 การพัฒนาทักษะทางสังคม

เพื่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ก่อนที่ครูผู้สอนจะจัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ให้นักเรียน ทักษะทางสังคมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มด้วยความสามัคคี ทั้งนี้เพราะว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การเรียนแบบร่วมมือจะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการในด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางที่ดี ลดความรู้สึกเหลื่อมล้ำทางเพศ สังคม เศรษฐกิจ และอื่น ๆ ลง แต่จะมีความรู้สึกกระตือรือร้นในการช่วยเหลือร่วมมือกันเข้ามาแทนที่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยมีแนวทางพัฒนา ดังนี้

2.2.9.1 ให้นักเรียนเห็นความจำเป็นของทักษะของการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น

2.2.9.2 ให้นักเรียนรู้ว่าจะใช้ทักษะใดเมื่อใด

2.2.9.3 ใช้บทบาทสมมติ เกม สถานการณ์จำลอง และการฝึกทักษะทางสังคม เช่น การฝึกเป็นผู้ให้กำลังใจ ผู้สรุปและผู้ประนีประนอมในกลุ่ม การฝึกควรผลัดเปลี่ยนบทบาทกันให้ทุกคนได้มีโอกาสเล่นบทบาทต่าง ๆ กัน

2.2.9.4 ให้นักเรียนทราบว่าบทบาทที่ตนทำไปแล้วเป็นอย่างไร ควรมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ทักษะ เช่น ให้บอกสามสิ่งที่กลุ่มคิดว่าดีอยู่แล้ว บอกสิ่งหนึ่งที่คิดว่าคราวหน้าจะทำให้ดีขึ้น

2.2.9.5 ให้นักเรียนฝึกทักษะอยู่เสมอ และนานพอที่จะเกิดความชำนาญและใช้ทักษะได้โดยอัตโนมัติ ครูผู้สอนควรให้นักเรียนได้รู้ผลของการใช้ทักษะดังกล่าว

ระยะเริ่มแรกที่นำการจัดการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มาใช้ ครูผู้สอนจะต้องดูแลให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางสังคม สร้างความเป็นกันเอง เพราะความคุ้นเคยและความไว้วางใจระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนเอง ในขั้นสอนและขั้นการทำกิจกรรมกลุ่มนอกเหนือจากเรียนรู้ในด้านเนื้อหาวิชาแล้ว ครูผู้สอนต้องสนใจการพัฒนาทางทักษะสังคมของนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

2.2.10 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

จันทรา ตันติพงศานุรักษ์ (2543, น. 37-55) ได้สรุปรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. คิดและคุยกัน (Think-pairs-share) เพื่อนเรียน (Partners) และผลัดกันพูด (Say and Switch) ทั้ง 3 รูปแบบ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน คือ ให้นักเรียนจับคู่กันในการตอบคำถาม อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็น หรือสถานการณ์ หรือทำความเข้าใจเนื้อหาที่เป็นความคิดรวบยอดที่กำหนดให้ เมื่อมีความเข้าใจแจ่มแจ้งในคำตอบแล้ว นักเรียนจะนำความรู้นั้นไปถ่ายทอดให้เพื่อนในชั้นฟัง หรือครูผู้สอนอาจสุ่มเรียกนักเรียนบางคู่ให้รายงานหน้าชั้น นอกจากนี้รูปแบบคิดและคุยกัน นักเรียนมีโอกาสติดต่อหาคำตอบด้วยตนเองก่อนเกี่ยวกับคำถาม ประเด็น และสถานการณ์ที่กำหนดให้ ส่วนรูปแบบเพื่อนเรียนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนขอคำแนะนำหรือคำอธิบายจากเพื่อนคู่อื่นที่มีความเข้าใจในเรื่องที่กำหนดให้อย่างแจ่มแจ้งก่อนแล้วจึงตอบคำถามอภิปราย หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคู่ของตนเอง ส่วนรูปแบบผลัดกันพูด นักเรียนที่จับคู่กันจะต้องผลัดกันตอบคำถาม หรือประเด็นต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนดและเปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอแนวคิด หรือประเด็นใหม่เพื่อการอภิปราย

2. กิจกรรมโต๊ะกลม (Roundtable หรือ Round robin) เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดผู้เรียนที่มีจำนวนมากกว่า 2 คนขึ้นไป และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มเขียน หรือเล่าความคิดเห็นของตน เล่าประสบการณ์ ความรู้ สิ่งที่ตนกำลังศึกษา หรือสิ่งที่กำหนดให้ โดยเวียนไปทางด้านใดด้านหนึ่งจนครบทุกคน

3. คู่ตรวจสอบ (Pairs Check) มุมสนทนา (Corners) ร่วมกันคิด (Numbered Heads Together) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ เป็นกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนทำงานกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 2-6 คน โดยนักเรียนในแต่ละกลุ่ม คละเพศ และความสามารถให้ช่วยกันตอบคำถาม แก้โจทย์ปัญหา หรือทำแบบฝึกหัด เมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มย่อยสามารถตอบปัญหาหรือแก้ไขโจทย์ปัญหาได้แล้ว จึงเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนหรือตรวจสอบคำตอบกับนักเรียนในกลุ่มอื่น หรือครูอาจสุ่มเรียกนักเรียนให้ตอบ อย่างไรก็ตาม ทั้ง 3 รูปแบบ มีข้อแตกต่างกัน คือ ผู้ตรวจสอบเน้นให้สมาชิกจับคู่กันทำงาน แก้ไขปัญหา หรือทำแบบฝึกหัดในวิชาต่าง ๆ โดยที่นักเรียนคนหนึ่งจะเป็นผู้แก้ปัญหา และอีกคนหนึ่งเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา และเมื่อเสร็จสิ้น

การแก้ปัญหา 1 ข้อ ต้องมีการสลับหน้าที่กัน ในขณะที่มุมสนทนา เน้นวิธีการจัดกลุ่มนักเรียนโดยให้นักเรียนไปนั่งตามมุมหรือจุดต่าง ๆ ของห้องเรียน ส่วนรูปแบบร่วมกันคิดจะใช้การทบทวนหรือตรวจสอบความเข้าใจ และทั้ง 3 รูปแบบ นั้นอาจมีขั้นตอนเพิ่ม ดังนี้ หลังจากที่ครูเรียกนักเรียนคนใดคนหนึ่งตอบแล้ว คนอื่นสามารถยกมือแสดงการสนับสนุน หรือคิดคำตอบนั้นได้ ในกรณีที่มีคำตอบมากกว่า 1 คำตอบ หรือคำตอบนั้นไม่สมบูรณ์ ครูผู้สอนอาจให้นักเรียนรับการตอบหรือช่วยเสริมให้

4. การสัมภาษณ์แบบ 3 ขั้นตอน (Three Steps Review) รูปแบบการสอนแบบที่มี 3 ขั้นตอน เหมาะสำหรับกลุ่มย่อยที่มีจำนวนสมาชิก 3-4 คน โดยมีครูเป็นผู้กำหนดคำถามหรือประเด็นโจทย์ปัญหาให้นักเรียนตอบมีหลักการ ดังนี้

4.1 ให้นักเรียนจับกลุ่ม ในกรณีที่กลุ่มสมาชิก 3 คน ให้นักเรียนคนที่ 1 เป็นผู้สัมภาษณ์ โดยถามคำถามที่ครูตั้งหรือนักเรียนเป็นผู้ตั้งเอง นักเรียนคนที่ 2 เป็นผู้ตอบ และนักเรียนคนที่ 3 เป็นผู้จดประเด็นอภิปราย หรือแสดงความคิดเห็นในกรณีที่มีกลุ่มสมาชิก 4 คน ให้สมาชิกในกลุ่มจับคู่กันเป็น 2 คู่ โดยการสัมภาษณ์และตอบคำถามไปพร้อม ๆ กันทั้ง 2 คู่ นักเรียนคนที่ 1 จะเป็นผู้ตั้งคำถามและจดประเด็นการอภิปราย หรือความคิดเห็นในแต่ละคู่ในขณะที่นักเรียนคนที่ 2 ในแต่ละคู่จะเป็นคนตอบ

4.2 หลังจากการสัมภาษณ์หรืออภิปรายหัวข้อจบลงเรื่องหนึ่ง นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยจะสลับบทบาทกันในการสัมภาษณ์หรือสนทนาหัวข้ออื่น ๆ

4.3 เมื่อการสัมภาษณ์หรืออภิปรายครบทุกหัวข้อแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยผลัดกันเล่าสิ่งที่ตนรู้ให้กลุ่มทราบ

5. การแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม (Team Games Tournaments หรือ TGT) และการแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ (Student Team Achievement Division หรือ STAD) เป็นรูปแบบการสอนที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคล้ายคลึงกัน แต่ทั้ง 2 รูปแบบจะมีความแตกต่างกันเล็กน้อยในขั้นตอนที่ 3 รายละเอียดในการดำเนินกิจกรรมของทั้ง 2 รูปแบบ มีดังนี้

5.1 การนำเสนอบทเรียน (Class Presentation) นำเสนอความคิดรวบยอดใหม่หรือบทเรียนใหม่ โดยการบรรยายจากครูผู้สอน หรืออภิปรายโดยใช้สื่อวีดีทัศน์และสื่ออื่น ๆ ในการนำเสนอความคิดรวบยอดหรือบทเรียน

5.2 การจัดทีม (Team) จัดนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 4-5 คน โดยสมาชิกของกลุ่มจะต้องมีเพศและความสามารถคละกัน เพื่อร่วมกันศึกษาเนื้อหา และปฏิบัติกิจกรรมตามกติกาของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เช่น เป็นผู้อ่าน เป็นผู้หาคำตอบ เป็นผู้สนับสนุน เป็นผู้จดบันทึก เป็นต้น สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องช่วยเหลือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และสมาชิกทุกคนต้องพยายามทำให้ดีที่สุดเพื่อความสำเร็จร่วมกันของทีม เพื่อความสัมพันธ์ดีต่อกันเพื่อความภาคภูมิใจและเพื่อให้ได้รับการยอมรับ

5.3 การแข่งขัน/การทดสอบ ในขณะที่รูปแบบ TGT ใช้การแข่งขันรูปแบบ STAD จะใช้การทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว

5.4 การยอบรับความสำเร็จของทีม (Team Recognition) ทั้งรูปแบบ TGT และรูปแบบ STAD เมื่อเสร็จการแข่งขัน หรือทดสอบจะนำคะแนนของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของทีม และหาค่าเฉลี่ย ทีมที่มีคะแนนหรือค่าเฉลี่ยสูงที่สุด จะได้รับการยอมรับให้เป็น

ทีมชนะเลิศ และทีมที่ได้อันดับรองลงมา หลังจากนั้นควรประกาศผลการแข่งขัน หรือคะแนนทดสอบในที่สาธารณะ เช่น ติดบอร์ดในชั้นเรียน บอร์ดของโรงเรียน ในหนังสือพิมพ์หรือวารสารของโรงเรียน และควรบันทึกสถิติไว้ด้วย

6. ปริศนาความรู้ (Jigsaw) เป็นการสอนที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ทุกกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน โดยครูผู้สอนแบ่งเนื้อหาของเรื่องที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อยเท่ากับจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม และมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าแต่ละหัวข้อ โดยนักเรียนแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่ตนได้รับมอบหมายจากกลุ่มสมาชิก กลุ่มที่ได้รับมอบหมายในหัวข้อเดียวกันจะร่วมกันศึกษา จากนั้นแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มเดิมของตนเพื่ออธิบายหัวข้อที่ตนศึกษาให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟัง เพื่อให้เพื่อนทั้งกลุ่มได้รู้เนื้อหาครบทุกหัวข้อในที่นี้จะขอยกตัวอย่างกลุ่มนักเรียนที่มีกลุ่มย่อยกลุ่มละ 3 คน ดังนี้

6.1 แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน ทำการศึกษา เรื่อง “ประเภทของสัตว์” สมาชิกคนหนึ่งของแต่ละกลุ่มอาจรับอาสาศึกษาเรื่อง “สัตว์บก” สมาชิกอีกคนหนึ่งอาจรับศึกษาเรื่อง “สัตว์น้ำ” และสมาชิกคนสุดท้ายรับศึกษาเรื่อง “สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ” แต่ละคนจะต้องรับผิดชอบในการไปศึกษาข้อมูลต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่เพื่อนร่วมกลุ่ม เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับประเภทของสัตว์ในภาพรวม

6.2 สมาชิกของแต่ละคนของทั้ง 3 กลุ่ม จะมีเวลาเตรียมตัวเพื่อศึกษาเรื่องราวที่ได้รับมอบหมายไป นักเรียนที่ได้หัวข้อเดียวกันจะไปรวมกลุ่มกับสมาชิกของกลุ่มอื่น เพื่อปรึกษากันเกี่ยวกับการค้นคว้า

6.3 กลุ่มย่อยที่จัดขึ้นใหม่จะปรึกษาหารือกันเพื่อหาข้อมูล วิธีการรวบรวมข้อมูล วิธีการนำเสนอข้อมูลให้กับกลุ่มเดิม (กลุ่มในตอนแรก) จนกระทั่งการค้นคว้าเสร็จสิ้นลง จึงกลับเข้ากลุ่มเดิมของแต่ละคน แล้วดำเนินการให้ความรู้กับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม

6.4 สมาชิกกลุ่มแต่ละคนที่ศึกษาประเด็นเฉพาะเรื่องมา จะได้รับการประเมินผลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ตอบคำถามระหว่างการรายงานผลรวมของทุกกลุ่มในชั้นตอบปากเปล่า เขียนแผนภูมิ แสดงความคิดเห็น ฯลฯ ตามที่แต่ละคนไปศึกษา และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ

7. การสืบสอบเป็นกลุ่ม (Group Investigation) การจัดการเรียนการสอนแบบนี้เน้นบรรยากาศการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม ในการสอนแบบสืบสอบเป็นกลุ่ม (Group Investigation) ครูผู้สอนจะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน หรือน้อยกว่านี้ แต่ละกลุ่มจะวางแผนกันเองว่าจะศึกษาหัวข้อเรื่องอะไร และจะศึกษาอย่างไร สมาชิกแต่ละคน หรือสมาชิกแต่ละคู่ในกลุ่มจะเลือกหัวข้อย่อย และเลือกวิธีหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเอง หลังจากนั้นสมาชิกแต่ละคน หรือแต่ละคู่จะรายงานความก้าวหน้า และผลการทำงานให้กลุ่มของตนเองทราบ กลุ่มจะอภิปรายเกี่ยวกับรายงานของสมาชิก และจัดทำรายงานของกลุ่มให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง

8. การเรียนการสอนกลุ่มเพื่อนช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคล (Team Assisted Individualization หรือ TAI) เป็นการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนการสอนรายบุคคล โดยให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนด้วนตนเองตามความสามารถจากแบบฝึกทักษะ และส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้

ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยการกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถที่แตกต่างกันทำงานร่วมกัน แบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน มีการทดสอบก่อนเรียนเพื่อให้นักเรียนเรียน ณ จุดเริ่มต้นที่แตกต่างกันตามพื้นฐานของนักเรียน ในเวลาเรียนต้องร่วมมือกัน นักเรียนที่เรียนเก่งจะต้องช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อน ในการทดสอบนักเรียนต่างคนต่างทำ แต่คะแนนทดสอบของนักเรียนจะนำมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

9. การเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานการอ่านและการเขียน (Cooperative Integrated Reading and Composition หรือ CIRC) เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป เพราะการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบดังกล่าว นักเรียนต้องมีความสามารถในด้านการอ่านพอสมควร และสามารถตัดสินใจเลือกหนังสืออ่านตามที่ตนเองสนใจได้ในขณะปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเก่งกับกลุ่มอ่อนให้จับคู่กัน ครูผู้สอนจะจัดสอนนักเรียนแยกทีละกลุ่ม ขณะที่ครูผู้สอนกลุ่มหนึ่ง กลุ่มที่เหลือให้จับคู่กันทำกิจกรรมที่ครูผู้สอนกำหนดให้ เช่น ฝึกอ่านออกเสียง เขียนสะกดคำ สรุปเรื่องตอบคำถาม เขียนเรื่องที่นักเรียนสนใจ และสอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน ฯลฯ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดได้หลากหลายแต่ทุกรูปแบบมีลักษณะที่สำคัญร่วมกันคือ การจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 2-6 คน โดยสมาชิกทุกคนช่วยเหลือกัน มีการฝึกฝนการทำงานกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม และการประเมินผลเป็นรายบุคคล ซึ่งแต่ละรูปแบบครูผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน ความสามารถของนักเรียน ตลอดจนเนื้อหาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน นอกจากนี้ จากการวิจัยยังพบว่า ไม่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบใดรูปหนึ่งที่จะสามารถใช้กับบทเรียนได้ทุกลักษณะในการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาบทหนึ่ง ๆ ครูผู้สอนอาจต้องใช้รูปแบบมากกว่าหนึ่งรูปแบบ เช่น บางบทเรียนอาจจะเริ่มต้นด้วยการใช้กิจกรรมโต๊ะกลม (Roundtable หรือ Round robin) แล้วตามด้วยปริศนาความรู้ (Jigsaw) หรือการแข่งขันระหว่างกลุ่มเกม (TGT) เป็นต้น

2.2.11 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีประโยชน์ต่อนักเรียน ทั้งทางด้านสังคมและวิชาการดังนี้

2.2.11.1 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกเพราะทุก ๆ คนร่วมมือในการทำงานกลุ่มทุก ๆ คนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกันทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

2.2.11.2 ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็นลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน

2.2.11.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจ รู้จักเสียสละ ส่วนเด็กอ่อนเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน

2.2.11.4 ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมคิด การระดมความคิด นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดเป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันคิดหาข้อมูลให้มาคิดวิเคราะห์และเกิดการตัดสินใจ

2.2.11.5 ส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน

2.2.11.6 ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถทำงานร่วมมือกับผู้อื่นได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

2.2.12 การเรียนรู้แบบกลุ่มสืบค้น (Group Investigation: GI)

Slavin (1995, p 112) กล่าวว่า การเรียนร่วมมือเทคนิคกลุ่มสืบสวนสอบสวน (GI) เริ่มต้นจากการเรียนในสาขาปรัชญาจริยธรรมและจิตวิทยา ในช่วงปีแรก ๆ ของศตวรรษที่ 20 โดย John Dewey เป็นผู้คิดค้นรูปแบบขึ้นเป็นครั้งแรก ในการเรียนการสอนและได้นำวิธีการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มสืบสวนสอบสวน (GI) นี้มาใช้ในห้องเรียนในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในการเรียนเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย ซึ่งห้องเรียนได้ร่วมมือกันในการคิดหาวิธีแก้ปัญหา ครูและนักเรียนช่วยกันคิดค้นกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ประสบการณ์ของแต่ละคนที่มีอยู่ รวมทั้งความสามารถ และความต้องการของแต่ละคน ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในทุก ๆ ด้านของปัญหาในโรงเรียน นอกจากนี้ยังช่วยกันตัดสินใจ และกำหนดเป้าหมายในงานต่าง ๆ ที่กลุ่มได้รับผิดชอบ การวางแผนกลุ่มเป็นหนึ่งวิธีที่ทำให้ผู้สอนมั่นใจว่านักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน

กรมวิชาการ (2544, น. 96) กล่าวว่า Slavin เป็นผู้นำแนวความคิดเรื่องการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ โดยเชื่อว่าการเรียนแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) หมายถึง ผู้เรียนจะเรียนความสุข และพัฒนาสติปัญญาของตนเองอย่างเต็มที่พร้อมกับเกิดความรู้สึกดีงามในทางสังคมจากกระบวนการทำงานกลุ่ม นอกจากนั้นผู้เรียนจะพัฒนาการในแง่ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางที่ดี กระบวนการเรียนรู้ทำให้ลดความรู้สึกเหลื่อมล้ำทางเพศ สังคม เศรษฐกิจ และอื่น ๆ ลง ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเก่งในมิติของมนุษย์สัมพันธ์ หรือความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางดีงามการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI เป็นกลุ่มขนาดกลาง ที่มีประสิทธิภาพ สิ่งที่สนับสนุนให้นักเรียนร่วมมือ คือ การแนะแนวทางให้นักเรียนมีการร่วมมือกันอย่างกระฉับกระเฉง มีการสนทนากันอย่างอิสระ และการร่วมมือกันที่วางแผนการทำงานจนทำให้เป็นผลสำเร็จในหัวข้อที่ได้เลือกไว้ในส่วนของการวางแผนและทำให้สำเร็จมีความก้าวหน้าตลอด 6 ขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดหัวข้อที่จะศึกษาตามจุดประสงค์ และดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ครูแสดงหัวข้อบนกระดาน ให้นักเรียนทั้งชั้นได้เห็น หัวข้อเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร หรือคัดเลือกมาจากความสนใจของนักเรียน หรือจากสถานการณ์ปัจจุบันหรือภาพยนตร์ นิตยสาร บทความ หนังสือพิมพ์ และอุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้
2. ตอนนี้นักเรียนอยู่ในระบบเรียบร้อยแล้ว และเลือกหัวข้อย่อย โดย

2.1 นักเรียนแต่ละคนตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการจะค้นหาตรวจสอบ

2.2 แบ่งกลุ่มนักเรียน (ประมาณ 4-5 คน) ให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการค้นหา แล้วจดบันทึกงานของแต่ละกลุ่ม และรายงานความคิดที่ได้ให้กลุ่มอื่น ๆ ทราบด้วย ใช้ช่วงเวลาสั้น ๆ

2.3 นักเรียนแต่ละคนเขียนคำถาม แล้ววางแผนเปรียบเทียบ สนับสนุนกลุ่มอื่น และรวบรวมเป็นความคิดเห็นสุดท้ายและนำเสนอความสนใจกับสมาชิกในห้องเรียน

2.4 ครูทำคำแนะนำที่หามาได้ทั้งหมด เขียนสรุปที่กระดาน หรือทำสำเนา

2.5 จัดคำถามของทุกคนเข้าสู่หมวดหมู่

2.6 หัวข้อย่อยของแต่ละกลุ่ม จะถูกแสดงในชั้นเรียน หลังจากนั้น กลุ่มนักเรียนจะร่วมกันศึกษาในหัวข้อย่อยที่ได้เลือกไว้ อาจจะเป็น 2 หัวข้อ หรือมากกว่าก็ได้ถ้ามีกลุ่มสนใจในหัวข้อย่อยนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 การวางแผนค้นคว้าภายในกลุ่ม

1. ครูต้องคอยเดินดูตรวจสอบการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม นักเรียนอาจไม่พอใจกับแผนเดิม ครูสามารถอภิปรายให้นักเรียนเห็นทางเลือก และช่วยให้ไปสู่เป้าหมายอันใหม่

2. สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เกี่ยวกับขอบเขตของสิ่งที่ต้องการหนึ่งในสมาชิกจะจดบันทึก

3. เขียนคำถามของทุกคนเพื่อจัดการกับงานที่ได้รับ และคอยเตือนสมาชิกในกลุ่มว่ากฎคืออะไร และจะต้องกลับมารายงานกลุ่มเวลาใด และเก็บบันทึกความก้าวหน้าของทุกคนเมื่อทุกคนแบ่งปันข้อมูลและทำโครงการ ผู้ประสานงานคอยสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือทุกคน

4. สำเนากระดาษงานแต่ละกลุ่มควรจะติดประกาศไว้ ตามที่ผู้บันทึกได้ทำไว้ในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าของงาน ซึ่งอาจทำอยู่ในรูปของโครงการ

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบข้อมูลภายในกลุ่ม โดยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ วิเคราะห์ ประเมินผลสรุปภายในกลุ่ม และแบ่งปันข้อมูล เปรียบเทียบการค้นพบของแต่ละคน

ขั้นที่ 4 เตรียมรายงานขั้นสุดท้าย เป็นการสรุปความสำคัญจากแนวคิดหลักของกลุ่มซึ่งดึงออกจากส่วนต่าง ๆ ของทุกคนรวบรวมกันเป็นอันเดียว และวางแผนที่จะนำเสนอให้มีความน่าสนใจอาจเป็นการแสดงนิทรรศการ ศูนย์การเรียนรู้ การเขียนรายงาน การแสดงละคร ท่องเที่ยว นำทางหรือเป็นสไลด์แผนภูมิ แผนผัง แผ่นใส ครูบันทึกว่ากลุ่มที่กำลังจะเสร็จ พร้อมกับแนะนำการนำเสนออย่างหลากหลาย นำเสนอให้ชัดเจน

ขั้นที่ 5 การเสนอรายงานสุดท้าย กลุ่มต่าง ๆ เตรียมตัวที่จะนำเสนอรายงานตารางนำเสนอจะถูกติดประกาศไว้แต่ละกลุ่มรู้ว่ามีเวลาเท่าไรสำหรับการรายงาน หลังจากครบทุกกลุ่มแล้ว ผู้ฟังจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับสิ่งที่ได้เห็นได้ฟัง

ขั้นที่ 6 ประเมินผล การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจีไอ ยอมให้นักเรียนครูร่วมกันประเมินผลของทุกกลุ่ม โดยประเมินความคิดของนักเรียนเกี่ยวกับหัวข้อที่ได้ศึกษา

Slavin (1995, pp. 114-118) ได้อธิบายขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มสืบสวนสอบสวน (GI) อย่างละเอียด ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดหัวข้อและจัดกลุ่มนักเรียน (Identifying the Topic and Organizing Pupils into Groups) เริ่มต้นด้วยการวางแผนการเรียนกันในชั้นเรียนโดยอาจจะเลือกแนวทางต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้สอนแนะนำหัวข้อแก่นักเรียนในชั้นเรียนและถามว่า “นักเรียนอยากรู้อะไรเกี่ยวกับหัวข้อนี้” จากนั้นนักเรียนเสนอหัวข้อที่สนใจที่จะค้นคว้าหรือ

2. นักเรียนปรึกษากันกับเพื่อน ๆ เพื่อเสนอสิ่งที่ตนสนใจจะค้นคว้า จากนั้นนำเสนอกับชั้นเรียนและทั้งชั้นเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับหัวข้อย่อยที่สนใจ หรือ

3. เริ่มต้นด้วยการที่นักเรียนแต่ละคนเขียนหัวข้อที่ตนสนใจอยากจะศึกษา แล้วให้นักเรียนจับกลุ่มกันเพื่อเปรียบเทียบหัวข้อที่แต่ละคนสนใจ แล้วสรุปให้ได้หัวข้อที่กลุ่มเห็นว่าน่าสนใจที่สุดเสนอต่อชั้นเรียน

4. ขั้นตอนต่อไปคือ การนำเสนอหัวข้อย่อยที่น่าสนใจที่จะนำไปศึกษาค้นคว้าตามที่แต่ละกลุ่มหรือแต่ละคนได้มาจากวิธีการใดวิธีการหนึ่งจาก 3 วิธีข้างต้น โดยอาจจะให้นักเรียนเขียนหัวข้อบนกระดาน จากนั้นนักเรียนช่วยกันแยกประเภทหัวข้อย่อยต่าง ๆ เช่น ในชั้นเรียนที่ครูสอนในหัวข้อเรื่อง อเมริกาใต้ แต่ละกลุ่มอาจเลือกที่จะศึกษาประเทศต่าง ๆ ในอเมริกาใต้ หรือบางกลุ่มอาจเลือกที่จะศึกษาภูมิศาสตร์กายภาพของอเมริกาใต้ หรือบางกลุ่มสนใจเรื่องแหล่งทรัพยากรธรรมชาติของอเมริกาใต้ เป็นต้น

5. ขั้นตอนสุดท้ายคือ เมื่อได้นำเสนอหัวข้อย่อยทั้งหมดแล้ว ให้นักเรียนได้จัดกลุ่มอยู่ด้วยกันตามความสนใจของแต่ละคนแล้วเลือกหัวข้อย่อยที่กลุ่มสนใจ ทุกคนในกลุ่มร่วมกันทำความเข้าใจหัวข้อย่อยที่กลุ่มเลือก หากในบางหัวข้อย่อยมีนักเรียนให้ความสนใจมากครูก็สามารถจัดให้เป็น 2 กลุ่ม ในการศึกษาหัวข้อเดียวกันนั้น ซึ่งผลลัพธ์ที่ออกมาก็ย่อมไม่เหมือนกันเนื่องจากความแตกต่างของสมาชิกในกลุ่ม จะทำให้ได้ผลงานที่มีเอกลักษณ์ของกลุ่มตามความสนใจและสภาพต่าง ๆ ของสมาชิกในกลุ่มนั้นเอง

ขั้นที่ 2 วางแผนการทำงาน (Planning the Learning Task) เมื่อนักเรียนได้เลือกกลุ่มตามหัวข้อที่สนใจแล้ว ขั้นนี้นักเรียนจะต้องวางแผนในการค้นคว้าข้อมูล โดยผู้สอนอาจมีใบงานเป็นแบบฟอร์มให้แต่ละกลุ่มโดยอาจมีหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

ชื่อเรื่องที่กลุ่มค้นคว้า : .....

สมาชิกในกลุ่ม : .....

หัวข้อย่อยที่กลุ่มค้นคว้า : .....

แหล่งข้อมูลที่ใช้ค้นคว้า : .....

ใบงานดังกล่าวนี้ อาจมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมตามแต่ความสนใจของกลุ่ม โดยใบงานดังกล่าวนี้ ผู้สอนสามารถใช้เป็นหลักฐานการเรียนของนักเรียนได้ต่อไป

ขั้นที่ 3 ดำเนินการค้นคว้า (Carrying Out the Investigation)

ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่ใช้เวลานานที่สุด เพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้าข้อมูลอย่างเต็มที่ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรกำหนดเวลาอย่างเจาะจง แต่ในความเป็นจริงก็ควรมีความยืดหยุ่นได้ และผู้สอนจะต้องดูแลความเรียบร้อยและให้เป็นไปตามกระบวนการ นอกจากนี้ควรมีการควบคุมสิ่งที่จะรบกวนการค้นคว้าของนักเรียนด้วยในขั้นตอนนี้ นักเรียนอาจค้นคว้าเป็นรายบุคคลหรือเป็นคู่กับสมาชิกในกลุ่มในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินค่าข้อมูล รวมทั้งสรุปข้อมูลและแบ่งปันความรู้ให้กับกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาของกลุ่มตามที่ได้ตั้งไว้ในขั้นที่ 2 ที่ผ่านมา กลุ่มควรมีการเลือกเลขานุการเพื่อทำการจดบันทึกสิ่งที่ได้จากแต่ละคนที่ได้ไปค้นคว้ามา หรือสมาชิกแต่ละคนนำเสนอข้อสรุปจากที่ตนค้นคว้ามาได้เลยก็ทำได้

ขั้นที่ 4 เตรียมการนำเสนอ (Preparing a Final Report)

ขั้นนี้นับว่ามีการวางแผนอีกครั้งแต่เปลี่ยนจากการวางแผนในการค้นคว้าข้อมูลเป็นการวางแผนในการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าของกลุ่ม หรือวางแผนที่จะสอนคนอื่น

ในชั้นเรียนให้เข้าใจ และเกิดความรู้ในสิ่งที่กลุ่มได้ศึกษาค้นคว้ามา ในขั้นนี้ผู้สอนมีบทบาทในการเป็นผู้ให้คำปรึกษา โดยสนับสนุนให้สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือกับตัวแทนที่จะนำเสนอผลงานของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการช่วยกันคิด ช่วยกันตัดสินใจ สรุปข้อความต่าง ๆ รวมถึงการเตรียมอุปกรณ์ที่ช่วยในการนำเสนอต่าง ๆ สิ่งที่ผู้นำเสนอควรคำนึงมีดังนี้ คือ

4.1 นำเสนอใจความหลักหรือสาระสำคัญที่กลุ่มได้ค้นคว้ามา

4.2 บอกถึงแหล่งข้อมูลที่กลุ่มได้มาซึ่งความรู้

4.3 อนุญาตหรือเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ซักถามข้อสงสัยและตอบคำถามนั้น ๆ

4.4 พยายามให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยอาจจะมีบทบาทต่าง ๆ กำหนดให้ผู้ฟัง อย่าเพียงแต่ให้ผู้ฟังนั่งและฟังอยู่เป็นเวลานาน ๆ

4.5 ต้องให้ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อมูล

4.6 ต้องมั่นใจว่าการนำเสนอผลงาน กลุ่มได้เตรียมอุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม

ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล (Presenting the Final Report) ทุกคนควรมีส่วนร่วมนำเสนอผลงานไม่ว่าจะเป็นการเตรียมสิ่งต่าง ๆ การตอบคำถามที่กลุ่มอื่น ๆ อาจมีข้อสงสัย หลักการนำเสนอของตัวแทนกลุ่ม คำแนะนำในการนำเสนอผลงาน

5.1 พูดให้ชัดเจนและไม่เยิ่นเย้อ

5.2 ใช้กระดานเขียนข้อความเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสาระสำคัญได้ง่ายขึ้น

5.3 ใช้เครื่องมือโสตทัศนวัสดุในการนำเสนอ เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

5.4 นำเสนอในรูปแบบการโต้วาทีหน้าชั้นเรียนตามความเหมาะสม

5.5 นำเสนอผลงานนอกสถานที่ตามความเหมาะสม

5.6 นำเสนอโดยการแสดงละครเพื่อสื่อถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ

5.7 นำเสนอโดยให้มีการทดสอบเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้ฟัง

5.8 นำเสนอโดยใช้ภาพวาด ภาพถ่าย เพื่อให้เกิดความสมจริงสมจัง

ขั้นที่ 6 ประเมินผล (Evaluation) การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค GI การประเมินผลควรคำนึงถึงความแตกต่างของการได้มาซึ่งข้อมูลของแต่ละกลุ่ม ในการเรียนแบบเก่านั้นนักเรียนจะถูกประเมินผลด้วยเครื่องมือเดียวกัน และอยู่ในรูปแบบเดียวกันเสมอซึ่งไม่เป็นคำตอบมากนักในการเรียนการสอนในการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค GI ครูควรประเมินผลจากการพัฒนาหรือให้คะแนนความก้าวหน้าในการคิดของผู้เรียนในวิชาที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ นักเรียนได้ค้นคว้าข้อมูลอย่างไร นักเรียนได้ประยุกต์ความรู้ที่ได้มาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างไร นักเรียนมีหลักการในการวิเคราะห์และตัดสินอย่างไร และนักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไร ซึ่งการประเมินผลนี้จะได้มาจากช่วงการค้นคว้าหาข้อมูลของนักเรียน

จันทรา ตันติพงศานุรักษ์ (2543, น. 37-55) กล่าวว่า การสืบสอบเป็นกลุ่ม (Group Investigation) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นบรรยากาศการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม ในการสอนแบบสืบสอบเป็นกลุ่ม (Group Investigation) ครูผู้สอนจะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 คน หรือน้อยกว่านี้ แต่ละกลุ่มจะวางแผนกันเองว่าจะศึกษาหัวข้อเรื่องอะไร และจะศึกษา

อย่างไรสมาชิกแต่ละคน หรือสมาชิกแต่ละคู่ในกลุ่มจะเลือกหัวข้อย่อย และเลือกวิธีหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเอง หลังจากนั้นสมาชิกแต่ละคน หรือแต่ละคู่จะรายงานความก้าวหน้า และผลการทำงานให้กลุ่มของตนเองทราบ กลุ่มจะอภิปรายเกี่ยวกับรายงานของสมาชิก และจัดทำรายงานของกลุ่มให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง ขั้นตอนสำคัญในการจัดกิจกรรมมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 Identifying the Topic and Organizing Pupils into Group ครูผู้สอนเสนอปัญหาแก่นักเรียนทั้งชั้น แล้วให้นักเรียนช่วยกันเสนอสิ่งที่ตนอยากรู้เกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว นักเรียนปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองสนใจ และเสนอหัวข้อให้แก่สมาชิกในชั้นทราบ นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันกำหนดหัวข้อที่สนใจ นักเรียนจัดกลุ่มเพื่อศึกษาหัวข้อที่สนใจเพียง 1 หัวข้อ

ขั้นตอนที่ 2 Planning Investigation in Group ครูผู้สอนและนักเรียนวางแผนร่วมกัน เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน ภาระงานที่ต้องทำ และเป้าหมายของงาน ในแต่ละหัวข้อย่อยตามปัญหาที่เลือก เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนในขั้นตอนที่ 2 ได้ผล โดยครูผู้สอนอาจใช้คำถาม

2.1 ปัญหาที่กลุ่มเลือกทำคืออะไร

2.2 สมาชิกในกลุ่มได้แก่ใคร

2.3 กลุ่มต้องการศึกษาค้นคว้าอะไร

2.4 แหล่งความรู้ที่จะศึกษาคืออะไร

2.5 จะแบ่งงานกันทำอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 Carrying out the Investigation ขั้นตอนนี้เป็นขั้นที่นักเรียนใช้เวลานานที่สุด นักเรียนดำเนินงานตามแผนการที่วางไว้ในขั้นตอนที่สอง กิจกรรมและทักษะต่าง ๆ ที่นักเรียนต้องศึกษา ควรมาจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ครูผู้สอนให้ความร่วมมือกับกลุ่มตามความต้องการของกลุ่ม เมื่อแต่ละคนหรือแต่ละคู่ทำเสร็จแล้วจะนำเสนอข้อมูลกับกลุ่มของตนเพื่อให้สมาชิกได้อภิปราย และหาข้อสรุปในแต่ละข้อ

ขั้นตอนที่ 4 Preparing Final Report นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลที่สมาชิกในกลุ่มตนได้จัดทำ ช่วยกันแก้ไขแล้วสรุปเป็นรายงานของกลุ่มเพื่อเสนอต่อนักเรียนทั้งชั้นสมาชิกช่วยกันเตรียมการเสนอรายงานให้น่าสนใจ และมีประสิทธิภาพเพื่อให้การเสนอรายงานของกลุ่มย่อยมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรแนะนำนักเรียนให้เตรียมพร้อมเกี่ยวกับ

4.1 การเน้นสาระสำคัญของการค้นคว้า

4.2 แหล่งความรู้หรือวิธีการสุ่มที่กลุ่มศึกษา

4.3 การเปิดโอกาสให้มีการซักถาม

4.4 การให้นักเรียนในชั้นมีกิจกรรมร่วมด้วยไม่ควรให้นั่งฟังนานๆ

4.5 ความร่วมมือของสมาชิกในการนำเสนอผลงาน

4.6 อุปกรณ์ และวัสดุที่จำเป็นต้องใช้ในการนำเสนอรายงาน

ขั้นตอนที่ 5 Presenting the Final Report นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานในกลุ่มของตนให้สมาชิกในชั้นเรียนทราบตามที่เตรียมไว้ ในขั้นตอนที่ 4 ควรให้นักเรียนในชั้นมีกิจกรรมร่วมด้วย เช่น การถาม การตอบปัญหา การทำกิจกรรมที่ผู้รายงานกำหนดให้ทำ

ขั้นตอนที่ 6 Evaluating Achievement ครูผู้สอนและนักเรียนประเมินผลการรายงานกลุ่มย่อย และประเมินงานรวมของทั้งชั้น การประเมินนี้รวมถึงการประเมินเป็นรายบุคคลด้วย สิ่งที่ควรประเมิน ได้แก่

6.1 ความสามารถในการคิดระดับสูง
6.2 วิธีการที่ใช้ในการศึกษา
6.3 การประยุกต์ใช้ความรู้
6.4 การใช้หลักฐานอ้างอิง
6.5 วิธีการที่ใช้ในการสรุปข้อมูล

วิธีการที่ใช้ในการประเมินควรเป็นการประเมินแบบสะสม โดยดูวิธีการทำงานของนักเรียนแต่ละคน ตั้งแต่เริ่มจนจบโครงการ และควรมีการแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบเป็นระยะ ๆ นักเรียนควรได้รับ Feedback จากเพื่อนนักเรียนและครูผู้สอน การประเมินผลที่ใช้ควรช่วยให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ด้านเนื้อหา และกระบวนการ หรือช่วยพัฒนาความสามารถในการวางแผนการศึกษาเรื่องต่าง ๆ ในอนาคตได้ นอกจากนี้ควรมีการประเมินผลทางด้านจิตพิสัย เช่น ความรู้สึกต่อเรื่องที่เรียน งานที่ทำ แรงจูงใจ และเจตคติที่มีต่อครูผู้สอน และต่อเพื่อน

ขวัญตา บุญวาส (2546, น. 54-55) ได้กล่าวถึง เทคนิคการเรียนแบบกลุ่มสืบค้น (Group Investigation: GI) เป็นการจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อเตรียมการทำโครงงานกลุ่มหรือทำงานที่ครูมอบหมาย โดยอาศัยหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือการเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning) ซึ่งมีลักษณะของการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม โดยมีความสามารถแตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายร่วมกัน และมีพฤติกรรมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเรียนจะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 2-6 คน โดยที่สมาชิกในกลุ่มมีความแตกต่างกันด้านความสามารถการเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ การเรียนด้วยวิธีดังกล่าวจัดเป็นการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้ที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะตัวและศักยภาพในตนเอง ร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุสำเร็จได้ โดยที่สมาชิกในกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกในกลุ่มต้องรับผิดชอบร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนจะได้ความรู้จากเพื่อนและสิ่งที่เป็นผลพลอยได้จากการใช้วิธีการเรียนรู้ อีกประการหนึ่งคือ ผู้เรียนจะรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองเพิ่มขึ้น เพราะว่าผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มซึ่งแต่ละคนจะมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม และเมื่อประสบความสำเร็จในการทำงานจะภูมิใจ ช่วยให้มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและเพิ่มความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนั้นยังก่อให้เกิดบรรยากาศที่ผู้เรียนได้พูดคุยกัน ช่วยให้ผู้เรียนและเพื่อนเข้าใจปัญหาชัดเจนขึ้น แม้บางครั้งจะไม่สามารถหาคำตอบได้ แต่ระดับการติดตามปัญหาสูงกว่าการที่ครูเป็นผู้กำหนดให้ผู้เรียนทำคนเดียว และการที่ผู้เรียนสามารถอธิบายให้เพื่อนฟังได้ก็จะเป็นการยกระดับความเข้าใจให้สูงถึงระดับการถ่ายทอดความคิด การเรียบเรียงถ้อยคำ อธิบายออกมาจะปรับความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับผู้สอนจะมีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมและวิธีการที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถค้นหาความรู้จากการร่วมมือกัน โดยมีหลักที่ผู้สอนต้องคำนึงถึง 3 ประการ ดังนี้

1. รางวัลหรือเป้าหมายของกลุ่ม: ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องตั้งเป้าหมายให้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามในการเรียนมากขึ้น ตลอดจนปรับพฤติกรรมของตนเพื่อความสำคัญของกลุ่ม รางวัลที่กำหนดอาจเป็นสิ่งของ ประกาศนียบัตร คำชมเชย การเชิดชูเกียรติ เป็นต้น

2. ความหมายของแต่ละบุคคลในกลุ่ม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนถึงแม้จะอยู่ในรูปของกลุ่มแต่จะต้องมีขั้นตอนที่สามารถบอกถึงความสามารถของสมาชิกแต่ละคนได้ว่าเข้าใจบทเรียนมากน้อยเพียงใด ในการเรียนแต่ละครั้งต้องมั่นใจว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มเข้าใจเนื้อหาที่เรียน เพราะเป้าหมายของกลุ่มจะประสบผลสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของคนในกลุ่ม

3. สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีโอกาสที่จะช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จได้เท่าเทียมกัน ทั้งผู้เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน

วรรณทิพา รอดแรงค้า (2540, น. 152-154) ได้สรุปการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคกลุ่มสืบค้น (Group Investigation: GI) ว่ามีขั้นตอนสำคัญ 6 ประการคือ

1. การเลือกหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา นักเรียนนำเสนอหัวข้อเรื่องที่สนใจ นักเรียนเลือกหัวข้อเดียวกันมารวมกัน ดังนั้น กลุ่มจึงตั้งอยู่บนความสนใจร่วมกัน แล้วกลุ่มจะแบ่งภาระงานออกเป็นงานย่อย ๆ ที่มีสมาชิก 3-6 คน มาร่วมกันทำงาน มีทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชายที่มีความสามารถแตกต่างกัน ฯลฯ ครูทำหน้าที่ช่วยรวบรวมข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการจัดการ

2. การวางแผนร่วมมือกันในการทำงาน ครูและนักเรียนวางแผนร่วมกันในวิธีดำเนินการ ภาระงานที่ทำ และเป้าหมายของงานในแต่ละหัวข้อย่อยตามปัญหาที่เลือก แต่ละกลุ่มจะเขียนรายงานให้ครูทราบถึงหัวข้องานที่ทำรายชื่อสมาชิกกลุ่ม ความรู้ที่ต้องการสืบเสาะแหล่งความรู้และภาระงานที่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มรับผิดชอบ

3. การดำเนินงานตามแผนการที่วางไว้ นักเรียนดำเนินงานตามแผนการที่วางไว้ในขั้นที่ 2 กิจกรรมและทักษะต่าง ๆ ที่นักเรียนจะต้องศึกษา ควรมาจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ครูจะให้คำปรึกษากับกลุ่ม พร้อมติดตามความก้าวหน้าในการทำงานของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนเมื่อเขาต้องการความช่วยเหลือ

4. การวิเคราะห์สังเคราะห์งานที่ทำ นักเรียนวิเคราะห์และประเมินข้อมูลที่เขารวบรวมมาได้ในขั้นที่ 3 โดยบ่งชี้ประเด็นที่สำคัญของชิ้นงานของตนเอง และวางแผนการรายงานว่าจะรายงานอะไรและอย่างไร หรือลงในข้อสรุปในรูปแบบใดที่น่าสนใจเพื่อนำเสนอต่อชั้นเรียน พร้อมกับตั้งคณะทำงาน เพื่อวางแผนในการนำเสนอผลงาน

5. การนำเสนอผลงาน กลุ่มนำเสนอผลงานตามหัวข้อเรื่องที่เลือก ครูต้องพยายามให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม ขณะที่มีการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการขยายความคิดของตัวนักเรียนเองให้กว้างไกล โดยเฉพาะในหัวข้อเรื่องที่กลุ่มไม่ได้ศึกษา ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในระหว่างการนำเสนอผลงาน

6. การประเมินผล ครูและนักเรียนจะร่วมกันประเมินผลงานที่ถูกนำเสนอ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นที่มีต่อผลงานทุกชิ้น การประเมินผลอาจรวมทั้งการประเมินเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่นำเสนอมา เกี่ยวกับ

งานที่ทำ เกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน การประเมินผลการเรียนรู้ควรประเมินการคิดในระดับสูงด้วย

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, น. 39) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกลุ่มสืบค้น Group Investigation (GI) ไว้ดังนี้

1. ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย ทบทวนเนื้อหา หรือประเด็นที่กำหนด
2. แบ่งผู้เรียนคละความสามารถ กลุ่มละ 2-6 คน
3. แบ่งเรื่องที่ศึกษาเป็นหัวข้อย่อย โดยมีหลายใบงาน
4. 1 กลุ่ม เลือกทำ 1 ใบงาน แต่ละคน เลือกข้อย่อย
5. แต่ละกลุ่มร่วมอภิปรายจนกลุ่มเข้าใจ
6. แต่ละกลุ่มรายงานการศึกษาตามลำดับ

โดยในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือเทคนิค GI จำนวน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหา โดยครูเป็นผู้เสนอปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้กำหนดปัญหาที่ต้องการสืบค้น
2. ขั้นศึกษาปัญหา คือ เมื่อผู้เรียนได้ปัญหาที่ครูเสนอให้ ผู้เรียนต้องร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่มในการศึกษาปัญหาที่จะสืบค้น
3. ขั้นวางแผนการดำเนินกิจกรรม เมื่อผู้เรียนได้ปัญหา หรือหัวข้อที่ต้องการสืบค้นแล้ว ผู้เรียนเริ่มดำเนินการวางแผนการดำเนินกิจกรรมในกลุ่ม และแบ่งหัวข้อกันในการสืบค้นข้อมูล
4. ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรม คือ เมื่อแบ่งหัวข้อสมาชิกในกลุ่มแล้วสมาชิกทุกคนลงมือปฏิบัติงาน
5. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล เมื่อสมาชิกทุกคนได้ข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยสมาชิกช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลและร่วมกันสรุปผล เพื่อรอนำเสนอต่อไป

2.3 แผนการจัดการเรียนรู้

2.3.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเอกสารที่แสดงรายละเอียดในกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนกับการนำไปใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมการให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ชนาธิป พรกุล (2552, น. 85) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เขียนไว้ล่วงหน้า ทำให้ผู้สอนมีความพร้อมและมั่นใจว่าสามารถสอนได้ บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้และดำเนินการสอนได้ราบรื่น

เอกรินทร์ ลิ่มหาศาล (2552, น. 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วัสดุหลักสูตรที่ควรพัฒนามาจากหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐาน

การเรียนรู้ของหลักสูตร เป็นส่วนที่แสดงการจัดการเรียนการสอนตามบทเรียนและประสบการณ์การเรียนรู้เป็นรายวันหรือรายสัปดาห์

ชวลิต ชูกำแพง (2553, น. 10) ได้อธิบายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอน ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา เวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553, น. 9) ได้อธิบายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนที่จัดทำขึ้นจากคู่มือครูหรือแนวทางการจัดการเรียนรู้ของกรมวิชาการ ทำให้ผู้จัดการเรียนรู้ ทราบว่าจะจัดการเรียนรู้เนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด จัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, น. 216) ได้อธิบายไว้ว่า แผนการสอนมีความหมายเช่นเดียวกันกับแผนการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวการจัดการเรียนการสอนของครู ภายใต้กรอบเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์วิธีการดำเนินการหรือกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งครูสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ด้านสติปัญญา เจตคติ ทักษะใช้วิธีใดในการจัดการเรียนการสอน สื่อแบบใด ใช้แหล่งเรียนรู้ใดและจะประเมินผลอย่างไร

2.3.2 ความสำคัญของการจัดการแผนการเรียนรู้

การวางแผนการจัดการเรียนรู้มีส่วนสำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวนั้น จำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์และออกแบบหลายประการ จากการศึกษารวบรวมข้อมูลทัศนะของนักวิชาการได้อธิบายความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สงบ ลักษณะ (2533, อ้างถึงใน ศศิธร เวียงวะลัย, 2556, น. 51) ได้อธิบายไว้ว่า ผลดีของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผน วิธีการจัดการเรียนรู้ วิธีเรียนที่มีความหมายมากขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ครูมีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ได้ทันเวลา
3. เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
4. ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้จัดการเรียนรู้แทน ในกรณีที่ผู้จัดการเรียนรู้ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ได้เอง

สรุปได้ว่า การวางแผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก คือ ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่า คุ้มกับเวลาที่ผ่านไป

ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ และทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, น. 20) ได้อธิบายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญหลายประการดังนี้

1. ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ เมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนย่อมจะสอนด้วยความคล่องแคล่ว เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่น ไม่ติดขัด การสอนจะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์

2. ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนมีแผน มีเป้าหมายและมีทิศทางในการสอน มิใช่สอนอย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความคิด เกิดเจตคติ เกิดทักษะ เกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ ทำให้เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณค่า

3. ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์ เนื้อหาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลและประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตร

4. ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิ เนื่องจากผู้สอนต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบ รวมทั้งการจัดเวลา สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ดังนั้น เมื่อมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่รอบคอบ และปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ ผลของการสอนย่อมสำเร็จได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผนการจัดการเรียนรู้

5. ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นแนวทางในการทบทวนหรือการออกข้อสอบ เพื่อวัดผลและประเมินผลผู้เรียนได้ นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้เป็นแนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนในกรณีจำเป็น เมื่อผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

6. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอนสอนด้วยความพร้อม เป็นความพร้อมทั้งทางด้านจิตใจ คือ ความมั่นใจในการสอน และความพร้อมทางด้านวัตถุ คือการที่ผู้สอนได้เตรียมเอกสารหรือสื่อการสอนไว้อย่างพร้อมเพรียง เมื่อผู้สอนมีความพร้อมในการสอนย่อมสอนด้วยความกระจ่างแจ้ง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในบทเรียน อันจะส่งให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย (2558, น. 347-348) ได้อธิบายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นครูมืออาชีพ มีการเตรียมล่วงหน้า แผนการจัดการเรียนรู้จะสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม และจิตวิทยาการเรียนรู้มาผสมผสานกัน หรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนที่ตนเองสอนอยู่

2. แผนการจัดการเรียนรู้ ช่วยส่งเสริมให้ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้า หาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม และวิธีการวัดและประเมินผล

3. แผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครูผู้สอนและครูที่จะปฏิบัติการสอนแทน สามารถปฏิบัติการสอนแทนได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

5. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะหรือตำแหน่งได้

2.3.3 ลักษณะที่ดีของแผนการจัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ (2549, น. 58-64) กล่าวไว้ว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดี ควรจะมีลักษณะเช่นนี้

1. มีการกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนอย่างชัดเจน (ตามเนื้อหาการสอนนั้น ๆ ให้มีคุณสมบัติด้านใดบ้าง)

2. กิจกรรมการเรียนการสอนต้องกำหนดให้ชัดเจน และการเรียนรู้ต้องเป็นไปตามจุดประสงค์นั้น (ระบุอย่างชัดเจน ครูและนักเรียนต้องทำอะไร เพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์)

3. การใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ที่ถูกกำหนดไว้ และจะใช้อย่างไร

4. มีวิธีการแนวทางชัดเจนในเรื่องของการวัดผลและประเมินผล

5. สามารถปรับเปลี่ยนยืดหยุ่นได้ หากเวลาใช้งานปฏิบัติการจริง เมื่อมีปัญหาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอน

6. ก้าวทันเทคโนโลยี มีความทันสมัย สามารถเข้ากับยุคสมัยปัจจุบันได้

7. แผนการจัดการเรียนรู้มีความหมายที่ตรงกัน ขั้นตอนต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ที่ตรงกัน เมื่อผู้สอนเข้าสอนแทนสามารถนำไปใช้ได้

8. รูปแบบของการบูรณาการเป็นการบูรณาการแบบองค์รวมในเรื่องของเนื้อหาต่าง ๆ

9. การนำความรู้ไปใช้ สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวแตกประเด็นได้หลากหลาย ทั้งในประสบการณ์เดิมและความรู้ใหม่ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริง

สมนึก ภัททิยธนี (2546, น. 6) กล่าวถึง ขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี คือ

1. การเขียนเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ต้องเขียนเป็นรายคาบตามชั่วโมงในตารางสอน ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับชื่อเรื่องการสอนและสาระสำคัญในเนื้อหาพอสังเขป

2. ความคิดรวบยอดสิ่งใดเป็นหัวใจสำคัญควรเขียนให้ตรงกับเนื้อหานั้น ๆ จะทำให้การเขียนความคิดรวบยอดมีสาระสำคัญอยู่ในนั้นซึ่งจะทำให้การเขียนนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จุดประสงค์พฤติกรรมจะต้องสอดคล้องกับความคิดรวบยอด และจะต้องเขียนให้สอดคล้องเชิงพฤติกรรม ไม่ใช่สอดคล้องในเนื้อหาเท่านั้น เพราะจะได้แค่ความรู้ความจำ สมองเด็กจะไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเท่าที่ควร

4. กิจกรรมการเรียน การใช้เทคนิคในเรื่องการสอนควรนำมาใช้จะช่วยให้นักเรียนมีการเรียนรู้อย่างเหมาะสม

5. สื่อการเรียนรู้ควรมีความสอดคล้องในเนื้อหา การใช้สื่อควรใช้ให้เหมาะสมเพื่อความเข้าใจของนักเรียน

6. การวัดผล ตามเนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์พฤติกรรมการวัดคะแนน (ก่อนเรียน หลังเรียน ระหว่างเรียน) เพื่อวัดความบรรลุวัตถุประสงค์ของครูที่ตั้งไว้

2.3.4 องค์ประกอบของแผนจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546, น. 213-216) กล่าวถึง องค์ประกอบของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้
2. สาระการเรียนรู้
3. กระบวนการในการจัดการเรียนรู้
4. การวัดผลประเมินผลในการจัดการเรียนรู้
5. แหล่งเรียนรู้
6. การบันทึกการจัดการเรียนรู้

จริณ แก้วสนธิ (2548, น. 63-77) กล่าวถึง แผนการจัดกาเรียนรู้ หมายถึง การเขียนควรมีความละเอียดต่าง ๆ ในแต่ละแผนอยู่ส่วนบนของแต่ละแผน ซึ่งมีองค์ประกอบการเขียนแผนทั่วไปดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้
2. ผลกาเรียนรู้ที่คาดหวัง
3. สาระการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนรู้
5. การวัดผลประเมินผล
6. บันทึกหลังการสอน

เอกรินทร์ สี่มหาศาล และคณะ (2552) องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้นั้นเป็นสิ่งที่ควรตระหนักถึงเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้อเขียนตามลำดับองค์ประกอบ และหากขาดองค์ประกอบใดก็มิอาจทำให้แผนการจัดการเรียนรู้นั้นสมบูรณ์ และเมื่อพิจารณาแล้วการศึกษา วิเคราะห์ องค์ประกอบของแผนโดยทั่วไปจะมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. สาระสำคัญ เป็นการเขียนในลักษณะเป็นความคิดรวบยอด หรือ Concept
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ เขียนในลักษณะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทุกพฤติกรรมในแต่ละแผนการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ แล้วบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ตัวชี้วัด และมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วย
3. สาระการเรียนรู้ เป็นการเขียนเนื้อหาสาระในลักษณะเป็นประเด็นสำคัญสั้น ๆ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนรู้ ระบุวิธีสอน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบถ้วนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ เมื่อเรียนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบถ้วนตามเป้าหมายการเรียนรู้ของตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติในแต่ละรายชั่วโมงอย่างชัดเจน
5. สื่อ แหล่งการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จะกำหนดสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน มีใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกทักษะการเรียนรู้เอกสารเพิ่มเติม

สำหรับผู้สอนตามความเหมาะสมและบอกแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

6. การวัดและประเมินผล ทุกแผนการจัดการเรียนรู้ จะระบุรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่อง การวัดและประเมินผล ทุกแผนการการจัดการเรียนรู้จะระบุรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการวัดและประเมินผล คือ หลักฐานการเรียนรู้ ร่องรอยการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล เครื่องมือในการวัดและประเมินผล

7. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนไปปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย

2.3.5 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง (2545, น. 53-54) กล่าวว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์ในการช่วยจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้เรียน ตามความถนัดความรู้ความสามารถความต้องการของผู้เรียน และในการเตรียมวัสดุเพื่อใช้ในการสอนจริง ในที่สุดผู้สอนก็จะมีความมั่นใจเมื่อทำการสอนจริง พร้อมทั้งหากมีเหตุจำเป็นเมื่อผู้สอนท่านอื่น ๆ เข้าสอนแทนก็จะสามารถสอนได้ตามวัตถุประสงค์ และเป็นหลักฐานในการตรวจสอบคุณภาพการสอนด้วย

พันทิพา อุทัยสุข (2552, น. 17) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. สนองความต้องการของนักเรียนซึ่งนักเรียนแต่ละห้องมีความแตกต่างกัน ผู้สอนสามารถปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมได้

2. เพื่อปรับกิจกรรมการเรียนการสอนเนื่องจากปัญหาจากการวิเคราะห์ข้อบกพร่องจากที่ผ่านมาได้

3. สร้างความมั่นใจให้ผู้สอนได้ เตรียมกิจกรรมให้เหมาะสมตามเนื้อหา

4. งานในภาคเรียนต่อไปมีน้อยลงซึ่งอาจจะปรับเปลี่ยนจากเดิมเล็กน้อย

5. มีการเตรียมห้องเรียน จัดห้องเรียน เตรียมสื่อ ให้มีบรรยากาศที่ดี และส่งเสริมการสอนให้ได้ผลยิ่งขึ้น

2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสมรรถภาพที่นักเรียนได้ทั้งประสบการณ์ตรงและทางอ้อมที่ได้จากครูผู้สอน ซึ่งการให้ความหมายของคำว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้มีผู้ที่ให้ความหมายดังนี้

ชนินทร์ชัย อินทิราภรณ์ (2540, น. 5) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง สมรรถภาพทางการเรียน ความรู้และทักษะที่นักเรียนได้รับการสอนจากครูผู้สอน จะสามารถตรวจสอบได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

กระทรวงศึกษาธิการ (2542, น. 11) กล่าวถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จความสามารถจากการกระทำต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยทักษะต่าง ๆ หรือความรอบรู้เฉพาะด้านหรือวิชาใดวิชาหนึ่ง

Good (1973, pp. 6-7) กล่าวถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง (Knowledge Attained) หรือการพัฒนาด้านทักษะการเรียน ซึ่งโดยปกติจะพิจารณาจากคะแนนสอบที่สามารถกำหนดคะแนนได้จากงานที่ครูผู้สอนมอบให้.

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจึงสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลจากการวัดความรู้เนื้อหาที่เรียนมา เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ ที่ได้เรียนมาบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้เพียงใด

2.4.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอีกส่วนหนึ่งในการวัดความรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ จากครูผู้สอนซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น. 53) กล่าวถึง ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้ความสามารถของแต่ละบุคคลในด้านความรู้ ในด้านวิชาการที่ได้มาจากการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ของรายวิชา โดยส่วนมากแล้วจะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา อาจจำแนกออกเป็นสองประเภท ดังนี้

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างตามเป้าประสงค์พฤติกรรม มีเกณฑ์คะแนนหรือจุดตัดใช้เพื่อตัดสินว่าผู้สอบหรือนักเรียนมีความรู้สูงกว่าเกณฑ์หรือไม่ ซึ่งการวัดตามจุดประสงค์เป็นหัวใจหลักของวัดในลักษณะแบบนี้

2. แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบแบบมุ่งสร้าง เพื่อการวัดให้คลุมหลักสูตร จึงสร้างตารางวิเคราะห์ตามหลักสูตร ความสมารถจำแนกนักเรียนตามความเก่งอ่อนได้ดี ซึ่งเป็นหัวใจในการออกข้อสอบลักษณะนี้การรายงานผลจะอาศัยคะแนนมาตรฐาน ซึ่งสามารถแสดงถึงสถานภาพความสามารถในแต่ละบุคคลเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นในกลุ่มเปรียบเทียบ

พิชิต ฤทธิจรูญ (2550, น. 95) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะและความสามารถทางวิชาการ ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จ ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

2.4.2 รูปแบบของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมพร เชื้อพันธ์ (2547, น. 59) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบหรือชุดของข้อสอบที่ใช้วัดความสำเร็จหรือความสามารถในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนว่าผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้เพียงใด

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเภทที่ครูสร้างมีหลายแบบ แต่ที่นิยมใช้มี 6 แบบดังนี้

1. ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้และเขียนข้อคิดเห็นของแต่ละคน

2. ข้อสอบแบบกาถูก ผิด (True false Test) คือ ข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก ผิด ใช่ ไม่ใช่ จริง ไม่จริง เหมือนกัน ต่างกัน เป็นต้น

3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วย ประโยค หรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์ แล้วให้ตอบเติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้นั้น เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

4. ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Test) เป็นข้อสอบที่คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเขียนตอบคำตอบที่ต้องการจะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมีค่าหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 คู่ แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่งจะคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) คำถามแบบเลือกตอบโดยทั่วไปจะประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในตอนเลือกนั้นจะประกอบด้วย ตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกลวง ปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้พิจารณา

2.5 ทักษะการทำงานเป็นทีม

2.5.1 ความหมายของการทำงานเป็นทีม

การดำเนินงานของสถานศึกษาจะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ทีมงานมีความสำคัญเป็นอย่างมาก หากทุกคนในสถานศึกษามีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานย่อมทำให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องสร้างทีมงานขึ้นในสถานศึกษาและกระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน จึงมีผู้ให้ความหมายของทีมงานไว้ดังนี้

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544, น. 151) ได้ให้ความหมายของการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่บุคคลหลาย ๆ คน มารับผิดชอบงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งบุคคลแต่ละคนล้วนแต่มีพื้นฐาน แนวความคิด ทัศนะคติและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ในทีมงานจะช่วยในการตัดสินในการแก้ปัญหานั้น เพื่อให้องค์กรบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ตั้งแต่แรก

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545, น. 352) ได้ให้ความหมายของการทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานของกลุ่มบุคคลเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันในภารกิจที่เกี่ยวข้อง

ธีระ รุญเจริญ (2548, น. 136) ให้ความหมายการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่บุคคลหลายคนมาทำงานด้วยกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ทุกคนในทีมมีใจตรงกัน ทำงานร่วมกันให้เต็มที่สุดฝีมือ ประสานงานกันอย่างดี เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

จินตนา บุญบงการ (2549, น. 1) ได้ให้ความหมายของคำว่า ทีม (Team) ว่า กลุ่มคนที่มีเป้าหมาย ถึงแม้จะมีความแตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายเดียวกัน แต่มีความสามารถ มีพรสวรรค์ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หรือหลายคน มาทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยน ความรู้ ทักษะประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา โดยมีขั้นตอนการทำงาน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การปรับปรุง

ตรวจสอบ การแก้ไขปัญหาร่วมกัน ประสาน ช่วยเหลือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.5.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2557) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการฝึกทักษะให้แก่นักเรียนมากกว่าการมอบความรู้ทักษะสำคัญมี 3 ประการคือ ทักษะเรียนรู้ ทักษะชีวิต และทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ นักเรียนที่มีความสามารถในศตวรรษใหม่คือนักเรียนที่มีทักษะสามประการนี้ ส่วนเรื่องความรู้ใครอยากรู้อะไรหรือจำเป็นต้องรู้อะไรไปหาเอาข้างหน้า ลำพังทักษะการเรียนรู้และทักษะการใช้ชีวิตสามารถพัฒนาไปพร้อมกันได้ในโรงเรียน

การศึกษาที่เป็นอยู่ทุกวันนี้แยกการเรียนหนังสือและการใช้ชีวิตออกจากกัน บ้างเรียนเก่งแต่ใช้ชีวิตไม่เป็น ส่วนใหญ่เรียนก็ไม่เก่งใช้ชีวิตก็ไม่เป็น เราจึงได้เยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเต็มบ้านเต็มเมือง มิหนำซ้ำผลสัมฤทธิ์การศึกษาก็ต่ำเกือบสุดเกือบทุกสำนักการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการเรียนรู้ ไม่ใช่การเรียนหนังสือ สองอย่างนี้ไม่เหมือนกัน การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการทำงานเป็นทีม (Collaboration) การทำงานเป็นทีมก็เป็นทักษะ ลองขึ้นชื่อว่าทักษะก็ต้องฝึก มิใช่ปล่อยไปตามยถากรรม โรงเรียนที่ดี ครูที่ดี โดยเฉพาะสำหรับชั้นเด็กเล็ก การออกแบบกิจกรรมหรือบทเรียนให้เด็กเล็กได้ทำงานเป็นทีมในทุกวันจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก อาจจะเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดสำหรับการปฏิวัติการศึกษา การทำงานเป็นทีมมิใช่การแบ่งกลุ่มทำรายงานส่งครูหรือการแบ่งกลุ่ม ไปทัศนศึกษา การทำงานเป็นทีมหมายถึง การแบ่งกลุ่มเรียนรู้ด้วยการกระทำ คำสำคัญคือการกระทำหรือการทำงานคือ action กลุ่มที่ดีจะถูกออกแบบให้เด็กทุกคนซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ผ่านการกระทำหรือการทำงานคือ learning by Action หรือ Active Learning (AL) บ้างก็เรียกว่าการเรียนรู้ผ่านปัญหาคือ Problem-based Learning หรือการเรียนรู้ผ่านโครงงานคือ Project-based Learning มักเรียกย่อ ๆ กันว่า PBL

จะเรียกว่าอย่างไรก็ตาม สาระคือเด็กต้องได้เรียนรู้จากการทำงาน หากเด็กมิได้เรียนรู้ได้แต่ความรู้ เช่น แบ่งกลุ่มไปทำรายงานมาส่งครู เช่นนี้ไม่มีประโยชน์หรือแบ่งกลุ่มไปทัศนศึกษาแล้วเขียนรายงานมาส่งครู เช่นนี้ได้ประโยชน์น้อย คำสำคัญที่อย่าหลงลืมคือการเรียนรู้ผ่านการทำงานในการแบ่งกลุ่มทำงานใด ๆ เด็กทุกคนต้องได้ลงไม้ลงมือกระทำหรือทำงาน ไม่เปิดโอกาสให้เด็กบางคนอยู่เฉย ๆ ถ้าทำได้และควรทำอย่างยิ่งคือให้มีเด็กทุกประเภทเป็นสมาชิกของกลุ่มคือ เด็กเรียนเก่ง เด็กเรียนไม่เก่ง เด็กฉลาด เด็กที่ดูคล้ายจะช้า เด็กที่ดูคล้ายจะซน (ซึ่งมิได้แปลว่าเป็นเด็กสมาธิสั้น) เด็กแอลดี เด็กพิการ เด็กชาติพันธุ์และศาสนาต่าง ๆ ฯลฯ

2.5.3 แนวคิดการทำงานเป็นทีม

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับแนวคิดการทำงานเป็นทีมไว้ดังนี้

แนวคิดการทำงานเป็นทีมจาก ทฤษฎีการจูงใจของ (Victor Vroom, อ้างถึงใน รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2544, น. 176) กล่าวว่า มีข้อสันนิษฐานว่า ความต้องการของมนุษย์เป็นต้นเหตุให้เกิดพฤติกรรมและความเข้มข้นของแรงจูงใจขึ้นอยู่กับระดับความปรารถนาพฤติกรรม ทฤษฎีนี้เชื่อว่าแรงจูงใจของพนักงานจะมีมากขึ้นเมื่อเขาเห็นผลลัพธ์ที่สูงขึ้น และแนวคิดของความ คาดหวัง (Expectancy theory) หมายถึง การที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากภายในให้แสดงพฤติกรรม กล่าวคือ

เป็นอิทธิพลภายในบุคคลซึ่งเป็นแรงผลักดันให้บุคคลใช้ความพยายามในการทำงาน โดยเป็นสิ่งเร้าให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่ม ควบคุมรักษาพฤติกรรมและการกระทำของตนเองได้

ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์ และคณะ (2545, น. 9) ให้ทัศนะเกี่ยวกับแนวคิดการทำงานเป็นทีมว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ต้องอยู่ร่วมกัน เป็นสังคมซึ่งต้องพึ่งพาช่วยเหลือกัน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตและทำงานต่าง ๆ ได้ประสบผลสำเร็จ ธรรมชาติของมนุษย์ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน และการทำงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพนั้น ต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจด้วยความเต็มใจมีความไว้วางใจต่อกัน และต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้ร่วมงานเป็นสำคัญด้วย จึงได้มีแนวทางการสร้างทีมงานขึ้นมาเพื่อให้บุคคลทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี ตามแนวคิด ด้านความพึงพอใจ ที่เป็นแรงเสริมให้มนุษย์ร่วมกันทำงาน

Barnard (1970, อ้างถึงใน ยงยุทธ เกษสาคร, 2547, น. 147) ได้กล่าวถึง แนวคิดในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งหน่วยงานหรือผู้บริหารในหน่วยงานจะใช้เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจการทำงานเป็นทีมไว้ 8 ประการ คือ

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ได้แก่ เงิน ทรัพย์สิน สิ่งของ หรือสภาวะทางกายที่จะให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นการตอบแทน หรือเป็นรางวัลที่เขาได้ปฏิบัติให้แก่หน่วยงานเป็นอย่างดีเสมอมา
2. สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสของแต่ละบุคคลซึ่งมิใช่วัตถุ เช่น เกียรติยศ ตำแหน่ง การได้สิทธิพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น
3. สภาพทางกายที่พึงปรารถนา หมายถึง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ขององค์การ เช่น สถานที่ทำงาน เครื่องมือเครื่องใช้ของหน่วยงาน เป็นต้น
4. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ หมายถึง สมรรถภาพของหน่วยงานที่จะสนองความต้องการของบุคคลในด้านความภูมิใจ เช่น ได้แสดงฝีมือ ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น
5. ความดึงดูดใจทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ฉันท์มิตร กับผู้ร่วมงานในหน่วยงาน ซึ่งถ้ามีความสัมพันธ์ที่เป็นไปด้วยดี จะทำให้เกิดความผูกพัน และมีความพึงพอใจในหน่วยงาน
6. การปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิธีการและทัศนคติของบุคคล หมายถึง การปรับปรุงตำแหน่งให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคล ซึ่งบุคคลแต่ละคนจะมีความสามารถแตกต่างกัน
7. สภาพการอยู่ร่วมกัน หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลในด้านสังคมหรือความมั่นคงทางสังคม ซึ่งจะทำให้บุคคลผู้นั้นรู้สึกว่า มีหลักประกัน มีความมั่นคงในการทำงานที่ดี
8. มีโอกาสมีส่วนร่วมในงานอย่างกว้างขวาง หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการทำงาน ในฐานะเป็นบุคคลคนหนึ่งของหน่วยงาน เป็นการแสดงความเท่าเทียมกันในหมู่ผู้ร่วมงานซึ่งจะช่วยให้บุคคลผู้นั้นเกิดความรู้สึกของการมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

วราภรณ์ ตระกูลฤษดิ์ (2549, น. 3) กล่าวถึง แนวคิดสำคัญในการทำงานเป็นทีม เหตุผลเพราะคนเรามีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน เราควรนำจุดเด่น จุดดี ของแต่ละบุคคลในทีมมาช่วยให้งานที่ทำบรรลุเป้าหมาย การทำงานเป็นส่วน ๆ ย่อมได้ผลดีไม่เท่ากับการทำงานที่ร่วมมือกัน และความสำเร็จของการทำงานเป็นทีม ขึ้นอยู่กับสมาชิกในทีมเป็นสำคัญ กล่าวถึงแนวคิดจากการทำงานเป็นทีมจากการอภิปรายผลของ เมโย ในการศึกษาที่ Hawthorne studies ว่าสามารถสร้างทีมงานให้มีประสิทธิภาพสูงได้ ดังนี้

1. หัวหน้าสนใจในความสำเร็จของการปฏิบัติงานของสมาชิกแต่ละคน
2. หัวหน้ามีความภาคภูมิใจในสถิติผลงานของกลุ่ม
3. หัวหน้าช่วยให้กลุ่มปฏิบัติงานร่วมกัน และวางเงื่อนไขการทำงานเอง
4. หัวหน้าให้ข้อมูลย้อนกลับด้านการปฏิบัติงานของกลุ่มด้วยความจริงใจ
5. กลุ่มภาคภูมิใจในผลงานของกลุ่ม และผลงานนั้นได้รับการยอมรับและความสนใจจากบุคลภายนอก
6. กลุ่มไม่มีความรู้สึกว่าถูกกดดัน ให้เปลี่ยนแปลง
7. ก่อนมีการเปลี่ยนแปลงหรือตัดสินใจจะมีการปรึกษากับกลุ่มก่อน
8. กลุ่มมีความรู้สึกมั่นใจและเปิดเผยต่อกัน

ดังแนวคิดของ มาสโลว์ ได้กล่าวถึงการแบ่งความระดับความต้องการออกเป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาจากความต้องการที่จำเป็นของมนุษย์ จากต่ำไปหาสูงสุด ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น ความต้องการปัจจัยสี่ ความต้องการทางเพศ ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการทางร่างกายจนเป็นที่พอใจแล้ว ก็จะเกิดความต้องการความปลอดภัย เช่น ต้องการได้รับความคุ้มครอง ความต้องทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการที่จะเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับจากสังคม ถ้าไม่ได้รับความพึงพอใจจะเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว ว้าเหว่ ซึ่งจะสามารถเกิดผลต่อเนื่องไปถึงการปรับตัวที่ไม่ดีในสังคมได้ ความต้องการชื่อเสียง (Esteem Needs) เป็นความต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง การยอมรับนับถือจากคนอื่น และความต้องการยอมรับนับถือตนเอง เคารพตนเอง และความต้องการความสำเร็จ (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการพัฒนาตนเองตามศักยภาพสูงสุดได้แสดงออก ซึ่งทักษะและความเป็นเลิศในบางสิ่งที่ตนมีและอารมณ์ซึ่งแสดงออกถึงบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ความต้องการ ความสำเร็จสูงสุดแห่งตนเป็นกระบวนการที่ไม่มีที่สิ้นสุด ในส่วนแนวคิดของ ดักกลาส แมคเกรเกร์ กล่าวว่าการบริหารต้องฝึกปฏิบัติโดยมองถึงธรรมชาติของมนุษย์ในแนวที่ตรงกันข้ามในการใช้แรงจูงใจในระดับที่เหมาะสมกับบุคคลซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ลิเคิร์ท ที่มีการสนับสนุนการทำงาน ตามธรรมชาติของมนุษย์ในการให้ใช้กลุ่มในการทำงาน ทำให้เกิดความร่วมมือมากที่สุดและได้ผลการทำงานที่ดี ตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งยังเกิดความรักความผูกพันขึ้นในทีมงานเพื่อที่จะทำงานได้ประสบผลสำเร็จ

จากแนวคิด ทฤษฎีการทำงานเป็นทีมของบุคคลต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีมจะเกิดขึ้นจากการสร้างแรงจูงใจของผู้บังคับบัญชาในการสร้างการไว้วางใจกัน การสร้างแรงจูงใจหรือความพึงพอใจ ให้แก่ผู้ร่วมงาน ทำให้สามารถทำงานบรรลุความสำเร็จได้ โดยอาศัยหลักธรรมชาติของมนุษย์ ในการทำงานร่วมกันเอื้อเฟื้อกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อยู่ร่วมกัน ในด้านทักษะความสามารถร่วมกัน ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จได้

2.5.4 องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม

ทิศนา แขมมณี (2537, น. 14) ได้กล่าวว่า ลักษณะการทำงานเป็นทีมประกอบด้วย 6 ด้าน คือ การมีเป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม การร่วมมือ ประสานงานกันในกลุ่ม การตัดสินใจร่วมกัน และการมีผลประโยชน์ร่วมกัน มีรายละเอียดดังนี้

1. การมีเป้าหมายร่วมกัน กล่าวคือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้น จะต้องมีวัตถุประสงค์ในการมาร่วมกัน คือ จะต้องมีการรับรู้ และเข้าใจเป้าหมายร่วมกันว่า จะทำอะไรให้เป็นผลสำเร็จ

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กล่าวคือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้น จะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของกลุ่ม ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

3. การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม กล่าวคือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมีการสื่อความหมายต่อกันและกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน

4. การร่วมมือประสานกันในกลุ่ม กล่าวคือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้น จะต้องมีการประสานกัน เพื่อให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่ความสำเร็จ

5. การตัดสินใจร่วมกัน กล่าวคือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมีการตัดสินใจในงานที่ทำ ในระดับใดระดับหนึ่ง

6. การมีผลประโยชน์ร่วมกัน กล่าวคือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องได้รับการจัดสรรผลประโยชน์ตอบแทน จากผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน

Ratzburg (2004) เขียนโดย Crebert, Patrick, Cragnolini, Smith, Worsfold and Webb (2011, p. 14) ได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดทักษะการทำงานเป็นทีม มีองค์ประกอบดังนี้

1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ สมาชิกในทีมต้องกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้นนั้นจะต้องมีความสอดคล้อง สัมพันธ์เกี่ยวกับเนื้อหาหรือภาระงานที่กำหนด และสมาชิกในทีมจะต้องมีความเข้าใจและเห็นด้วยในเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

2. การไว้วางใจ สมาชิกในทีมมีความไว้วางใจต่อกันในการทำหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบและต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้ร่วมงานเป็นสำคัญด้วยเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งในทีม

3. ความแตกต่างระหว่างบุคคล สมาชิกในทีมยอมรับความแตกต่างซึ่งกันและกัน ยอมรับในความรู้ความสามารถของสมาชิก เมื่อเกิดปัญหาความคิดเห็นไม่ตรงกัน จะต้องไม่แสดงอาการหรือปฏิกิริยาต่อต้านออกมา ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การควบคุมตนเอง การยอมรับในความสามารถตนและผู้อื่น

4. การเป็นผู้นำ การทำกิจกรรมกลุ่มนั้น บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญ โดยผู้นำกลุ่มจะช่วยให้กลุ่มเกิดกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ภายในกลุ่มจะต้องมีความเป็นผู้นำในการมีส่วนร่วมอย่างเต็มรูปแบบ

5. การดำเนินงาน มีการวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน มีวิธีการที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้คำแนะนำ การทำงานเป็นทีมแก่สมาชิก ปฏิบัติตามแผนงาน และสนับสนุนเอื้ออำนวยให้การทำงานเป็นทีมบรรลุผลสำเร็จ

6. การแบ่งหน้าที่ทำงาน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของแต่ละคนให้ชัดเจน ตลอดจนขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละคน ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำงาน

7. การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารการทำงานจะทำให้สมาชิกของทีมได้รับรู้ปัญหาการทำงาน นโยบายการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานได้อย่างทั่วถึง ทำให้สมาชิกเกิดความรับรู้และสร้างความเข้าใจระหว่างกันได้มากขึ้น

8. การรับฟังความคิดเห็น สมาชิกในทีมจะต้องรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกอื่นด้วย ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจ ยอมรับอื่น เรียนรู้กระบวนการให้และรับ ซึ่งจะทำให้การทำงานเป็นทีมประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

9. การปรึกษาหารือ การประชุมปรึกษาหารือ ไม่ว่าเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะสร้างความเข้าใจร่วมกันในการทำงาน มีการประชุมวางแผนกำหนดนโยบายไปข้างหน้า

10. การตัดสินใจแก้ปัญหา เมื่อเกิดปัญหาสมาชิกในทีมช่วยกันปรึกษาหารือถึงแนวทางการปฏิบัติ และร่วมกันตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีที่สุด เพื่อมาใช้ในการแก้ปัญหา

11. การริเริ่มสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีมจะนำไปสู่ความก้าวหน้า เปิดโอกาสให้กลุ่มมีนวัตกรรมมีผลลัพธ์ที่ก้าวหน้า มีการทดลองทดสอบหาวิธีการ ความคิด นวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่แตกต่าง มาใช้ในการทำงานช่วยให้การทำงานได้ดีขึ้น

12. การประเมินผล ในการทำงานเป็นทีมจะต้องมีการประเมินผลติดตามการทำงานของทีมอยู่เสมอ ๆ เป็นการกระตุ้นการทำงานเพื่อให้ทีมประสบผลสำเร็จจากการศึกษาองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม

ผู้วิจัยพบว่าองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมแต่ละท่าน มีความสอดคล้องกันคล้ายคลึงกัน โดยส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์ไปในแนวทางเดียวกันนั่นคือ ทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของทีม มีบทบาทผู้นำ และสมาชิก การดำเนินงาน ความรับผิดชอบ การติดต่อสื่อสารและการปรึกษาหารือ ผู้วิจัยจึงได้ทำการออกแบบพัฒนาปรับปรุงและสร้างแบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมขึ้น เพื่อให้เข้ากับบริบทของนักเรียนโรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ สมาชิกในทีมต้องกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้นนั้นจะต้องมีความสอดคล้อง สัมพันธ์เกี่ยวกับเนื้อหาหรือภาระงานที่กำหนด และสมาชิกในทีมจะต้องมีความเข้าใจและเห็นด้วยในเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

2. การเป็นผู้นำ การทำกิจกรรมกลุ่มนั้น บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญ โดยผู้นำกลุ่มจะช่วยให้กลุ่มเกิดกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ภายในกลุ่มจะต้องมีความเป็นผู้นำในการมีส่วนร่วมอย่างเต็มรูปแบบ

3. การดำเนินงาน มีการวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน มีวิธีการที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้คำแนะนำ การทำงานเป็นทีมแก่สมาชิก ปฏิบัติตามแผนงาน และสนับสนุนเอื้ออำนวยให้การทำงานเป็นทีมบรรลุผลสำเร็จ

4. การแบ่งหน้าที่ทำงาน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของแต่ละคนให้ชัดเจน ตลอดจนขอบเขตอ านาจหน้าที่ของแต่ละคน ให้ทุกคนได้มี ส่วนร่วมในการทำงาน

5. การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารการทำงานจะทำให้สมาชิกของทีมได้รับรู้ปัญหาการทำงาน นโยบายการปฏิบัติงาน ตอลดจนการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกี่ยวกับงานได้อย่างทั่วถึง ทำให้สมาชิกเกิดความรับรู้และสร้างความเข้าใจระหว่างกันได้มากขึ้น

6. การปรึกษาหารือ การประชุมปรึกษาหารือ ไม่ว่าเป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะสร้างความเข้าใจร่วมกันในการทำงาน มีการประชุมวางแผนกำหนดนโยบายไปข้างหน้า

2.6 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

2.6.1 ความหมายการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2553, น. 7) การวิจัยปฏิบัติการ เป็นรากฐานของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีจุดเน้นที่สำคัญคือ เป็นการวิจัยที่ดำเนินการควบคู่ไปกบการปฏิบัติงาน ผู้ที่ทำวิจัยคือผู้ปฏิบัติงานเอง มีเป้าหมายสำคัญคือการแกไขปัญหารวมทั้งการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของงาน โดยการสะท้อนผลการวิจัย (reflection)

สุวิมล ว่องวาณิช (2550, น. 22) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นการทำวิจัยโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการจัดประสบการณ์ของครู ถือได้ว่าการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และสร้างความรู้ในการปฏิบัติงานของครู

ทิศนา แขมมณี (2540, น. 14) ให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยในบริบทของชั้นเรียนและมุ่งนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตน เป็นการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาครูให้ไปสู่ความเป็นเลิศและมีความเป็นอิสระทางวิชาการ

จากการศึกษาผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า วิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยในบริบทของชั้นเรียน โดยครูผู้สอนในชั้นเรียนนั้น เพื่อก็ปัญหา และนำผลมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของผ็สอนด้วย และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือในการเรียนรู้และสร้างความรู้ในการปฏิบัติงานของครู

2.6.2 ลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ

สุวิมล ว่องวาณิช (2543, น. 22) ลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนต้องมีการดำเนินงานที่เป็นวงจรต่อเนื่อง มีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเป็นกระบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่สามารถปฏิบัติได้จริง การนำแนวทางการวิจัยปฏิบัติการไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนจึง มีลักษณะดังตารางที่ 2.

ตารางที่ 2.4 ลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน	การวิจัยมีลักษณะดังนี้
1. ใคร	ครูผู้สอนในห้องเรียน
2. ทำอะไร	ทำการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหา
3. ที่ไหน	ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
4. เมื่อไร	ในขณะที่การเรียนการสอนกำลังเกิดขึ้น

(ต่อ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

การวิจัยในชั้นเรียน	การวิจัยมีลักษณะดังนี้
5. อย่างไร	ด้วยวิธีการวิจัยที่มีวงจรการทำงานต่อเนื่อง และสะท้อนกลับการทำงานของตนเอง (Self-Refection) โดยมีขั้นตอนหลัก คือ การทำงานตาม เพื่อจุดมุ่งหมายใด วงจร PAOR (Plan, Act, Observe, Reflect)
6. เพื่อจุดมุ่งหมายใด	มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน
7. ลักษณะเด่นการวิจัย	เป็นกระบวนการวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว โดยครูผู้สอนนำวิธีการแก้ปัญหา ที่ตนเองคิดขึ้นไปทดลองใช้กับผู้เรียนทันที และสังเกตผลการแก้ปัญหา มีการสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครูในโรงเรียน เป็นการวิจัยแบบร่วมมือ (Collaborative Research)

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2553, น. 12) ลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังนี้

1. ดำเนินการโดยผู้สอนมุ่งแก้ปัญหาที่เกิดกับผู้เรียน
2. ดำเนินการควบคู่กับการจัดการเรียนรู้
3. ใช้กระบวนการวิจัยที่เป็นวงจร
4. ลงทุนน้อยแต่ได้ประโยชน์มาก
5. มีการสะท้อนผล โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

วีระยุทธ์ ชาตะกาญจน์ (2558, น. 37) การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาขึ้นมาจากฐานคติความเชื่อ (assumption) สำคัญที่ว่า การสร้างสรรค์และการใช้ความรู้เชิงปฏิบัติการ สำหรับการแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนาใด ๆ ในองค์กร ชุมชน หรือสังคมหนึ่ง ๆ จะต้องตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยความยุติธรรม ความสันติสุข และความสอดคล้องกลมกลืนกับบริบททางด้านวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมทั้งอยู่ใต้บรรยากาศของความเอื้ออาทร หรือเป็นแบบกัลยาณมิตรที่นักวิจัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการวิจัยมีการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งยอมรับฟังความคิดเห็นและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ความรู้เชิงปฏิบัติการที่เป็นผลผลิตอันเกิดจากความร่วมมือร่วมใจระหว่างนักวิจัยกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) โดยผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีความใกล้ชิดกับปัญหาได้เกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของความรู้ จึงเป็นปัจจัยผลักดันสำคัญต่อแนวโน้มชุมชน หรือสังคมให้ดียิ่งๆขึ้นไป ซึ่งลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยทั่วไปจะมีการนำความรู้นั้น ๆ ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในองค์กร

จากการศึกษาผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ คือการสร้างสรรค์และการใช้ความรู้เชิงปฏิบัติการ สำหรับการแก้ไขปัญหา ดำเนินการโดยผู้สอนมุ่งแก้ปัญหาที่เกิดกับผู้เรียน ดำเนินการควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ได้

2.6.3 ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการ

องอาจ นัยพัฒน์ (2548, น. 343) ให้กิจกรรมการวิจัยหลักแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติการไว้ก่อนล่วงหน้า โดยอาศัยการคาดคะเนแนวโน้มของผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ประกอบกับการระลึกถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวในอดีตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขตามประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้วางแผน ภายใต้การไตร่ตรองถึงปัจจัยสนับสนุนขัดขวางความสำเร็จในการแก้ไข ปัญหาการต่อต้าน รวมทั้งสภาวการณ์เงื่อนไขอื่น ๆ ที่แวดล้อมปัญหาอยู่ในเวลานั้น โดยทั่วไปการวางแผนจะต้องคำนึงถึงความยืดหยุ่น ทั้งนี้เพื่อจะสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต

2. การปฏิบัติการ (Action) เป็นการลงมือดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างระมัดระวังและควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผน อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้มีโอกาสแปรเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขและข้อจำกัดของสภาวการณ์เวลานั้นได้ ด้วยเหตุนี้แผนปฏิบัติการที่ดีจะต้องมีลักษณะเป็นเพียงแผนชั่วคราว ซึ่งเปิดช่องให้ผู้ปฏิบัติการสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามเงื่อนไขและปัจจัยที่เป็นอยู่ในขณะนั้น การปฏิบัติการที่ดีจะต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นพลวัตรภายใต้การใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจ

3. การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ได้ลงมือกระทำลงไป รวมทั้งสังเกตการณ์ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรคการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ระหว่างปฏิบัติการตามแผนว่ามีสภาพหรือลักษณะเป็นอย่างไรการสังเกตการณ์ที่ดีจะต้องมีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างคร่าว ๆ โดยจะต้องมีขอบเขตไม่แคบหรือจำกัดจนเกินไป เพื่อจะได้เป็นแนวทางสำหรับการสะท้อนกลับกระบวนการและผลการปฏิบัติที่จะเกิดขึ้นตามมา

4. การสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นการให้ข้อมูลถึงการกระทำตามที่บันทึกข้อมูลไว้จากการสังเกตในเชิงวิพากษ์กระบวนการและผลการปฏิบัติงานตามที่วางแผนไว้ตลอดจนการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรคการพัฒนา รวมทั้งประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ การสะท้อนกลับโดยอาศัยกระบวนการกลุ่มในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์หรือประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างบุคคลที่มีส่วนร่วมในการวิจัย จะเป็นวิธีการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานตามแนวทางดั้งเดิมไปเป็นการปฏิบัติงานตามวิธีการใหม่ ซึ่งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการทบทวนและปรับปรุงวางแผนปฏิบัติการในวงจรกระบวนการวิจัยในรอบหรือเกลียวต่อไป

วีระยุทธ์ ชาตะกาญจน์ (2558, น. 46-47) กระบวนการวิจัยนี้ เมื่อกล่าวในเชิงการนำไปใช้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานในโรงเรียน สามารถอธิบายวิธีการดำเนินการตามวงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการได้ดังนี้

1. การจำแนกหรือพิจารณาปัญหาที่ประสงค์จะศึกษา ผู้วิจัยและกลุ่มที่ทำการวิจัยจะต้องศึกษารายละเอียดของปัญหาที่จะศึกษาอย่างชัดแจ้ง ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนที่จะทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้องศึกษาค้นคว้า แสวงหาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ๆ ให้กว้างขวางพอสมควร

2. เลือกปัญหาสำคัญที่เป็นสาระควรแก่การศึกษาวิจัย โดยอาศัยพื้นฐานจากหลักการและทฤษฎีมาใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะของปัญหา แล้วสร้างวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัยในรูปแบบของข้อความที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของปัญหากับหลักการหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3. เลือกเครื่องมือดำเนินการวิจัยที่จะช่วยให้ได้คำตอบของปัญหาตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติหรือการฝึกหัดตามวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นผลจากการปฏิบัติการ เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น

4. บันทึกเหตุการณ์อย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ทั้งส่วนที่เป็นความก้าวหน้าและที่เป็นอุปสรรคตามวงจรของการปฏิบัติการทั้ง 4 ขั้นตอน โดยจะต้องเก็บสะสมข้อบันทึกต่าง ๆ ไว้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงวงจรปฏิบัติในรอบต่อไป และเพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้วิเคราะห์หาคำตอบของสมมติฐาน

4.1 ขั้นวางแผน (Planning) เริ่มด้วยการสำรวจปัญหาร่วมกันระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้ปัญหาที่สำคัญที่ต้องการให้แก้ไข ตลอดจนการแยกแยะรายละเอียดของปัญหานั้น เกี่ยวกับลักษณะของปัญหา เกี่ยวข้องกับใคร แนวทางแก้ไขอย่างไรและจะต้องปฏิบัติอย่างไร

4.2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) เป็นการนำแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในขั้นวางแผนมาดำเนินการ โดยวิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นร่วมกันของทีมงานประกอบไปด้วย เพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงแผน ฉะนั้นแผนที่กำหนดควรจะมีความยืดหยุ่นปรับได้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

4.3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยความรอบคอบ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งที่คาดหวังและไม่คาดหวัง โดยต้องอาศัยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เข้าช่วย

4.4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection) ซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายของวงจรการทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยทำการประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหาหรือสิ่งที่เป็นข้อจำกัดอันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการ ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องจะต้องตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่างๆ ที่สัมพันธ์กับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม และระบบการศึกษาของโรงเรียนที่ประกอบกันอยู่ โดยผ่านการร่วมอภิปรายปัญหาและการประเมินโดยกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ได้แนวทางของการพัฒนาและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่นำไปสู่การปรับปรุงและวางแผนการปฏิบัติต่อไป

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ของข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการตรวจสอบรายละเอียดของข้อมูลเพื่อให้มั่นใจในความถูกต้อง แสดงรายละเอียดในการอธิบายเหตุการณ์ต่างๆ จัดหมวดหมู่และแยกประเภทของกลุ่มข้อมูลตามหัวข้อที่เหมาะสม เปรียบเทียบข้อแตกต่างและความคล้ายคลึงของข้อมูลแต่ละประเภทโดยการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งร่วมกับกลุ่มผู้วิจัย

6. ตรวจสอบข้อมูลที่กลุ่มวิจัยได้ร่วมกันพิจารณาไว้แล้วอีกครั้งหนึ่ง เพื่อสรุปหาคำตอบที่เป็นสาเหตุ วิธีการแก้ปัญหา และผลที่ได้รับ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดหากผู้วิจัยสามารถทำการประมวลและสรุปเป็นหลักการ (principle)

รูปแบบ (model) ของการปฏิบัติ ข้อเสนอเชิงทฤษฎี (proposition)หรือทฤษฎี (theory) ของปฏิบัติการแก้ปัญหานั้น ๆ ได้ ทั้งนี้ ต้องอาศัยหลักตรรกวิทยาโดยวิธีอุปนัย (induction) และความรู้เชิงทฤษฎีของผู้วิจัยเป็นสำคัญ

จากการศึกษาขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการ สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน คือ เริ่มสำรวจปัญหาที่ต้องการมีการแก้ไข 2) ขั้นปฏิบัติการ เป็นการนำกิจกรรมในขั้นวางแผนมาดำเนินการลงมือปฏิบัติ 3) ขั้นสังเกต สังเกตกระบวนการของการปฏิบัติ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และ 4) ขั้นสะท้อนผล คือการประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการปัญหาแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปสู่กระบวนการปรับปรุงและวางแผน

2.7 บริบทของโรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์

โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ เป็นโรงเรียนเอกชนในอำเภอวาปีปทุม ตั้งอยู่ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัด มหาสารคาม เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เนื้อที่ 4 ไร่ 2 งาน 53 ตารางวา เปิดทำการเรียนการสอนครั้งแรก ปีการศึกษา 2546 ในระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาตอนปลาย โดยอาศัยอาคารเรียนของโรงเรียนอนุบาลรุ่งอรุณเดิม เริ่มแรกที่เปิดทำการสอน มีจำนวนนักเรียน 80 คน

ในปีการศึกษา 2547 โรงเรียนได้ขยายการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อรองรับนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ต้องการเรียนต่อที่เดิม ไปเรื่อย ๆ ทุกปี จนปีการศึกษา 2553 ได้จัดการเรียนการสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และในปีเดียวกันนี้มีจำนวนนักเรียน 450 คน

ผู้บริหารสถานศึกษาคนปัจจุบัน คือ นางสุวิมล สุขศรี

2.7.1 สถานที่ตั้งและเขตบริการ

โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ ที่ตั้ง เลขที่ 263/9 ถนนเกษมสันต์ ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีตำบลในเขตบริการจำนวน 15 ตำบล คือ ตำบลหนองแสง ตำบลขามป้อม ตำบลเสือโก้ก ตำบลดงใหญ่ ตำบลโพธิ์ชัย ตำบลหัวเรือ ตำบลแคน ตำบลงัวบา ตำบลนาข่า ตำบลบ้านหวาย ตำบลหนองไฮ ตำบลประชาพัฒนา ตำบลหนองทุ่ม ตำบลหนองแสน และตำบลโคกสีทองหลาง

2.7.2 สภาพชุมชน

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นอำเภอเล็ก ๆ ที่ขึ้นกับจังหวัดมหาสารคาม พื้นที่รอบข้างส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา มีประชากรประมาณ 79,585 คน ใกล้สถานที่ราชการ หน่วยงานที่สำคัญต่าง ๆ เช่น โรงเรียนอนุบาลวาปีปทุม โรงเรียนเมืองวาปีปทุม โรงเรียนวาปีปทุม วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม โรงพยาบาลอำเภอวาปีปทุม สถานีตำรวจภูธรอำเภอวาปีปทุม ที่ว่าการอำเภอวาปีปทุม ธนาคารกรุงไทยฯ ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สถานีขนส่งอำเภอวาปีปทุม ประชากรในพื้นที่ประกอบอาชีพหลากหลาย เช่น รับราชการ ค้าขาย รับจ้าง เกษตรกร อาชีพหลักของชุมชนคือ อาชีพ

เกษตรกรรม รับราชการ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่รู้จักโดยทั่วไปคือ ประเพณีออนซอนกลองยาวชาววาปีประจำอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

2.7.3 สภาพปัจจุบัน

โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ ปีการศึกษา 2565 ปัจจุบันมีครู 20 คน มีนักเรียนทั้งหมด 304 คน เป็นนักเรียนระดับมัธยมตอนต้น 179 คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 125 คน รวมทั้งสิ้น 304 คน

2.7.4 วิสัยทัศน์ / เป้าประสงค์ของสถานศึกษา

หลักสูตรโรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ พุทธศักราช 2560 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง 2560) เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นคนดี มีความรู้ มีทักษะในการดำรงชีวิตเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สู่มาตรฐานสากล โดยใช้กระบวนการวิถีพุทธ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เป็นโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล และโรงเรียนวิถีพุทธพระราชทาน

2.7.5 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษา

2.7.5.1 กลุ่มบริหารงานวิชาการ

1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
5) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
6) การนิเทศการศึกษา
7) การแนะแนวการศึกษา
8) การพัฒนาระบบการประกันคุรภาพภายในสถานศึกษา
9) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
10) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
11) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่จัดการศึกษา

2.7.5.2 กลุ่มงานบริหารงบประมาณ

1) การจัดทำและเสนอของงบประมาณ
2) การจัดสรรงบประมาณ
3) การตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
4) การบริหารการเงิน
5) การบริหารบัญชี
6) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

2.7.5.3 กลุ่มงานบริหารบุคคล

1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2) การสรรหาและการจ้าง
3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
4) ระเบียบและการรักษาระเบียบ
5) การลาออก

2.7.5.4 กลุ่มงานบริหารทั่วไป

1) การดำเนินงานธุรการ
2) งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
3) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
4) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
5) งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
6) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารทั่วไป
7) การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อม
8) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
9) การรับนักเรียน
10) การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
11) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
12) การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
13) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
14) การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา
15) งานประสานราชการกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและหน่วยงานอื่น
16) จัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
17) งานบริการสาธารณะ
18) งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น
19) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษา เป็นต้น

สภาพบริบทห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวนนักเรียน 20 คน เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับปานกลางค่อนไปทางดี คือ เกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.00-3.00 พฤติกรรมการเรียนมีความสนใจในเนื้อหาพอประมาณ

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

สมจิต ขันธุปัทม์ (2553) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้สาระภูมิศาสตร์ เรื่อง แผนที่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านน้ำคำน้อย อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 จังหวัดยโสธร จำนวน 37 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องแผนที่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 แผน แบบทดสอบย่อยท้ายบทชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก แผนละ 10 ข้อ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกคำตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.25-0.63 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.81 แบบประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องแผนที่ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค จีไอ จำนวน 15 ข้อ มีค่าจำแนกตั้งแต่ 3.96-9.84 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.33 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาปรากฏว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้สาระภูมิศาสตร์ เรื่องแผนที่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.79/81.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2)ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระภูมิศาสตร์ เรื่องแผนที่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI มีค่าเท่ากับ 0.6074 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 60.74 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระภูมิศาสตร์ เรื่อง แผนที่ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อัญชนา ดวงสา (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง สภาวะโลกร้อย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือเทคนิค GI กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชั้นแระถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนา-ไพรงาม อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แผนการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือเทคนิค GI เรื่องสภาวะโลกร้อน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.74 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิตทดสอบสมมติฐาน t-test (Dependent Samples) ผลการศึกษาปรากฏว่า แผนการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI เรื่องสภาวะโลกร้อน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.97/72.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.41 โดยนักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือเทคนิค GI คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยะสำคัญที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความคงทนและกระตือรือร้นในการเรียน และให้ความสนใจในการทำกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี

จินตนา อะแดวีและมลิวรรณ รักษ์วงศ์ (2562) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องศาสนาพุทธ โดยใชเทคนิคการสอนแบบร่วมมือ รูปแบบ GI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 4/3 โรงเรียนสตรียะลา และศึกษาความพึงพอใจตอการเรียน สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องศาสนาพุทธ โดยใชเทคนิคการสอนแบบร่วมมือรูปแบบ GI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 4/3 โรงเรียนสตรียะลา กลุมตัวอย่างที่ใชในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 4/3 ภาคเรียนที่ 2 ปการศึกษา 2561 โรงเรียนสตรียะลา จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใชในการวิจัย ได้แก 1) แผนการจัดการเรียนรูสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องศาสนาพุทธ โดยใชเทคนิคการสอนแบบร่วมมือ รูปแบบ GI 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกอนเรียนและหลังเรียน สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องศาสนาพุทธ 3) แบบประเมินความพึงพอใจในการสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องศาสนาพุทธ ผลการวิจัยพบวา 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องศาสนาพุทธ โดยใชเทคนิคการสอนแบบร่วมมือ รูปแบบ GI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 4/3 โรงเรียนสตรียะลา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (μ = 13.23/20.39) 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 4/3 โรงเรียนสตรียะลา มีความพึงพอใจตอการเรียนสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องศาสนาพุทธ โดยใชเทคนิคการสอนแบบร่วมมือรูปแบบ GI อยูในระดับมาก (μ = 4.37)

ปวริศา ภวเจริญผล (2563) ได้ศึกษาการแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสื่อสารและการนำเสนอ (I30202) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มสืบค้น (Group Investigation) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/5 โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 29 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มที่ผู้วิจัยใช้เหตุผลในการเลือกเพื่อความเหมาะสมในการวิจัย โดยใช้ผลการวิเคราะห์การเรียนแบบ Learning Styles ตามแบบวิเคราะห์ผู้เรียนตามทฤษฎีลีลา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบปลายภาคเรียน ผลการวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์จากวิธีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มสืบค้น (G.I.) รายวิชาการสื่อสารและการนำเสนอ (IS2) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา ปีการศึกษา 2562 พบว่า หลังจากการจัดการเรียน การสอนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก

พระมหาอนุชิต อนนฺตเมธี (ปราบพาล) และคณะ (2565) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มสืบสอบรายวิชาพระพุทธศาสนา และศึกษาประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มสืบสอบ รายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 309 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 1 ห้อง จำนวน 39 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคแบบกลุ่มสืบสอบ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ รายวิชาพระพุทธศาสนา หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติและความสำคัญ

ของพระพุทธศาสนา สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังเรียนโดยวิเคราะห์ด้วยสถิติ t-test นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการเชิงพรรณนา จากผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มสืบสอบหลังเรียน ($\bar{X}$ = 25.62, S.D. = 1.330) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 14.03, S.D. = 3.166) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มสืบสอบรายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E1/E2) 84.01/85.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

โชติกา ไชยธานี (2565) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค GI เรื่อง สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกิติยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มเทคนิค GI 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (One Sample) การวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.91-4.99 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด 2)ดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI มีค่าเท่ากับ 0.7203 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ร้อยละ 72.03 3)นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4)นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.92, S.D. = 0.16)

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Al-halal (2001, pp. 1697-A) ได้ศึกษาผลกระทบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบรายบุคคลกับการเรียนด้วยกลุ่มร่วมมือที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และการใช้ทักษะในการเข้าสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งได้ทำการทดสอบผลกระทบของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษา 2 วิธี คือ การเรียนการสอนแบบรายบุคคล กับการเรียนด้วยกลุ่มร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และการใช้ทักษะในการเข้าสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาผลการวิจัยพบว่า ปรากฏค่าของความมีนัยสำคัญเมื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการเรียนด้วยกลุ่มร่วมมือ ดังนั้นจึงเป็นการสนับสนุนผลการวิจัยที่ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการเรียนด้วยกลุ่มร่วมมือ สามารถช่วยเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และการใช้ทักษะในการเข้าสังคมของนักเรียนในชั้นเรียนเกรด 4 ได้จริง อีกทั้งจากผลการวิเคราะห์ค่าทางด้านสถิติแล้วพบว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกคนมีความเห็นพ้องกันว่า พวกเขาชอบการใช้วิธีการเรียนด้วยกลุ่มร่วมมือมากกว่าด้วย

Sexton (2003, pp. 1258) ได้ศึกษาเพื่อสำรวจผลของการอ่านที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือในการอ่านของนักเรียนระดับเกรด 7 ในกรณีศึกษาครั้งนี้มีนักเรียนระดับเกรด 7 จำนวน 5 คน ที่สมัครเข้ามา โดยนักเรียนทั้ง 5 คน ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน และถูกสังเกตขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การอภิปรายกลุ่มทำกิจกรรมกลุ่ม ทำกิจกรรมกลุ่ม การสร้างแผนภูมิกราฟฟิก การพิจารณาแบบทดสอบ และการทำแบบทดสอบ การสังเกตได้มาจากการบันทึกรายละเอียด และการเขียนอนุทินของครู การบันทึกการอภิปรายของนักเรียน และคุณภาพของการสร้างแผนภูมิกราฟฟิก และชิ้นงานของนักเรียนที่ได้ทำแบบทดสอบทั้งสองนั้น ใช้ทดสอบเมื่อสอนจบในแต่ละหน่วย แบบทดสอบฉบับแรกใช้เป็นแบบทดสอบของหน่วยการเรียนรู้เมื่อเรียนจบแต่ละหน่วย แบบทดสอบฉบับแรกใช้เป็นแบบทดสอบของหน่วยการเรียนรู้เมื่อเรียนจบแต่ละหน่วย และอีกฉบับเป็นแบบฝึกทักษะในแต่ละหน่วย การศึกษาครั้งนี้ใช้เวลา 6 สัปดาห์ เมื่อครบเวลา ก็นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อประเมินความเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าการตอบสนองด้านการอ่าน และเปรียบเทียบความก้าวหน้าการตอบสนองด้านการอ่านของนักเรียนแต่ละคน

Graham (2006) ได้ศึกษาการวิจัยและฝึกปฏิบัติในวิชาชีพการสอน ที่มีผลทำให้มีการปรับปรุงทฤษฎีการสอนที่หลากหลาย หนึ่งในนั้นคือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีผลต่อความสำเร็จของนักเรียน การศึกษาวิชาสังคมศึกษา 2 ห้องเรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบความแตกต่างของวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนสูงขึ้น และทำให้ตัดสินใจได้ว่า วิธีการนี้ทำให้การเรียนประสบความสำเร็จเพิ่มขึ้นมากกกว่าวิธีการเรียนรู้แบบอื่น ๆ ในการเรียนวิชาเดียวกัน

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. การดำเนินการวิจัย
2. กลุ่มเป้าหมาย
3. เครื่องมือวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 วางแผนการปฏิบัติ (Planning) เริ่มด้วยการสำรวจปัญหาระหว่างครู ระบุปัญหาที่จะทำการแก้ไข/พัฒนา หาแนวทางแก้ไขพร้อมสร้างเครื่องมือวิจัย

ขั้นที่ 2 ลงมือปฏิบัติตามแผน (Action) นำแผนที่กำหนดซึ่งควรยืดหยุ่นและปรับได้ไปปฏิบัติ ถ้ามีปัญหาอุปสรรคขณะปฏิบัติก็ทำการปรับปรุงแผน

ขั้นที่ 3 สังเกตการปฏิบัติ (Observation) โดยสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งกระบวนการและผลที่เกิดขึ้น โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) เป็นการวิพากษ์สภาพที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนสิ่งที่ดำเนินการ/ข้อค้นพบ ดีหรือไม่ดีอย่างไร หาคำอธิบายต่อสิ่งที่ค้นพบ นำข้อค้นพบไปใช้ประโยชน์หรือปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติ ทำการปรับแผนการปฏิบัติและปฏิบัติจนครบทุกแผน

3.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 20 คน

3.3 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่

3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค GI จำนวน 10 แผน เวลา 10 ชั่วโมง

3.3.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความหมายของวัฒนธรรมไทย

3.3.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ลักษณะของวัฒนธรรมไทย

3.3.1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ที่มาของวัฒนธรรมไทย

3.3.1.4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 วัฒนธรรมในระดับภูมิภาคของสังคมไทย

3.3.1.5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3.3.1.6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ศาสนาและลักษณะเศรษฐกิจของไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3.3.1.7 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ความคล้ายคลึงระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3.3.1.8 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3.3.1.9 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

3.3.1.10 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 วัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน

3.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค GI เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.3.3 แบบสังเกตทักษะการทำงานเป็นทีม จำนวน 6 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน คะแนนเต็ม 30 คะแนน

3.4 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.4.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

ขั้นที่ 2 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค GI

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค GI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ จำนวน 10 แผน ใช้เวลาในการสอน 10 ชั่วโมง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค GI

เนื้อหา	จุดประสงค์	จำนวนแผน	จำนวนชั่วโมง
1. ความหมายของวัฒนธรรมไทย	1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความหมายของวัฒนธรรมได้ (P) 3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาความหมายวัฒนธรรมไทย (A)	1	1
2. ลักษณะของวัฒนธรรมไทย	1. นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะของวัฒนธรรมไทยได้อย่างถูกต้อง (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ลักษณะของวัฒนธรรมไทยได้ (P) 3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาลักษณะของวัฒนธรรมไทย (A)	1	1
3. ที่มาของวัฒนธรรมไทย	1. นักเรียนสามารถอธิบายที่มาของวัฒนธรรมไทยได้อย่างถูกต้อง (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ที่มาของวัฒนธรรมได้ (P) 3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาที่มาของวัฒนธรรมไทย (A)	1	1
4. วัฒนธรรมในระดับภูมิภาคของสังคมไทย	1. นักเรียนสามารถอธิบายวัฒนธรรมของภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ได้อย่างถูกต้อง (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์วัฒนธรรมของภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ได้ (P) 3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาวัฒนธรรมในระดับภูมิภาคของสังคมไทย (A)	1	1

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	จำนวนแผน	จำนวนชั่วโมง
5. ลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1. นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างถูกต้อง (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ (P) 3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ วัฒนธรรมไทย (A)	1	1
นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ ครั้งที่ 1			
6. ศาสนาและลักษณะเศรษฐกิจของไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1. นักเรียนสามารถอธิบายศาสนาและลักษณะเศรษฐกิจของไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างถูกต้อง (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ศาสนาและลักษณะเศรษฐกิจของไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ (P) 3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาศาสนาและลักษณะเศรษฐกิจของไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (A)	1	1
7. ความคล้ายคลึงระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1. นักเรียนสามารถอธิบายความคล้ายคลึงระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างถูกต้อง (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความคล้ายคลึงระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ (P) 3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาความคล้ายคลึงระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (A)	1	1

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	จำนวนแผน	จำนวนชั่วโมง
8. ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	1. นักเรียนสามารถอธิบายแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างถูกต้อง (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์แตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ (P) 3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (A)	1	1
9. วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน	1. นักเรียนสามารถอธิบายวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันได้อย่างถูกต้อง (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันได้ (P) 3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน (A)	1	1
10. วัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน	1. นักเรียนสามารถอธิบายวัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกันได้อย่างถูกต้อง (K) 2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์วัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกันได้ (P) 3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาวัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน (A)	1	1
นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ ครั้งที่ 2			

ขั้นที่ 4 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค GI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ โดยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้

1) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
2) สาระสำคัญ
3) จุดประสงค์การเรียนรู้
4) สาระการเรียนรู้
5) กิจกรรมการเรียนรู้
6) สื่อและแหล่งการเรียนรู้
7) การวัดผลและประเมินผล
8) กิจกรรมเสนอแนะ
9) บันทึกข้อเสนอแนะของครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารสถานศึกษา
10) บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
11) ภาคผนวก

ขั้นที่ 5 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความเหมาะสมดังรายชื่อต่อไปนี้

1. ดร.เอมอร จันทนนตรี การศึกษามหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ และพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

2. ดร.กรนันท์ วรรณทวี การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการจัดการศึกษา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

3. นางดวงใจ จำปาทอง การศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษานอกระบบศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

4. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาวิจัย

5. นางกาญจนา ไชยเพ็ชร การศึกษาสังคมศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการจัดการศึกษา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโพนพิสัย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

เมื่อได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินกลับมาแล้ว นำมาหาค่าเฉลี่ยโดยมีเกณฑ์ความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert (1932, อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 100) มีผลการประเมิน

ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ระหว่าง 4.53–4.65 คะแนน ระดับความเหมาะสมมากที่สุด

ขั้นที่ 7 ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วจัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3.4.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ขั้นที่ 2 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหา แบบปรนัยชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 48 ข้อ เพื่อคัดเลือกไว้ใช้จริง จำนวน 30 ข้อ ตามสัดส่วนจำนวนข้อสอบตามที่กำหนด

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบ

เนื้อหา	จุดประสงค์	จำนวนข้อสอบที่ออก	จำนวนข้อสอบที่ใช้จริง
1. ความหมายของวัฒนธรรมไทย	นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง (K)	5	3
2. ลักษณะของวัฒนธรรมไทย	นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะของวัฒนธรรมไทยได้อย่างถูกต้อง (K)	7	5
3. ที่มาของวัฒนธรรมไทย	นักเรียนสามารถอธิบายที่มาของวัฒนธรรมไทยได้อย่างถูกต้อง (K)	2	1
4. วัฒนธรรมในระดับภูมิภาคของสังคมไทย	นักเรียนสามารถอธิบายวัฒนธรรมของภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ได้อย่างถูกต้อง (K)	2	1
5. ลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างถูกต้อง (K)	5	3
ใช้ทดสอบท้ายวงจรที่ 1		21	13
ใช้ทดสอบท้ายวงจรที่ 1 จำนวน 13 ข้อ			
6. ศาสนาและลักษณะเศรษฐกิจของไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	นักเรียนสามารถอธิบายศาสนาและลักษณะเศรษฐกิจของไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างถูกต้อง (K)	7	5

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

เนื้อหา	จุดประสงค์	จำนวนข้อสอบที่ออก	จำนวนข้อสอบที่ใช้จริง
7. ความคล้ายคลึงระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	นักเรียนสามารถอธิบายความคล้ายคลึงระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างถูกต้อง (K)	5	3
8. ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	นักเรียนสามารถอธิบายแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างถูกต้อง (K)	5	3
9. วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน	นักเรียนสามารถอธิบายวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันได้อย่างถูกต้อง (K)	5	3
10. วัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน	นักเรียนสามารถอธิบายวัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกันได้อย่างถูกต้อง (K)	5	3
ใช้ทดสอบท้ายวงจรที่ 2		27	17
ใช้ทดสอบท้ายวงจรที่ 2 จำนวน 17 ข้อ			
รวม		48	30

ขั้นที่ 4 เขียนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ตามตาราง โดยข้อที่ 1-15 ใช้ทดสอบในวงจรที่ 1 ข้อที่ 16-30 ใช้ในวงจรที่ 2

ขั้นที่ 5 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมแล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมแล้วนำผลการพิจารณามาคำนวณดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) โดยยึดเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบวัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อสอบวัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 7 นำผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้มาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 285) เลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 เป็นแบบทดสอบ

ขั้นที่ 8 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เคยเรียนเนื้อหานี้มาแล้ว จำนวน 20 คน แล้วนำกระดาษคำตอบที่นักเรียนทำแบบทดสอบ มาตรวจให้คะแนน ข้อละ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก ข้อละ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด นำมาวิเคราะห์หาค่าความยาก (P) และ ค่าอำนาจจำแนก (B) ตามวิธีของเบรนแนน (Brennan) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20-1.00 โดยมีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.35-0.5 และค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.4-0.54

ขั้นที่ 9 นำข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับตามวิธีของ โลเวทต์ (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 88-96) โดยมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.76

ขั้นที่ 10 จัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดสอบต่อไป

3.4.3 แบบสังเกตทักษะการทำงานเป็นทีม

มีเกณฑ์การประเมินแบบรูบิคส์ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้น ดังนี้

3.4.3.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบประเมิน และเกณฑ์การประเมินแบบรูบิคส์

3.4.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดโครงสร้างขอบเขตเนื้อหาของแบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม และดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

ตารางที่ 3.3 เกณฑ์การให้คะแนน

รายการ	ค่าคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์	ทั้ง 4 คน มีการนำเสนอเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทีม	มี 3 คน มีการนำเสนอเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทีม	มี 2 คน มีการนำเสนอเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทีม	มี 1 คน มีการนำเสนอเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทีม	ไม่มีใคร การนำเสนอเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทีม
2. บทบาทผู้นำและสมาชิก	สมาชิก 4 คน มีความเป็นผู้นำชัดเจน รู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี	สมาชิก 3 คน มีความเป็นผู้นำชัดเจน รู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี	สมาชิก 2 คน มีความเป็นผู้นำชัดเจน รู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี	สมาชิก 1 คน มีความเป็นผู้นำชัดเจน รู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี	ไม่มีใคร มีความเป็นผู้นำชัดเจน รู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี
3. การดำเนินงาน	สมาชิก 4 คน มีส่วนร่วมในการวางแผนกลุ่มก่อนดำเนินงาน	สมาชิก 3 คน มีส่วนร่วมในการวางแผนกลุ่มก่อนดำเนินงาน	สมาชิก 2 คน มีส่วนร่วมในการวางแผนกลุ่มก่อนดำเนินงาน	สมาชิก 1 คน เป็นผู้วางแผนกลุ่มก่อนดำเนินงาน	กลุ่มไม่มีการวางแผนก่อนดำเนินงาน

(ต่อ)

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนน				
	5	4	3	2	1
4. ความรับผิดชอบ	สมาชิก 4 คน มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง	สมาชิก 3 คน มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง	สมาชิก 2 คน มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง	สมาชิก 1 คน มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง	ไม่มีคน มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง
5. การติดต่อสื่อสาร	สมาชิก 4 คน มีการพูดคุยติดต่อสื่อสารที่เข้าใจกัน	สมาชิก 3 คน มีการพูดคุยติดต่อสื่อสารที่เข้าใจกัน	สมาชิก 2 คน มีการพูดคุยติดต่อสื่อสารที่เข้าใจกัน	มีการพูดคุยแต่สื่อสารไม่เข้าใจกัน	ไม่มีการพูดคุยสื่อสารภายในกลุ่ม
6. การปรึกษาหารือ	สมาชิก 4 คน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนในทีม	สมาชิก 3 คน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนในทีม	สมาชิก 2 คน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนในทีม	สมาชิก 1 คน ความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนในทีม	ไม่มีสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนในทีม

เกณฑ์การประเมินผลรวม (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

25 – 30 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด

19 – 24 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก

13 – 18 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับปานกลาง

7 – 12 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับพอใช้

1 – 6 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับน้อย

3.4.3.3 นำแบบแบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสม

3.4.3.4 นำแบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม มาทำการปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ

3.4.3.5 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษารวจสอบอีกครั้ง และนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 แบบแผนการวิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล

ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค GI กับกลุ่มเป้าหมายโดยดำเนินการดังนี้

2.1 วงจรที่ 1 ใช้แผน 1 – 5 แล้วทดสอบหลังเรียน

2.2 วงจรที่ 2 ใช้แผน 6 – 10 แล้วทดสอบหลังเรียน

2.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทีละแผนพร้อมเก็บคะแนนระหว่างเรียน ได้แก่ การประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม และการประเมินผลงาน เก็บคะแนนไว้ทุกแผน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยพิจารณาคำตอบของนักเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ยและร้อยละ พิจารณาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

3.6.2 แบบสังเกตทักษะการทำงานเป็นทีม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าระดับทักษะการทำงานเป็นทีม โดยมีเกณฑ์การประเมินผลรวม ดังนี้

25 – 30 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด

19 – 24 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก

13 – 18 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับปานกลาง

7 – 12 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับพอใช้

1 – 6 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับน้อย

3.6.3 แบบสังเกตทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียน ในแต่ละวงรอบปฏิบัติการมาวิเคราะห์หาค่าระดับพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลพิจารณา คะแนนค่าเฉลี่ยของช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ (Rating Scale)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7.1 สถิติพื้นฐาน

3.7.1.1 ร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (อรัญ ซุยกระเดื่อง, 2557, น. 69)

$$p=f/n*100 \quad (3\text{-}1)$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ
f แทน จำนวนใด ๆ ที่ต้องการหาร้อยละ
n แทน จำนวนทั้งหมด

3.7.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้ (อรัญ ซุยกระเดื่อง, 2557, น. 70)

$$\bar{X} = \sum x / n \quad (3\text{-}2)$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum x$ แทน จำนวนของข้อมูลจากประชากร
n แทน ผลรวมของข้อมูล

3.7.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตร ดังนี้ (อรัญ ซุยกระเดื่อง, 2557, น. 73)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\left(\sum x^2\right) - \sum x)^2\ 4ac}{(N-1)}} \quad (3\text{-}3)$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X แทน คะแนนแต่ละตัว
$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่ม
N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3.7.2 สถิติใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

3.7.2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่วัด (Item-objective Congruence Index) โดยใช้วิธีของโรวิเนลลี (Rovinelli) และ แฮมเบิลตัน (R.K. Hambleton) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 257)

$$IOC = \sum R / N \quad (3\text{-}4)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์หรือระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.7.2.2 หาค่าความยาก (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร (p) (อรัญ ชุยกระเดื่อง, 2557, น. 44) ดังนี้

$$P = R/N \quad (3\text{-}5)$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากของแบบทดสอบ

R แทน จำนวนคนตอบถูกทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3.7.2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการใช้วิธีของเบรนแนน (Brennan) คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้ (อพันตรี พูลพุทธา, 2558, น. 154)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2} \quad (3\text{-}6)$$

เมื่อ B แทน ค่าคำอาจจำแนก

U แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง

L แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน

n_1 แทน จำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนจุดตัด

n_2 แทน จำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนจุดตัด

3.7.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรของ Lovett ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 112)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k\sum x - \sum x^2}{(k-1)\sum\left(xi - c^2\right)} \quad (3\text{-}7)$$

เมื่อ r_{cc} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์

xi แทน คะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคน

k แทน จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบทั้งฉบับ

C แทน คะแนนจุดตัด

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์คะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

วงจรปฏิบัติการที่ 1 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้

วงจรปฏิบัติการที่ 2 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ได้ดำเนินการตามวงจรปฏิบัติการ 2 วงจรปฏิบัติการ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI เพื่อพัฒนาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

วงจรปฏิบัติการที่ 1

การดำเนินการปฏิบัติการในวงจรปฏิบัติการที่ 1 ผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นวางแผน (P : Plan)

1. ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ วิเคราะห์ และศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ในปัจจุบันจากครูผู้สอนและนักเรียน

โดยเริ่มจากการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้วิจัยพบว่า ระหว่างที่เรียนในรายวิชานักเรียนไม่สามารถทำแบบฝึกหัดและตอบคำถามที่ครูดำเนินการได้ จากนั้นผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในปีการศึกษา 2562 พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์ปัญหา มีความคิดเห็นดังนี้

“...วิชาหน้าที่พลเมืองก็เป็นวิชาที่มีปัญหาค่อนข้างมากเช่นกัน เพราะเน้นสอนและให้ข้อมูลกับเด็กแบบจำกัด และไม่เปิดกว้าง ทำให้วิชาหน้าที่พลเมือง ไม่ได้ทำหน้าที่อย่างที่ควรจะทำ ส่วนตัวคิดว่าวิชาหน้าที่พลเมืองควรจะสอนให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด วิเคราะห์ โดยนำประเด็นทางสังคมมาเป็นหัวข้อในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครองในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงใช้สื่อการสอนที่มีความสร้างสรรค์มากขึ้น เน้นการพูดคุยระหว่างครูกับนักเรียน และเปิดเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยให้ทุกคนได้ใช้ความคิดของตัวเอง ซึ่งทำให้เด็กได้ทักษะในการคิดวิเคราะห์มากขึ้น...”

(ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

“...ขณะนี้สถานการณ์ของโลก และไทย เปลี่ยนแปลงไป เด็กและเยาวชนที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำกว่าแต่ก่อน มีการเข้าถึงเนื้อหาความรู้ที่ดีกว่า และกว้างขวางมากกว่า ทำให้ทัศนะในการมองสังคม และการเรียนการสอนในห้องเรียนเปลี่ยนแปลงไป...”

(ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์, 9 สิงหาคม 2565)

จากการศึกษาสภาพปัญหาและพฤติกรรมในการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมดังกล่าวพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เบื่อการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม ทำให้ขาดแรงกระตุ้นในการเรียนรู้

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของวิธีการที่เหมาะสมมาใช้ในการวางแผน เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังจากการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI มาใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าว

3. ศึกษา และวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดเนื้อหาสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ในสาระการเรียนรู้ที่ 4 วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จะนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

4. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้มาเป็นแนวทางในการวางแผน และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อการเก็บข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

5. ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขึ้น ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสังเกตทักษะการทำงานเป็นทีม แล้วนำเสนอต่ออาจารย์

ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณา หลังจากนั้นนำมาแก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง

6. ดำเนินการสร้างแบบประเมินคุณภาพ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ และนำมาแก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน (A : Action)

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมายตามแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

เรื่องที่ 1 ความหมายของวัฒนธรรมไทย เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

เรื่องที่ 2 ลักษณะของวัฒนธรรมไทย เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

เรื่องที่ 3 ที่มาของวัฒนธรรมไทย เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

เรื่องที่ 4 วัฒนธรรมในระดับภูมิภาคของสังคมไทย เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

เรื่องที่ 5 ลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

โดยผู้วิจัยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยแต่ละกลุ่ม มีนักเรียนที่มีความสามารถคละกันคือ เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน เป็นการจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำงานที่ครูมอบหมาย เพื่อทำการสืบค้นข้อมูลความรู้หรือแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบในประเด็นที่นักเรียนสนใจ ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

1.1 ขั้นกำหนดปัญหา โดยครูเป็นผู้เสนอปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้กำหนดปัญหาที่ต้องการสืบค้น

1.2 ขั้นศึกษาปัญหา คือ เมื่อผู้เรียนได้ปัญหาที่ครูเสนอให้ ผู้เรียนต้องร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่มในการศึกษาปัญหาที่จะสืบค้น

1.3 ขั้นวางแผนการดำเนินกิจกรรม เมื่อผู้เรียนได้ปัญหาหรือหัวข้อที่ต้องการสืบค้นแล้ว ผู้เรียนเริ่มดำเนินการวางแผนการดำเนินกิจกรรมในกลุ่ม และแบ่งหัวข้อกันในการสืบค้นข้อมูล

1.4 ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรม คือ เมื่อแบ่งหัวข้อสมาชิกในกลุ่มแล้วสมาชิกทุกคนลงมือปฏิบัติงาน

1.5 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล เมื่อสมาชิกทุกคนได้ข้อมูลเป็นที่เรียบร้อย สมาชิกช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลและร่วมกันสรุปผล เพื่อรอนำเสนอต่อไป

ทั้งนี้ หลังการดำเนินการในแต่ละแผน ได้ทำการสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยทำการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้

2. หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5 เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์วงจรปฏิบัติการที่ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นสังเกต (O : Observe)

จากการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความสนใจในการเรียน ผู้วิจัยจึงได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการแก้ปัญหาในวงจรปฏิบัติการที่ 1 คือ การจัด

การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI จำนวน 5 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 5 ชั่วโมง หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้จบวงจรปฏิบัติการที่ 1 ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน โดยมีคะแนนเต็ม 13 คะแนน ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายวงจรปฏิบัติการที่ 1

นักเรียน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
คนที่	คะแนน (เต็ม 13)	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
1	9	69	พอใช้	ไม่ผ่าน
2	12	92	ดี	ผ่าน
3	11	85	ดี	ผ่าน
4	11	85	ดี	ผ่าน
5	11	85	ดี	ผ่าน
6	11	85	ดี	ผ่าน
7	10	77	พอใช้	ไม่ผ่าน
8	11	85	ดี	ผ่าน
9	9	69	พอใช้	ไม่ผ่าน
10	12	92	ดี	ผ่าน
11	12	92	ดี	ผ่าน
12	9	69	พอใช้	ไม่ผ่าน
13	13	100	ดี	ผ่าน
14	10	77	พอใช้	ไม่ผ่าน
15	11	85	ดี	ผ่าน
16	9	69	พอใช้	ไม่ผ่าน
17	11	85	ดี	ผ่าน
18	11	85	ดี	ผ่าน
19	12	92	ดี	ผ่าน
20	11	85	ดี	ผ่าน
	จำนวนนักเรียนที่ผ่าน			14 คน

จากตารางที่ 4.1 พบว่า วงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 10.8 จากคะแนนเต็ม 13 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.08 เมื่อพิจารณารายบุคคลมีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 14 คน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี และมีนักเรียนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 6 คน อยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาใบกิจกรรม แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้และผลการสัมภาษณ์ ได้ผลดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหา เมื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม คละกันตามความสามรถ คือ เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน และครูกำหนดปัญหาให้นักเรียนหาข้อมูล ผลปรากฏว่า แต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนที่เก่งและปานกลางบางส่วนเท่านั้น ที่สนใจร่วมแสดงความคิดเห็นในกิจกรรม ส่วนนักเรียนอ่อนยังไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร เมื่อไม่ควบคุมดูแล ก็จะใช้เวลากับเรื่องเล่นมากกว่าเรื่องเรียน จะมีการพูดคุย และเล่นโทรศัพท์กัน

2. ขั้นศึกษาปัญหา นักเรียนแต่ละกลุ่มจะร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาความเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่ให้ไป โดยในขั้นตอนนี้ นักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

3. ขั้นการวางแผนกิจกรรมนักเรียนที่เก่งในกลุ่มจะเป็นผู้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคนในกลุ่ม และสมาชิกในกลุ่มก็ร่วมด้วยช่วยกันเพื่อให้การทำงานเสร็จลุล่วงได้

4. ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนที่เก่งและปานกลาง จะช่วยกันกำหนดแนวทางการทำงาน โดยให้นักเรียนที่อ่อนคอยช่วยเสริม

5. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล สมาชิกในทีม จะผลัดกันเป็นผู้นำเสนอ โดยหากใครนำเสนอแล้ว คราวต่อไป จะให้โอกาสคนอื่นนำเสนอแทน

ในส่วนของทักษะการทำงานเป็นทีม ได้ผลดังนี้

1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ เมื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม นักเรียนที่เก่งจะเป็นผู้นำกลุ่มในการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ และอธิบายวัตถุประสงค์ให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจ

2. การเป็นผู้นำ ผู้นำกลุ่มมีการกำกับติดตามสมาชิกในการดำเนินงาน

3. การดำเนินงาน ในช่วงแรกที่มีการแบ่งกลุ่มและอธิบาย สมาชิกในกลุ่มยังไม่ค่อยเข้าใจเป้าหมายของกลุ่มเท่าที่ควร ต้องให้ผู้นำกลุ่มคอยกำชับ

4. การแบ่งหน้าที่ทำงาน สมาชิกในกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่กันเป็นอย่างดี ไม่มีใครเกี่ยงงานกัน

5. การสื่อสารระหว่างบุคคล ในขั้นตอนการดำเนินการ สมาชิกในกลุ่มมีการพูดคุยกันอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีบางครั้งที่สมาชิก ไม่เข้าใจเป้าหมายร่วมกัน แต่ก็สามารถแก้ไขร่วมกันได้

6. การปรึกษาหารือ สมาชิกทุกกลุ่มมีการปรึกษาหารือกันสม่ำเสมอระหว่างการดำเนินการ และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มด้วย

ตารางที่ 4.2 คะแนนประเมินทักษะทำงานเป็นทีมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายวงจรปฏิบัติการที่ 1

ข้อที่ / คนที่	1	2	3	4	5	6	รวม	เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ร้อยละ	แปรผล
1	4	4	3	4	5	4	24	4.00	0.63	80.00	มาก
2	4	4	3	3	4	4	22	3.67	0.52	73.33	มาก
3	4	4	3	4	4	5	24	4.00	0.63	80.00	มาก
4	4	5	3	4	5	5	26	4.33	0.82	86.67	มากที่สุด
5	5	4	4	3	5	4	25	4.17	0.75	83.33	มากที่สุด
6	4	5	3	4	5	5	26	4.33	0.82	86.67	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อที่ / คนที่	1	2	3	4	5	6	รวม	เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ร้อยละ	แปรผล
7	4	4	4	3	4	5	24	4.00	0.63	80.00	มาก
8	4	5	4	4	4	5	26	4.33	0.52	86.67	มากที่สุด
9	5	4	3	4	4	4	24	4.00	0.63	80.00	มาก
10	5	4	4	3	4	4	24	4.00	0.63	80.00	มาก
11	4	5	3	4	4	4	24	4.00	0.63	80.00	มาก
12	5	4	3	3	5	5	25	4.17	0.98	83.33	มากที่สุด
13	5	4	3	3	5	4	24	4.00	0.89	80.00	มาก
14	4	5	4	3	4	4	24	4.00	0.63	80.00	มาก
15	5	5	3	4	5	4	26	4.33	0.82	86.67	มากที่สุด
16	4	5	3	4	4	4	24	4.00	0.63	80.00	มาก
17	5	4	4	4	4	5	26	4.33	0.52	86.67	มากที่สุด
18	4	4	3	3	4	5	23	3.83	0.75	76.67	มาก
19	5	4	3	3	4	5	24	4.00	0.89	80.00	มาก
20	4	5	4	4	5	4	26	4.33	0.52	86.67	มากที่สุด
รวม							491	24.55	0.69		มาก

ทั้งนี้วงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 24.55, S.D. = 0.69) นักเรียนผ่านตามเกณฑ์การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มร้อยละ 70 ทั้ง 20 คน

ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (R : Reflect)

จากการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนจำนวน 20 คน เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 1 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 14 คน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี และมีนักเรียนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 6 คน อยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสัมภาษณ์นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ สามารถสรุปและอภิปรายปัญหา เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อไปดังนี้

ตารางที่ 4.3 ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในวงวงจรปฏิบัติการที่ 1

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1. การมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมการเรียนรู้	1. เสริมแรงทางบวกและทางลบเพิ่มแรงจูงใจ และสร้างข้อตกลงที่ชัดเจนในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 2. หาเทคนิค วิธีการและกิจกรรมยั่วยุที่จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้
2. นักเรียนยังไม่เข้าใจในเนื้อหาที่กำหนดให้	ผู้วิจัยต้องอธิบายกิจกรรมการเรียนการสอนให้ชัดเจนและคอยให้คำปรึกษาเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนไม่เข้าใจ
3. เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	มอบหมายให้นักเรียนทุกคนหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาล่วงหน้า เพื่อทำกิจกรรมในชั่วโมงเรียนต่อไป
4. การสืบค้นข้อมูล	ผู้วิจัยคอยชี้แจงอธิบาย แนะนำ แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการสืบค้นข้อมูล

วงจรปฏิบัติการที่ 2

การดำเนินการปฏิบัติการในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นวางแผน (P : Plan)

จากวงจรปฏิบัติการที่ 1 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI มีนักเรียนจำนวน 14 คน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีนักเรียน 6 คน ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ จากข้อมูลพบว่า นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยไม่สนใจร่วมแสดงความคิดเห็น เพียงทำตามนักเรียนในกลุ่มเก่งที่ได้วางแผนไว้เท่านั้น ส่งผลให้ไม่เข้าใจในเนื้อหาที่กำหนดให้หรือเข้าใจแต่ต้องใช้เวลาในการค้นหาคำตอบในแต่ละขั้นนั้นเป็นเวลานาน ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการพัฒนาในวงจรปฏิบัติการที่ 2 โดยการกระตุ้นให้นักเรียนเจอความท้าทายใหม่ ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและเข้าใจในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ จึงได้มีการชี้แจงสร้างข้อตกลง ในการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันหมุนเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบภายในกลุ่มที่แต่ละคนได้ทำมาแล้ว และเสริมแรงโดยการคัดเลือกผลงานของนักเรียนนำมาแสดงไว้ที่ป้ายนิเทศหน้าชั้นเรียนเพื่อให้กลุ่มอื่นได้ศึกษา

ขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน (A : Action)

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมายตามแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

เรื่องที่ 6 ศาสนาและลักษณะเศรษฐกิจของไทย เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

เรื่องที่ 7 ความคล้ายคลึงระหว่างวัฒนธรรมไทย เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

เรื่องที่ 8 ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทย เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

เรื่องที่ 9 วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

เรื่องที่ 10 วัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

โดยผู้วิจัยให้สมาชิกภายในกลุ่มหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนหน้าที่กัน โดยยังคงใช้สมาชิกกลุ่มเกมือนเดิม และดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นกำหนดปัญหา โดยให้ผู้เรียนลองกำหนดปัญหาด้วยตัวเอง และมีครูคอยให้คำปรึกษา

1.2 ขั้นศึกษาปัญหา คือ เมื่อผู้เรียนได้ปัญหาแล้ว ผู้เรียนต้องร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่มในการศึกษาปัญหาที่จะสืบค้น

1.3 ขั้นวางแผนการดำเนินกิจกรรม เมื่อผู้เรียนได้ปัญหา หรือหัวข้อที่ต้องการสืบค้นแล้ว ผู้เรียนเริ่มดำเนินการวางแผนการดำเนินกิจกรรมในกลุ่ม และแบ่งหัวข้อกันในการสืบค้นข้อมูล

1.4 ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรม คือ เมื่อแบ่งหัวข้อสมาชิกในกลุ่มแล้วสมาชิกทุกคนลงมือปฏิบัติงาน

1.5 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล เมื่อสมาชิกทุกคนได้ข้อมูลเป็นที่เรียบร้อย สมาชิกช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลและร่วมกันสรุปผล เพื่อรอนำเสนอต่อไป

ทั้งนี้ ได้ทำการสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยทำการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้

2. หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6-10 เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์วงจรปฏิบัติการที่ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นสังเกต (O : Observe)

หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จบวงจรปฏิบัติการที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 4.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายวงจรปฏิบัติการที่ 2

นักเรียนคนที่	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
	คะแนน (เต็ม 17)	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
1	14	82	ดี	ผ่าน
2	14	82	ดี	ผ่าน
3	15	88	ดี	ผ่าน
4	14	82	ดี	ผ่าน
5	14	82	ดี	ผ่าน
6	16	94	ดี	ผ่าน
7	14	82	ดี	ผ่าน
8	14	82	ดี	ผ่าน
9	14	82	ดี	ผ่าน
10	15	88	ดี	ผ่าน
11	16	94	ดี	ผ่าน
12	14	82	ดี	ผ่าน

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
	คะแนน (เต็ม 17)	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน
13	15	88	ดี	ผ่าน
14	14	82	ดี	ผ่าน
15	17	100	ดี	ผ่าน
16	14	82	ดี	ผ่าน
17	15	88	ดี	ผ่าน
18	14	82	ดี	ผ่าน
19	14	82	ดี	ผ่าน
20	15	88	ดี	ผ่าน
จำนวนนักเรียนที่ผ่าน				20 คน

จากตารางที่ 4.3 พบว่าหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI ที่ได้พัฒนาปรับปรุงจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 แล้ว พบว่า วงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 14.6 จากคะแนนเต็ม 17 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.88 เมื่อพิจารณารายบุคคลนักเรียนทั้ง 20 คน ได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของวงจรปฏิบัติการที่ 2 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และอยู่ในระดับดีทุกคน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาใบกิจกรรม แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ผลดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหา นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายจะต้องเจอปัญหาเป็นกลุ่มเหมือนเดิมในวงจรปฏิบัติการที่ 1 เมื่อมีการสร้างข้อตกลง มีกิจกรรมยั่วยุ เพิ่มแรงจูงใจ และสร้างข้อตกลงที่ชัดเจนในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และยังมีการหมุนเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบภายในกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มเก่ง และปานกลาง จะคอยกระตุ้น ค่อยช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มอ่อน ให้เข้าใจในสถานการณ์ปัญหาที่กำหนดให้ ทำให้นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการร่วมแสดงความคิดเห็นในกิจกรรม

2. ขั้นศึกษาปัญหา นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายแต่ละคนมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาภายในกลุ่มทำให้สามารถค้นหาข้อมูลของปัญหาได้มากขึ้นกว่าวงจรปฏิบัติการที่ 1

3. ขั้นการวางแผนกิจกรรม เมื่อนักเรียนเข้าใจปัญหาจากขั้นที่ผ่านมาได้ นักเรียนจึงมีการวางแผนการแก้ปัญหาว่าจำเป็นต้องศึกษาความรู้เกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในกลุ่ม แล้วดำเนินการศึกษาค้นหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยที่ผู้วิจัยคอยแนะนำแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมในการสืบค้นข้อมูล ข้อมูลที่นักเรียนค้นหามาได้นั้นจึงมีความหลากหลาย สังเกตได้จากการตอบคำถามหน้าชั้นเรียน และในใบกิจกรรม

4. ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

5. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายกล้าแสดงความคิดเห็นและสามารถอธิบายผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลได้เป็นเชิงเหตุผลมากขึ้น ในการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน และการตอบคำถามในใบกิจกรรม

ในส่วนของทักษะการทำงานเป็นทีม ได้ผลดังนี้

1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ เมื่อเข้าสู่วงจรปฏิบัติการที่ 2 สมาชิกในกลุ่มทุกกลุ่มมีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทีมทุกคน

2. การเป็นผู้นำ สมาชิกในกลุ่มทุกกลุ่มมีการผลัดกันเป็นผู้นำในกลุ่ม หรือมีผู้นำร่วมกัน

3. การดำเนินงาน สมาชิกในกลุ่มทุกคนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการวางแผนกลุ่มก่อนดำเนินงาน

4. การแบ่งหน้าที่ทำงาน สมาชิกในกลุ่มทุกคนทุกกลุ่มมีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง

5. การสื่อสารระหว่างบุคคล สมาชิกในกลุ่มทุกคนทุกกลุ่มมีการพูดคุยติดต่อสื่อสารที่เข้าใจกัน

6. การปรึกษาหารือ สมาชิกในกลุ่มทุกคนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนในทีม

ตารางที่ 4.5 คะแนนประเมินทักษะทำงานเป็นทีมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายวงจรปฏิบัติการที่ 2

ข้อที่ / คนที่	1	2	3	4	5	6	รวม	เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ร้อยละ	แปรผล
1	5	5	5	5	5	4	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
2	5	5	5	5	5	4	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
3	5	5	5	5	5	5	30	5.00	0.00	100.00	มากที่สุด
4	5	5	5	5	4	5	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
5	5	5	5	5	4	5	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
6	5	5	5	5	5	4	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
7	5	5	5	5	5	5	30	5.00	0.00	100.00	มากที่สุด
8	5	5	5	5	4	5	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
9	5	5	5	5	4	5	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
10	5	5	5	5	5	4	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
11	5	5	5	5	4	5	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
12	5	5	5	5	4	4	28	4.67	0.52	93.33	มากที่สุด
13	5	5	4	4	4	4	26	4.33	0.52	86.67	มากที่สุด
14	5	5	5	5	5	4	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
15	5	5	5	5	4	5	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

16	5	5	5	5	4	4	28	4.67	0.52	93.33	มากที่สุด
17	5	5	5	5	4	5	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
18	5	5	5	5	5	4	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
19	5	5	5	5	5	4	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
20	5	5	5	5	5	4	29	4.83	0.41	96.67	มากที่สุด
รวม							577	28.85	0.38		มากที่สุด

ทั้งนี้ วงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 28.85, S.D. = 0.38) นักเรียนผ่านตามเกณฑ์การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มร้อยละ 70 ทั้ง 20 คน

ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (R : Reflect)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI พบว่านักเรียนในกลุ่มเป้าหมายมีความคุ้นเคยว่าจะต้องค้นหาข้อมูลอะไรบ้าง และเข้าใจรูปแบบของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยเมื่อมีการหมุนเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบภายในกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายมีการช่วยเหลือกันมากขึ้น ร่วมกันแสดงความคิดเห็นมากขึ้น และมีความเข้าใจต่อโจทย์ได้ดีขึ้น หลังจากจบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ส่งผลให้นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด และอยู่ในเกณฑ์ระดับดี

จากการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนในกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI ได้ดำเนินการ 2 วงจรปฏิบัติการมีผลการพัฒนาความสามารถในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 20 คน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม พบว่า นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 มีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 70 และเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้จบวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกคน ซึ่งแสดงว่านักเรียนในกลุ่มเป้าหมายมีพัฒนาการความสามารถในการทดสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น 2 วงจรปฏิบัติการ ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอผลจากการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค GI ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการทั้งหมด 2 วงจรปฏิบัติการ สรุปผลได้ดังนี้

วงจรปฏิบัติการที่ 1 เมื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า ในระหว่างที่เรียนในรายวิชานักเรียนไม่สามารถทำแบบฝึกหัด และตอบคำถามที่ครูดำเนินการได้ จากนั้นผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในปีการศึกษา 2562 พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสาร วิธีการ และนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากการศึกษา ผู้วิจัยจึงใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI มาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ พบว่า เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 14 คน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี และมีนักเรียนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 6 คน อยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ และมีปัญหาในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลให้ไม่เข้าใจในเนื้อหาที่กำหนดให้ ในส่วนของทักษะการทำงานเป็นทีม พบว่าบางกลุ่มยังขาดการสื่อสารและความกล้าแสดงออกเมื่อต้องมีการนำเสนองาน ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนในวงจรปฏิบัติการที่ 2

วงจรปฏิบัติการที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 โดยให้นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันหมุนเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบภายในกลุ่มที่แต่ละคนได้ทำมาแล้ว จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายแล้วนำมาวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนมีความรู้

และมีความเข้าใจในเนื้อหาที่กำหนดให้มากขึ้น จากการช่วยเหลือกัน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนส่งผลให้นักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย มีผลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้และอยู่ในระดับดีทุกคน ดังนั้น ในส่วนของทักษะการทำงานเป็นทีม สมาชิกทุกกลุ่มทุกคนแสดงความสามารถในการทำงานร่วมกัน ทั้งกล้าแสดงออกและกล้าซักถาม ทำให้การจัดการเรียนรู้โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI เป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม อภิปรายผลได้ดังนี้

วงจรปฏิบัติการที่ 1 ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่า เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 14 คน อยู่ในเกณฑ์ระดับดี และมีนักเรียนที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 6 คน ที่อยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ มีปัญหาในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลให้ไม่เข้าใจในเนื้อหาที่กำหนดให้

วงจรปฏิบัติการที่ 2 ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI ที่ได้ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่า หลังจากสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้และอยู่ในระดับดีทุกคน เมื่อพิจารณาจากการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีพัฒนาการความสามารถในการแก้ปัญหาในทางที่ดีขึ้นในกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยการที่นักเรียนแสดงออกถึงความร่วมมือ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในการแก้ปัญหาภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดให้ มีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาสรุปเป็นความรู้ที่ได้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ผ่านการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจนนำไปสู่แนวทางที่วางแผนไว้

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI เป็นการเรียนการสอนที่ให้ประสบการณ์ท้าทายความคิด ลักษณะนิสัยและการลงมือปฏิบัติ ร่วมกับการแก้ปัญหา เป็นการจูงใจนักเรียนให้เรียนรู้การหาคำตอบ โดยผ่านการสืบเสาะหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยการค้นพบด้วยตนเอง และจากการทำงานเป็นทีม นักเรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ค้นหาความรู้ที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง เป็นบริบทของการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดสังเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนให้เหมาะสมกับนักเรียน ระดับชั้น สาระวิชา ตลอดจน

เนื้อหาสาระ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เสริมสร้างความสามารถในการใช้ทรัพยากรของนักเรียนได้ดีขึ้น ส่งเสริมการสะสมการเรียนรู้ และการคงรักษาข้อมูลใหม่ไว้ได้ดีขึ้น มีการเรียนรู้อย่างลุ่มลึก ส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้มีโอกาสฝึกทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การหาข้อสรุปเมื่อมีความขัดแย้ง ทำให้นักเรียนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ผ่านเกณฑ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องศาสนาพุทธ โดยใช เทคนิคการสอนแบบร่วมมือ รูปแบบ GI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 4/3 โรงเรียนสตรียะลา และศึกษาความพึงพอใจตอการเรียนสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องศาสนาพุทธ โดยใชเทคนิคการสอนแบบร่วมมือรูปแบบ GI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 4/3 โรงเรียนสตรียะลา (จินตนา อะแดวีและมลิวรรณ รักษ์วงศ์ (2562) พบวา 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องศาสนาพุทธ โดยใชเทคนิคการสอนแบบร่วมมือ รูปแบบ GI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 4/3 โรงเรียนสตรียะลา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (μ = 13.23/20.39) 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปที่ 4/3 โรงเรียนสตรียะลา มีความพึงพอใจต่อการเรียนสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องศาสนาพุทธ โดยใชเทคนิคการสอนแบบร่วมมือรูปแบบ GI อยู่ในระดับมาก (μ = 4.37) ผู้วิจัยจึงนำผลของข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มสืบสอบรายวิชาพระพุทธศาสนา และศึกษาประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มสืบสอบ รายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคกลุ่มสืบสอบ หลังเรียน ($\bar{X}$ = 25.62, S.D. = 1.330) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 14.03, S.D. = 3.166) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มสืบสอบ รายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E_1/E_2) 84.01/85.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองฯ ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูล

อย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสติปัญญาเป็นคนที่มีเหตุผล มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถนำประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคต

5.3.1.2 ครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองฯ ควรศึกษารายละเอียดและวิธีการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI ให้มีความเข้าใจที่ชัดเจน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3.1.3 ครูผู้สอนควรหาหรือกำหนดปัญหาที่เป็นสื่อในการเรียนให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน และเหมาะสมกับระยะเวลาที่จะให้นักเรียนแสดงออกซึ่งเหตุผลในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

5.3.1.4 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรมีการอธิบายแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ผ่อนคลาย มีการกระตุ้น เสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ และให้การดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI ร่วมกับวิธีการสอนอื่น

5.3.2.2 ควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค GI เพื่อพัฒนาตัวแปรอื่น ๆ เช่น การนำตนเองในการเรียนรู้ ความสามารถในการฝันฝ่าปัญหาอุปสรรค เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

กรมวิชาการ. (2545). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

ขวัญตา บุญวาส. (2546). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางการพยาบาลด้วยการสร้างการเรียนรู้แบบร่วมมือ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

จันทรา ตันติพงศานุรักษ์. (2543). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. *วิชาการ,* 3(12), 37-55.

ชวลิต ชูกำแพง. (2553). *การวิจัยหลักสูตรและการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น

ปวริศา ภวเจริญผล, (2563). *การใช้กระบวนการ PLC พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ: กลุ่มสืบค้น (G.I.) วิชาการสื่อสารและการนำเสนอ (I302202) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.

โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์. (2563). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) ประจำปีการศึกษา 2563.* มหาสารคาม: โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์

วิมลรัตน์ สุนทโรจน์. (2546). การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning). *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,* 9(1), 30-37.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้.* มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วรรณทิพา รอดแรงค้า. (2540). *Constructivism.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.

สมนึก ภัททิยธนี. (2545). *การวัดผลการศึกษา.* กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). 19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

สุวิทย์ มูลคำ. (2549). *การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

สนอง อินละคร. (2544). *เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนศูนย์กลาง.* อุบลราชธานี: อุบลออฟเซตการพิมพ์.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน ฉบับปรับปรุง* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

เอกรินทร์ สี่มหาศาล. (2545). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา: แนวคิดสู่ปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อย.

Slavin, Robert E. Cooperative Learning : Theory Research and Practice (Second Edition). Massachusetts: Needham Heights.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

โรงเรียนรุ่งอรุณวิทย์ **ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
รหัสวิชา ส 21101 รายวิชาหน้าที่พลเมืองฯ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 วัฒนธรรม **จำนวน 10 ชั่วโมง**
เรื่องที่ 1 ความหมายของวัฒนธรรมไทย **เวลา 1 ชั่วโมง**
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 **ผู้สอนนางสาวกรรณิกา ฉวีอินทร์**

---

1. มาตรฐาน

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

2. ตัวชีวัด

ส 2.1 ม.1/3 อภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน

3. สาระสำคัญ

การศึกษาความหมายของวัฒนธรรมไทยทำให้เข้าใจพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย

4. จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง (K)
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความหมายของวัฒนธรรมได้ (P)
3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาความหมายวัฒนธรรมไทย (A)

5. สมรรถนะ

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. สาระการเรียนรู้

- ความหมายของวัฒนธรรมไทย

8. หลักฐานการเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงาน

9. การจัดการเรียนรู้

<u>การจัดกิจกรรมกลุ่มเรียนรู้ด้วยเทคนิค GI</u>

1. ขั้นกำหนดปัญหา

ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน จากนั้นครูแจกภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ภาพ

2. ขั้นศึกษาปัญหา

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ว่าในแต่ละภาพมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของเราอย่างไร

3. ขั้นการวางแผนดำเนินกิจกรรม

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง ความหมายของวัฒนธรรมไทย จากหนังสือเรียน หรือค้นคว้าเพิ่มเติม ในอินเตอร์เน็ต

4. ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรม

นำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาสรุปเป็นแผนผังความคิดบันทึกลงในกระดาษ A4 ที่ครูแจกให้ใช้เวลา 25 นาที

5. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

ครูสุ่มกลุ่มตัวแทนนักเรียนออกมานำเสนองานหน้าชั้นเรียน 2 กลุ่ม จากนั้นครูสรุปเนื้อหาให้นักเรียนฟัง

10. สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้

11. การวัดและการประเมิน

ด้านที่วัดประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์ในการผ่านประเมิน
1. ความรู้(K) 2. กระบวนการ(P)	ตรวจและให้คะแนนแผนผังความคิดและแบบฝึกหัดความหมายของวัฒนธรรมไทย	แบบประเมินใบงาน -แบบประเมินแผนผังความคิด	60% หรือ 6 คะแนน ผ่านเกณฑ์ (คะแนนเต็ม10)
3. พฤติกรรม (A)	สังเกตพฤติกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม	เกณฑ์ตัดสินคุณภาพ ระดับเกณฑ์คุณภาพ 20 คะแนน (10 คะแนนขึ้นไปผ่านเกณฑ์)

12. กิจกรรมเสนอแนะ

–

บันทึกหลังการสอน

ผลการเรียน

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้

(นางสาวกรรณิกา ฉวีอินทร์)

ครูผู้สอน

...../...../.....

ความคิดเห็นของครูพี่เลี้ยง

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูพี่เลี้ยง

(นางสาวณัฐณิชา ดำรงกิจเจริญ)

...../...../.....

ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....อาจารย์นิเทศก์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญ ซุยกระเดื่อง)

...../...../.....

แบบประเมินแบบฝึกหัดเรื่อง ความหมายของวัฒนธรรมไทย

<u>คำชี้แจง</u>: ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วใส่คะแนนลงในช่อง☐

มัธยมศึกษาปีที่ 1/1

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	คะแนนเต็ม 10 คะแนน	คิดเป็นร้อยละ	เกณฑ์การประเมิน	
				ผ่าน	ไม่ผ่าน

สรุป

มีนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับคุณภาพดีจำนวน.....คน

มีนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับคุณภาพพอใช้จำนวน.....คน

มีนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับคุณภาพปรับปรุงจำนวน.....คน

มีนักเรียนผ่านเกณฑ์.....คน

มีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์.....คน

เกณฑ์การประเมิน	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
6 – 10	ผ่าน
1 - 5	ไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวกรรณิกา ฉวีอินทร์)

..... /..... /.....

แบบฝึกหัด : ความหมายของวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรม หมายถึง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

วัฒนธรรมไทย หมายถึง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประเภทของวัฒนธรรมไทย หมายถึง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อ-นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่..... .....

บัตรภาพ

ภาพการรำไทย

ภาพการเล่นดนตรีไทย

ภาพการฟ้อนเล็บ

ภาพการไหว้

ภาพการเล่นน้ำสงกรานต์

ภาพมวยไทย

แบบสังเกตทักษะการทำงานเป็นทีม

ชื่อกลุ่ม ..... ชั้น.....

คำชี้แจง :ให้ **ผู้สอน** สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	เป้าหมายและวัตถุประสงค์					
2	บทบาทผู้นำและสมาชิก					
3	การดำเนินงาน					
4	ความรับผิดชอบ					
5	การติดต่อสื่อสาร					
6	การปรึกษาหารือ					
	รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวกรรณิกา ฉวีอินทร์)

..... /..... /.....

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการ	เกณฑ์การประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. เป้าหมายและตถุประสงค์	ทั้ง 4 คน มีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทีม	มี 3 คน มีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทีม	มี 2 คน มีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทีม	มี 1 คน มีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทีม	ไม่มีใครเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทีม
2. บทบาทผู้นำและสมาชิก	สมาชิกทั้ง 4 คน มีความเป็นผู้นำชัดเจน รู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี	สมาชิก 3 คน มีความเป็นผู้นำชัดเจน รู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี	สมาชิก 2 คน มีความเป็นผู้นำชัดเจน รู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี	สมาชิก 1 คน มีความเป็นผู้นำชัดเจน รู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี	ไม่มีใครมีความเป็นผู้นำชัดเจน รู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี
3. การดำเนินงาน	สมาชิกทั้ง 4 คน มีส่วนร่วมในการวางแผนกลุ่มก่อนดำเนินงาน	มีสมาชิก 3 คน มีส่วนร่วมในการวางแผนกลุ่มก่อนดำเนินงาน	มีสมาชิก 2 คน มีส่วนร่วมในการวางแผนกลุ่มก่อนดำเนินงาน	มีสมาชิก 1 คน เป็นผู้วางแผนกลุ่มก่อนดำเนินงาน	กลุ่มไม่มีการวางแผนก่อนดำเนินงาน

รายการ	เกณฑ์การประเมิน				
	5	4	3	2	1
4. ความรับผิดชอบ	สมาชิกทั้ง 4 คน มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง	มีสมาชิก 3 คน มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง	มีสมาชิก 2 คน มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง	มีสมาชิก 1 คน มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง	ไม่มีคน มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง
5. การติดต่อสื่อสาร	สมาชิกทั้ง 4 คน มีการพูดคุยติดต่อสื่อสารที่เข้าใจกัน	มีสมาชิก 3 คน มีการพูดคุยติดต่อสื่อสารที่เข้าใจกัน	มีสมาชิก 2 คน มีการพูดคุยติดต่อสื่อสารที่เข้าใจกัน	มีการพูดคุยแต่สื่อสารไม่เข้าใจกัน	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นน้อย
6. การปรึกษาหารือ	สมาชิกทั้ง 4 คน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนในทีม	มีสมาชิก 3 คน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนในทีม	มีสมาชิก 2 คน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนในทีม	มีสมาชิก 1 คน แสดงความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนในทีม	ไม่มีสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังเพื่อนในทีม

เกณฑ์การประเมินผลรวม (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

25 – 30 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด

19 – 24 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก

13 – 18 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับปานกลาง

7 – 12 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับพอใช้

1 – 6 คะแนน หมายถึง ทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับน้อย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
รายวิชา หน้าที่พลเมืองฯ รหัสวิชา ส 21101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
แบบทดสอบมีทั้งหมด 7 หน้า คะแนนเต็ม 30 คะแนน เวลาทำข้อสบ 50 นาที

<u>คำชี้แจง</u>

1. ข้อสอบแบบปรนัย 30 ข้อ 30 คะแนน
2. ให้นักเรียนกากบาททับคำตอบที่ถูกต้องและเขียนคำตอบลงในกระดาษคำถามที่แจกให้
3. ห้ามนำข้อสอบออกจากห้องสอบโดยเด็ดขาด หากมีข้อสงสัยควรสอบถามกรรมการคุมห้องสอบ
4. เมื่อทำข้อสอบเสร็จแล้วส่งข้อสอบคืนที่กรรมการคุมห้องสอบ

ข้อที่ 1 ข้อใดคือความหมายของวัฒนธรรมที่ถูกต้อง
ก. วัฒนธรรมคือสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้
ข. วัฒนธรรมคือความเชื่อการแต่งกายของแต่ละชนชาติ
ค. วัฒนธรรมคือระบบการเมืองการปกครองและสภาพแวดล้อม
ง. วัฒนธรรมคือวิถีการดำเนินชีวิตที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม

ข้อที่ 2 ข้อใดคือความสำคัญของวัฒนธรรม
ก. เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย
ข. วัฒนธรรมเป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อแสวงหาผลประโยชน์
ค. วัฒนธรรมเกิดขึ้นเองโดยไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์
ง. วัฒนธรรมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อที่ 3 หน้าที่ของวัฒนธรรมคืออะไร
ก. คือสิ่งที่กำหนดให้มนุษย์บางคนทำความดี
ข. ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม เป็นตัวกำหนดรูปแบบ บทบาท ควบคุมให้สมาชิกในสังคมดำรงอยู่ต่อไป
ค. ช่วยในการประกอบอาชีพที่สุจริต
ง. เป็นตัวกำหนดอุดมการณ์ อำนาจ ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์

ข้อที่ 4 ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของวัฒนธรรม
ก. เป็นเอกลักษณ์ของสังคม
ข. เกิดจากการเรียนรู้
ค. เป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม
ง. เป็นมรดกสังคม

ข้อที่ 5 ข้อใดกล่าวถึงวัฒนธรรมไม่ถูกต้อง
ก. การใช้มือกินข้าวเหนียวถือเป็นวัฒนธรรมล้าหลัง
ข. หนุ่มสาววัยทำงานนิยมบริโภคอาหารจานด่วน
ค. น้ำประปามีคลอรีนสูงมากกว่าน้ำกรอง จึงไม่เหมาะที่จะดื่ม
ง. การทำนาเป็นวิถีชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่

ข้อที่ 6 ข้อใดคือวัฒนธรรมไทย

ก. การเคารพพระสงฆ์

ข. สงกรานต์

ค. ฮีตสิบสอง

ง. การไหลเรือไฟ

ข้อที่ 7 เอกลักษณ์ไทยที่ชาวต่างประเทศยอมรับมากที่สุดคืออะไร

ก. สยามเมืองยิ้ม

ข. คนไทยรักอิสระ

ค. เมืองแห่งศิลปหัตถกรรม

ง. สยามเมืองพุทธ

ข้อที่ 8 ข้อใดกล่าวถึงวัฒนธรรมไทยถูกต้องน้อยที่สุด

ก. เป็นสมบัติล้ำค่าของชาติ

ข. เป็นเอกลักษณ์ของชาติ

ค. เป็นวิถีชีวิตของคนทุกกลุ่ม

ง. สั่งสมและสืบทอดกันมายาวนาน

ข้อที่ 9 ปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทยมากที่สุดในปัจจุบัน

ก. ความเชื่อทางศาสนา

ข. ภูมิปัญญาไทย

ค. อารยธรรมตะวันตก

ง. อารยธรรมไทยโบราณ

ข้อที่ 10 วัฒนธรรมข้อใดเกี่ยวข้องกับน้ำน้อยที่สุด

ก. ประเพณีลอยกระทง

ข. ประเพณีแข่งเรือ

ค. ประเพณีลอยอังคาร

ง. ประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าว

ข้อที่ 11 ข้อใดต่อไปนี้แสดงถึงวัฒนธรรมที่มาจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์

ก. การยืนตรงเคารพธงชาติ

ข. การสร้างพระอุโบสถถวายวัด

ค. การรับประทานปลาร้าของคนอีสาน

ง. การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยทำรายงาน

ข้อที่ 12 วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาของไทย มีความคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมทางศาสนาของประเทศใดในอาเซียนมากที่สุด

ก. ลาว

ข. ฟิลิปปินส์

ค. อินโดนีเซีย

ง. บรูไนดารุสซาลาม

ข้อที่ 13 วัฒนธรรมในข้อใดถือเป็นวัฒนธรรมสากล

ก. การลอยกระทง

ข. การเล่นอินเตอร์เน็ต

ค. การทำพิธีบายศรีสู่ขวัญ

ง. การทำบุญตานก๋วยสลาก

ข้อที่ 14 ศาสนาประจำชาติของประเทศไทยคือ

ก. ศาสนาพุทธ

ข. ศาสนาคริสต์

ค. ศาสนาอิสลาม

ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ข้อที่ 15 ศาสนาประจำชาติของมาเลเซียคือ

ก. ศาสนาพุทธ

ข. ศาสนาคริสต์

ค. ศาสนาอิสลาม

ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ข้อที่ 16 ศาสนาประจำชาติของอินโดนีเซียคือ

ก. ศาสนาพุทธ

ข. ศาสนาคริสต์

ค. ศาสนาอิสลาม

ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ข้อที่ 17 ลักษณะเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างไร

ก. เกษตรกรรม

ข. อุตสาหรรม

ค. พาณิชยกรรม

ง. ผสมผสาน

ข้อที่ 18 ลักษณะเศรษฐกิจของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นอย่างไร

ก. เกษตรกรรม

ข. อุตสาหรรม

ค. พาณิชยกรรม

ง. ผสมผสาน

ข้อที่ 19 วัฒนธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียนที่คล้ายคลึงกับวัฒนธรรมไทยทางภาคอีสานคือประเทศใด

ก. เวียดนาม

ข. บรูไนดารุสซาลาม

ค. ลาว

ง. มาเลเซีย

ข้อที่ 20 ประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีวัฒนธรรมในด้านใดคล้ายคลึงกัน

ก. วัฒนธรรมด้านภาษา

ข. วัฒนธรรมทางศาสนา

ค. วัฒนธรรมการแต่งกาย

ง. ถูกทุกข้อ

ข้อที่ 21 ประเทศในกลุ่มใดมีวัฒนธรรมการนับถือศาสนาที่คล้ายคลึงกันมากที่สุด

ก. ไทย กัมพูชา ฟิลิปปินส์

ข. สิงคโปร์ เวียดนาม ลาว

ค. มาเลเซีย บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย

ง. กัมพูชา ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย

ข้อที่ 22 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประเทศใดที่ไม่ใช่วัฒนธรรมสังคมเกษตรกรรม

ก. สิงคโปร์

ข. มาเลเซีย

ค. ฟิลิปปินส์

ง. เวียดนาม

ข้อที่ 23 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประเทศใดที่มีวัฒนธรรมแบบสังคมจีน

ก. พม่า ติมอร์-เลสเต

ข. มาเลเซีย สิงคโปร์

ค. เวียดนาม สิงคโปร์

ง. เวียดนาม ฟิลิปปินส์

ข้อที่ 24 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประเทศใดที่มีวัฒนธรรมเป็นสังคมชาวคริสต์

ก. บรูไนดารุสซาลาม ฟิลิปปินส์

ข. อินโดนีเซีย สิงคโปร์

ค. อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์

ง. ฟิลิปปินส์ ติมอร์-เลสเต

ข้อที่ 25 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาระหว่างกันจะเป็นประโยชน์ในด้านใด

ก. สามารถส่งทูตแลกเปลี่ยนกันได้

ข. การสื่อสารทำความเข้าใจอันดีระว่างกัน

ค. รู้ความเป็นไปทางการค้าระหว่างประเทศ

ง. รู้ความเป็นไปทางการเมืองระหว่างประเทศ

ข้อที่ 26 ข้อใดไม่ใช่วัฒนธรรมที่นำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

ก. การคว่ำบาตรทางการค้า

ข. การดำเนินการด้านการทูต

ค. การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์

ง. การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

ข้อที่ 27 เพราะเหตุใดวัฒนธรรมด้านศาสนาจึงเป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ก. เพราะศาสนาทุกศาสนามีหลักธรรมคำสอนที่สอดคล้องกัน

ข. เพราะศาสนาทุกศาสนาต่างโน้มน้าวคนนับถือศาสนาอื่นมาให้นับถือกันมาก ๆ

ค. เพราะศาสนาทุกศาสนาทำให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นพิธีกรรมอย่างมีขั้นตอน

ง. เพราะศาสนาทุกศาสนาสามารถปลุกกระแสชาตินิยม ทำให้เกิดความรักชาติ

ข้อที่ 28 ข้อใดเป็นการกระทำที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน

ก. ประเทศอินโดนีเซียทดสอบระเบิดปรมาณู

ข. ประเทศไทยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแก่ประเทศต่าง ๆ

ค. ประเทศบรูไนผลิตน้ำมันออกสู่ตลาด

ง. ประเทศเวียดนามเปิดประเทศ ทำสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ

ข้อที่ 29 การแสดงอาการดูหมิ่นศาสนาที่ประเทศเพื่อนบ้านนับถือ จะส่งผลในข้อใด

ก. เป็นการปลุกกระแสชาตินิยม

ข. เป็นต้นเหตุนำไปสู่ความบาดหมางกัน

ค. เกิดการแทกแซงกิจการภายในของประเทศเพื่อนบ้าน

ง. ทำให้ประเทศในภูมิภาคอื่นเห็นว่าประเทศในภูมิภาคเชียตะวันออกเฉียงใต้แตกแยกกัน

ข้อที่ 30 เราจำเป็นต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของชาติอื่นหรือไม่ เพราะอะไร

ก. จำเป็น เพราะจะได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ข. จำเป็น เพราะจะได้ไม่ปฏิบัติตนขัดกับวัฒนธรรมชาตินั้น

ค. ไม่จำเป็น เพราะไม่ได้เดินทางไปต่างประเทศ

ง. ไม่จำเป็นเพราะวัฒนธรรมแต่ละชาติไม่มีความเกี่ยวข้องกัน

เฉลย

ข้อที่ 1 ง.	ข้อที่ 2 ก.	ข้อที่ 3 ข.	ข้อที่ 4 ค.	ข้อที่ 5 ก.	ข้อที่ 6 ก.
ข้อที่ 7 ก.	ข้อที่ 8 ค.	ข้อที่ 9 ค.	ข้อที่ 10 ง.	ข้อที่ 11 ค.	ข้อที่ 12 ก.
ข้อที่ 13 ก.	ข้อที่ 14 ก.	ข้อที่ 15 ค.	ข้อที่ 16 ค.	ข้อที่ 17 ง.	ข้อที่ 18 ง.
ข้อที่ 19 ค.	ข้อที่ 20 ง.	ข้อที่ 21 ค.	ข้อที่ 22 ก.	ข้อที่ 23 ค.	ข้อที่ 24 ง
ข้อที่ 25 ข.	ข้อที่ 26 ก.	ข้อที่ 27 ก.	ข้อที่ 28 ก.	ข้อที่ 29 ข.	ข้อที่ 30 ข.

ภาคผนวก ข

ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ ข.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 1 เรื่อง ความหมายของวัฒนธรรมไทย ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.80	0.45	มากที่สุด
2	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผลและภาระงาน/ชิ้นงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
3	การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	4.40	0.55	มาก
5	สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ (กับยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้)	4.60	0.55	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีกลยุทธ์ในการจัการเรียนรู้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.20	0.45	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้จัดเรียงจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับเวลา	4.80	0.45	มากที่สุด
9	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
10	มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใยความรู้ เครื่องมือวัดฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	4.00	0.00	มาก
11	สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองหรือฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม	4.80	0.45	มากที่สุด
12	ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน	4.40	0.55	มาก
13	การวัดและประเมินผลมีเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้วัดได้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์	4.20	0.45	มาก
14	การวัดและการประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.60	0.55	มากที่สุด
15	การวัดและประเมินผลสนองต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.53	0.46	มากที่สุด

ตารางที่ ข.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 2 เรื่อง ลักษณะของวัฒนธรรมไทย ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.80	0.45	มากที่สุด
2	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผลและภาระงาน/ชิ้นงาน	4.40	0.55	มาก
3	การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	4.60	0.55	มากที่สุด
5	สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ (กับยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้)	4.20	0.45	มาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีกลยุทธ์ในการจัการเรียนรู้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
8	กิจกรรมการเรียนรู้จัดเรียงจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับเวลา	4.80	0.45	มากที่สุด
9	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
10	มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใยความรู้ เครื่องมือวัดฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	4.80	0.45	มากที่สุด
11	สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองหรือฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม	4.40	0.55	มาก
12	ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน	4.20	0.45	มาก
13	การวัดและประเมินผลมีเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้วัดได้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์	4.60	0.55	มากที่สุด
14	การวัดและการประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.60	0.55	มากที่สุด
15	การวัดและประเมินผลสนองต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.53	4.56	มากที่สุด

ตารางที่ ข.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 3 เรื่อง ที่มาของวัฒนธรรมไทย ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.40	0.55	มาก
2	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผลและภาระงาน/ชิ้นงาน	4.60	0.55	มากที่สุด
3	การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	4.20	0.45	มาก
5	สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ (กับยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้)	4.80	0.45	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีกลยุทธ์ในการจัการเรียนรู้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.00	0.00	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้จัดเรียงจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับเวลา	4.80	0.45	มากที่สุด
9	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
10	มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใยความรู้ เครื่องมือวัดฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	4.20	0.45	มาก
11	สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองหรือฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม	4.60	0.55	มากที่สุด
12	ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด
13	การวัดและประเมินผลมีเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้วัดได้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด
14	การวัดและการประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.80	0.45	มากที่สุด
15	การวัดและประเมินผลสนองต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.40	0.55	มาก
เฉลี่ยรวม		4.53	4.53	มากที่สุด

ตารางที่ ข.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 4 เรื่อง วัฒนธรรมในระดับภูมิภาคของสังคมไทย ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.20	0.45	มาก
2	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผลและภาระงาน/ชิ้นงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
3	การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	4.80	0.45	มาก
5	สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ (กับยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้)	4.40	0.55	มาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีกลยุทธ์ในการจัการเรียนรู้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.20	0.45	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้จัดเรียงจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับเวลา	4.60	0.55	มากที่สุด
9	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
10	มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใยความรู้ เครื่องมือวัดฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	4.80	0.45	มากที่สุด
11	สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองหรือฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม	4.80	0.45	มากที่สุด
12	ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน	4.40	0.55	มาก
13	การวัดและประเมินผลมีเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้วัดได้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์	4.40	0.55	มาก
14	การวัดและการประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.60	0.55	มากที่สุด
15	การวัดและประเมินผลสนองต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.53	4.59	มากที่สุด

ตารางที่ ข.5 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 5 เรื่อง ลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.80	0.45	มากที่สุด
2	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผลและภาระงาน/ชิ้นงาน	4.40	0.55	มาก
3	การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้	4.20	0.45	มาก
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	4.60	0.55	มากที่สุด
5	สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ (กับยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้)	4.80	0.45	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีกลยุทธ์ในการจัการเรียนรู้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
8	กิจกรรมการเรียนรู้จัดเรียงจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับเวลา	4.40	0.55	มาก
9	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
10	มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใยความรู้ เครื่องมือวัดฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	4.60	0.55	มากที่สุด
11	สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองหรือฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม	4.60	0.55	มากที่สุด
12	ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน	4.20	0.45	มาก
13	การวัดและประเมินผลมีเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้วัดได้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด
14	การวัดและการประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.80	0.45	มากที่สุด
15	การวัดและประเมินผลสนองต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	5	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.53	4.60	มากที่สุด

ตารางที่ ข.6 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 6 เรื่อง ศาสนาและลักษณะเศรษฐกิจของไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.80	0.45	มากที่สุด
2	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผลและภาระงาน/ชิ้นงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
3	การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	4.40	0.55	มาก
5	สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ (กับยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้)	4.60	0.55	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีกลยุทธ์ในการจัการเรียนรู้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.20	0.45	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้จัดเรียงจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับเวลา	4.80	0.45	มากที่สุด
9	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
10	มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใยความรู้ เครื่องมือวัดฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	4.00	0.00	มาก
11	สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองหรือฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม	4.80	0.45	มากที่สุด
12	ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน	4.40	0.55	มาก
13	การวัดและประเมินผลมีเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้วัดได้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์	4.20	0.45	มาก
14	การวัดและการประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.60	0.55	มากที่สุด
15	การวัดและประเมินผลสนองต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.53	0.46	มากที่สุด

ตารางที่ ข.7 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 7 เรื่อง ความคล้ายคลึงระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.20	0.45	มาก
2	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผลและภาระงาน/ชิ้นงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
3	การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	4.00	0.00	มาก
5	สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ (กับยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้)	4.40	0.55	มาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีกลยุทธ์ในการจัการเรียนรู้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.20	0.45	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้จัดเรียงจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับเวลา	4.60	0.55	มากที่สุด
9	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
10	มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใยความรู้ เครื่องมือวัดฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	4.80	0.45	มากที่สุด
11	สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองหรือฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม	4.80	0.45	มากที่สุด
12	ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน	4.40	0.55	มาก
13	การวัดและประเมินผลมีเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้วัดได้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์	4.40	0.55	มาก
14	การวัดและการประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.60	0.55	มากที่สุด
15	การวัดและประเมินผลสนองต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.53	0.46	มากที่สุด

ตารางที่ ข.8 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 8 เรื่อง ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.60	0.55	มากที่สุด
2	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผลและภาระงาน/ชิ้นงาน	4.60	0.55	มากที่สุด
3	การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	4.80	0.45	มากที่สุด
5	สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ (กับยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้)	4.40	0.55	มาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีกลยุทธ์ในการจัการเรียนรู้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
8	กิจกรรมการเรียนรู้จัดเรียงจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับเวลา	4.60	0.55	มากที่สุด
9	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.20	0.45	มาก
10	มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใยความรู้ เครื่องมือวัดฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	4.80	0.45	มากที่สุด
11	สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองหรือฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม	4.80	0.45	มากที่สุด
12	ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน	4.00	0.00	มาก
13	การวัดและประเมินผลมีเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้วัดได้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด
14	การวัดและการประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.40	0.55	มาก
15	การวัดและประเมินผลสนองต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.20	0.45	มาก
เฉลี่ยรวม		4.53	0.46	มากที่สุด

ตารางที่ ข.9 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 9 เรื่อง วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	5	0.00	มากที่สุด
2	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผลและภาระงาน/ชิ้นงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
3	การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	5	0.00	มากที่สุด
5	สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ (กับยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้)	4.40	0.55	มาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีกลยุทธ์ในการจัการเรียนรู้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.20	0.45	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้จัดเรียงจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับเวลา	4.60	0.55	มากที่สุด
9	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
10	มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใยความรู้ เครื่องมือวัดฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	4.80	0.45	มากที่สุด
11	สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองหรือฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม	4.80	0.45	มากที่สุด
12	ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน	4.40	0.55	มาก
13	การวัดและประเมินผลมีเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้วัดได้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์	4.40	0.55	มาก
14	การวัดและการประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.60	0.55	มากที่สุด
15	การวัดและประเมินผลสนองต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.65	0.43	มากที่สุด

ตารางที่ ข.10 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 10 เรื่อง วัฒนธรรมที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค GI

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.80	0.45	มากที่สุด
2	การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผลและภาระงาน/ชิ้นงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
3	การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้	4.40	0.55	มาก
5	สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ (กับยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้)	4.60	0.55	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีกลยุทธ์ในการจัการเรียนรู้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	5	0.00	มากที่สุด
8	กิจกรรมการเรียนรู้จัดเรียงจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับเวลา	4.80	0.45	มากที่สุด
9	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
10	มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใยความรู้ เครื่องมือวัดฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	5	0.00	มากที่สุด
11	สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองหรือฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม	4.80	0.45	มากที่สุด
12	ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน	4.40	0.55	มาก
13	การวัดและประเมินผลมีเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้วัดได้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์	4.20	0.45	มาก
14	การวัดและการประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.60	0.55	มากที่สุด
15	การวัดและประเมินผลสนองต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.65	0.43	มากที่สุด

ตารางที่ ข.11 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
13	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
14	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
15	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
16	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
17	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
18	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
19	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
20	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
21	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
22	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
23	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
24	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
25	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
26	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
27	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
28	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
29	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
30	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ ข.11 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
31	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
32	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
33	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
34	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
35	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
36	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
37	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
38	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
39	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
40	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
41	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
42	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
43	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
44	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
45	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
46	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
47	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
48	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ ข.12 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากงาน (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) แบบทดสอบรายข้อของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	แปลผล	ค่าอำนาจแนก (B)	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
1	0.50	ใช้ได้	0.40	ใช้ได้	ใช้ได้
2	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
3	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
4	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
5	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
6	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
7	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
8	0.40	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้

(ต่อ)

ตารางที่ ข.12 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	แปลผล	ค่าอำนาจแนก (B)	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
9	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
10	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
11	0.40	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
12	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
13	0.50	ใช้ได้	0.40	ใช้ได้	ใช้ได้
14	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
15	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
16	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
17	0.40	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
18	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
19	0.40	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
20	0.40	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
21	0.35	ใช้ได้	0.54	ใช้ได้	ใช้ได้
22	0.35	ใช้ได้	0.54	ใช้ได้	ใช้ได้
23	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
24	0.35	ใช้ได้	0.54	ใช้ได้	ใช้ได้
25	0.40	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
26	0.40	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
27	0.35	ใช้ได้	0.54	ใช้ได้	ใช้ได้
28	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้
29	0.40	ใช้ได้	0.50	ใช้ได้	ใช้ได้
30	0.45	ใช้ได้	0.45	ใช้ได้	ใช้ได้

ตารางที่ ข.13 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตการทำงานเป็นทีมโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล นางสาวกรรณิกา ฉวีอินทร์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2561 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2569 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม